

Årsmelding 2018 Del 1

Årsregnskap med noter og årsberetning

Rådmannens kommentarer

Kommunestyret behandlet budsjettet for 2018 den 14.12.2017 i K-sak 104/17. Opprinnelig budsjett for 2018 hadde 1.128 mill. kroner i brutto driftsutgifter og 110 mill. kroner i investeringsutgifter. Budsjettet viste en ubalanse mellom inntekter og utgifter som ble finansiert ved forutsatt bruk av 16 mill. kroner fra fond, og det er derfor igangsatt en prosess for å få balanse mellom inntekter og utgifter for årene fremover.

Resultat 2018

Bamble kommune har avlagt årsregnskapet for 2018 med et regnskapsmessig overskudd på 16,5 (11,1 i 2017) mill. kroner. Resultatet før avsetninger viser et netto driftsresultat på 8,6 (49,7) mill. kroner. Dette er reduksjon på 41,1 mill. kroner.

I 2018 var driftsinntektene på 1.193 (1.171) mill. kroner, av dette var 812,2 mill. kroner, 68 %, skatt og rammetilskudd. Driftsutgiftene var på 1.189 (1.155) mill. kroner, hvorav 775,1 mill. kroner, 63 %, var lønn og sosiale utgifter. Netto finansutgifter, renter, avdrag og kapitalinntekter var på 47,8 (19,9) mill. kroner.

Kommunens totale driftsfond utgjør 215,1 (218,4) mill. kroner, hvorav enhetenes driftsfond er på 156,9 (144,1) mill. kroner, og felles driftsfond er på 58,2 (74,3) mill. kroner. Fondsdisponeringene er i henhold til vedtatte reglementer.

Regnskapsresultatet

Netto driftsresultat viser kommunens finansielle handlefrihet og er kommuneregnskapets viktigste resultatbegrep. Netto driftsresultat ble positivt på 8,6 mill.kr. 0,7 % av driftsinntektene. Netto driftsresultat er 41,1 mill. kroner lavere enn i 2017. Tabellen nedenfor viser at utgiftsveksten i drifta var høyere enn inntektsveksten, i tillegg er netto finansutgifter økt med 27,8 mill. kroner i 2018.

Tall i mill. kroner	2018	2017	Endring	
Andre driftsrelaterte inntekter	-381,3	-382,1	0,9	-0,2 %
Skatter og rammetilskudd	-812,2	-789,2	-23,0	2,9 %
Sum driftsinntekter	-1 193,5	-1 171,3	-22,2	1,9 %
Lønn og sosiale utgifter	775,1	752,8	22,3	3,0 %
Andre driftsrelaterte utgifter	362,0	348,8	13,2	3,8 %
Sum driftsutgifter	1 137,1	1 101,6	35,5	3,2 %
Renteinntekter, - utgifter, avdrag ol.	41,4	39,4	2,0	5,2 %
Finansavkastning	6,3	-19,4	25,8	-132,7 %
Sum finansutgifter	47,8	20,0	27,8	139,0 %
Netto driftsresultat	-8,6	-49,7	41,1	-82,7 %

Kommunens likviditet er fortsatt god, noe som i hovedsak skyldes at kommunen har driftsfond på 215,1

mill.kr. Regnskapet avsluttes med et overskudd på 16 mill. kroner.

I budsjettbehandlingen for 2019-2022 ble kommunens driftsfond i sin helhet disponert. I tillegg til svingninger i skatteinnfang og lønnsoppgjør oppstår det saker i løpet av året med finansieringsbehov slik som reguleringsplaner, nye tiltak, budsjettjusteringer mv. 6,5 mill. kroner av overskuddet anbefales avsatt til driftsfondet som buffer i 2019. I tillegg anbefales det å tilbakeføre 10 mill. kroner til finansbufferfondet.

Avvik i forhold til budsjettet

Kommunestyret behandlet i 2018 flere saker med budsjettjusteringer. Totalt er det i løpet av året bevilget 17,9 mill. kroner til ulike tiltak:

Bevilgning Tall i tusen kroner

Årsmeldingen 2017 32/18:

Øyhoppingsprosjektet	250
Turistkontoret Langesund	80
Kjøp av Gamle Stathelle skole	1 250
Dykkerberedskap	50
Elektriske sykler	350
Uteområder kommunale barnehager	300
Uteområder barneskoler	300
Utstyr i kulturskolen	150
Utstyr fritidsklubbene	200
Nye møbler til kafeen på Herresenteret	200
Nærmiljøtiltak i regi av Velforeninger	700
Miljøtiltak i landbruket	700
Skolemat	700
Reguleringsplan Gassveien	1 600

Driftsrapporten 1.tertial 51/18:

Birkelandsprosjektet	80
Tilskudd til andre trossamfunn	150
Områdeplan Grasmyr	2 500
Sundbykåsa	500
Etterbruk Croftholmen	100
Økning husleie biblioteket	100
Skjærgårdshallen	2 000

Driftsrapporten 2.tertial 81/18:

K-sak 72/18 Selskapsavtale Sør-Øst 110 IKS	432
Økt egenkapitaltilskudd Klp	316
Prisjustering innskudd omsorgsboliger 2017/2018	2 318

Andre saker:

K-sak 13/18 kontingent Grenland Friluftsråd	93
K-sak 18/18, Langesunds ytre byområde syd og øst	1 000
Vedtatt brukt i perioden 2019-2022 (K-sak 97/18)	1 519
Sum	17 938

Regnskapsmessig overskudd på 16,5 mill. kroner fremkommer som avvik mellom revidert budsjett og regnskap.

Årsmelding 2018

Avvik ift. Budsjett Tall i 1.000 kroner

Ordfører	-11
Kirkelige formål og andre trossamfunn	-94
Kommunalteknikk, renovasjon, vann og avløp	-498
Barne- og familievern, og Oppvekst	2 214
Felles lønns- og pensjonsutgifter	5 370
Skatt og rammetilskudd	6 738
Eiendomsskatt	-101
Andre generelle statstilskudd, rentekompensasjon	-533
Overskudd 2018	16 455

Skatteinngangen på landsbasis ble høyere enn regjeringens anslag i høstens statsbudsjett, og dette har gitt Bamble en merinntekt på 6,7 mill. kroner.

Kommunen har 314,0 mill. kroner plassert i finansmarkedet. Netto tap på avkastningen i 2018 er på 4,6 mill. kroner, mens budsjettert avkastning var på 11,3 mill. kroner. I henhold til finansreglementet er differansen på 15,8 mill. kroner brukt av finansbufferfondet.

Personal

Ved utgangen av 2018 var det 984,1 årsverk, og dette er en økning på 18,2 årsverk fra utgangen av 2017. Kommunen har 48,8 midlertidige årsverk, 16,5 færre enn året før. Bamble kommune er en IA-bedrift, og har mål for redusert sykefravær og for ansattes trivsel på jobb. Målene er diskutert mellom de ansattes organisasjoner og arbeidsgiver, og er omforente. I 2018 har det vært fokus på virksomheter med høyt sykefravær, og kommunen har gjennom målrettede tiltak oppnådd en positiv nedgang i sykefraværet innenfor virksomheter som tradisjonelt sett har hatt et høyt fravær. Kommunen får også gode tilbakemeldinger fra Bedriftshelsen når det gjelder bruken av resultatene fra trivselsundersøkelsen til videre fokus og utvikling av arbeidsmiljø. I 2018 hadde Bamble kommune et sykefravær på 7,6 % (7,8 % i 2017).

Endringer i folketallet

I 2018 ble folketallet i Bamble redusert med 94 personer, og er nå på 14 089 personer. Dette er en reduksjon på 0,66 %. Reduksjonen er størst i

aldersgruppen 20-44 år. Det er også en nedgang i de yngre aldersgruppene (0-19 år), med en tilsvarende økning i aldersgruppen 67-90+ år. Det er således en tydelig forskyvning i kommunens demografiske sammensetning, slik som tilfellet har vært de seneste årene.

Den nasjonale folkeveksten var i 2018 på 0,6 %. I gjeldende kommuneplan har kommunen en vedtatt målsetting om å ha en befolkningsvekst på samme nivå eller høyere enn den nasjonale veksten. Dette er et mål vi per i dag ikke har nådd.

Investeringer

Investeringsregnskapet for 2018 viser totale kostnader på 238,9 mill. kroner. Av dette er 140,9 mill. kroner brutto investeringer i anleggsmidler, og de største investeringene er:

Tall i mill. kroner

Investeringer iht. Vann- og avløpsplan	27,1
Boliger Nustadjordet	13,8
Veg- og trafikksikkerhetstiltak	12,4
Dampskipsbrygga Langesund	11,3
Nye gravplasser Eik gravlund	10,3
Innløsning festetomter Rugtvedt	9,8
Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning	8,1

Det er totalt 78 større og mindre investeringsprosjekter og flere større prosjekter er under planlegging og oppstart slik som Nustadjordet, Nustadbakken og Grasmyrutbyggingen, samt utvidelsen av gravlundene på Eik.

Årsmelding 2018

Med dette avlegges Bamble kommunes årsmelding med årsregnskap og årsberetning for 2018 i henhold til gjeldende regelverk, lover, forskrifter og reglementer.

- Del 1 inneholder kommunens regnskap med noter, samt årsberetning med opplysninger om kommunens økonomiske stilling, forhold av vesentlig betydning, tiltak for å sikre betryggende kontroll, høy etisk standard og for likestilling.
- Del 2 redegjør for resultatene og utviklingen for enhetenes drift og i tjenestene i henhold til vedtatte målsetninger.

Tore Marthinsen
rådmann

Innhold

Rådmannens kommentarer	2
Innstilling til vedtak	5
Årsberetning og regnskap 2018	6
Driftsresultatet	6
Enhetenes resultater	7
Driftsinntektene	10
Driftsutgiftene	12
Finansutgifter og finansinntekter	15
Avsetninger og bruk av avsetninger	16
Balanseregnskapet	18
Investeringsregnskapet	24
Investeringsprosjektene	27
Oppsummering og konklusjon	42
Befolkningsutvikling	43
Personal, opplæring, Helse, miljø, sikkerhet og likestilling	45
Finansforvaltning	55
Internkontroll	63
Årsregnskap og noter	64
Balanseregnskap	64
Økonomisk oversikt drift	66
Økonomisk oversikt investering	68
Regnskap skjema 1a - Driftsregnskapet	69
Regnskap skjema 1b - Driftsregnskapet	70
Regnskap skjema 2a - Investeringsregnskapet	70
Regnskap skjema 2b - Investeringsregnskapet	71
Noter til Bamble kommunes regnskap 2018	72

Innstilling til vedtak

Kommunestyret vedtar:

1. Årsregnskap og årsmelding for 2018 godkjennes.
2. Regnskapsmessige disposisjoner godkjennes slik de fremkommer i årsregnskapet og årsmeldingen.
3. Regnskapsmessig overskudd fra drift på kr.16.454.651,58 disponeres ved at det avsettes kr.10.000.000,- til finansbufferfondet og kr.6.454.651,58 til driftsfondet.
4. Investeringsregnskapet foreslås avsluttet med følgende omdisponeringer:

Budsjettendringer 2019	
<i>Tall i 1000 kroner</i>	Disponering årsavslutning
6158 Kjøp/salg kommunale utleieboliger, inndras som del av finansieringen av Nustadjordet	-7 065
6135 Opprustning leiligheter Lenes Ås. Tilbakebetaling husbanktilskudd	3 249
6135 Ny innkjørsel Lenes ås, avsetning	492
6735 Boligfelt Kjærlighetstien, prosjektet avsluttes	-932
6907 Salg av boligtomter, inntekter disponeres	-2 431
6908 Salg av boligtomter på Rakkestadfeltet, inntekter disponeres	-378
6972 Bruk av lån / opptak lån reduseres	7 065
Netto	0

5. Ubrukte netto lånefinansierte bevilgninger i investeringsbudsjettet fra 2018 på kr.85.010.614,- videreføres i budsjettet for 2019 jf. Årsmelding tabell 17 Netto investeringsrammer.
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på inntil kr. 85.010.614,- til finansiering av investeringer fra 2018 i 2019, i tillegg til budsjettet låneopptak i budsjettvedtaket for 2018.

Årsberetning og regnskap 2018

Årsberetningen inneholder pliktig informasjon iht. kommunelovens § 48 pkt.1. Den skal gi opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling, og det skal redegjøres for måloppnåelse og resultatene for virksomhetene. I tillegg skal årsberetningen gi informasjon om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen som ikke fremkommer av årsregnskapet.

I henhold til forskrift om årsbudsjett §10 skal det redegjøres for vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgninger til formålet i revidert budsjett. Tilsvarende skal det redegjøres for vesentlige avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett. Slik vesentlig informasjon er samlet i dette kapittelet, eventuelt med henvisning til andre kapitler i dokumentet. Regnskapsprinsippene er nærmere beskrevet under kapittelet om årsregnskap og noter

Driftsresultatet

Nedenfor vises kommunens driftsresultat, avvik i forhold til korrigeret budsjett og endring fra forrige år.

Årsmelding tabell 1 Driftsresultat						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik	Regnskap 2017	Endring
Sum driftsinntekter	1 193 482	1 142 433	1 108 285	51 049	1 171 323	22 159
Sum driftsutgifter	1 188 771	1 167 717	1 128 183	21 054	1 154 634	34 137
Brutto driftsresultat	4 712	-25 284	-19 897	29 995	16 689	-11 977
Resultat eksterne finansransaksjoner	-47 779	-35 323	-36 150	-12 456	-19 989	-27 790
Motpost avskrivninger	51 688	48 382	48 382	3 306	53 040	-1 352
Netto driftsresultat	8 621	-12 224	-7 665	20 845	49 740	-41 119
Netto avsetninger	7 834	12 224	7 665	-4 391	-38 686	46 520
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	16 455	0	0	16 455	11 054	5 401

Brutto driftsresultat viser hvor mye av de løpende inntektene kommunen sitter igjen med etter at kostnadene knyttet til løpende drift er dekket. Brutto driftsresultat er positivt på 4,7 mill. kroner og er 12,0 mill. kroner lavere enn foregående år.

Netto driftsresultat framkommer som vist når alle løpende utgifter inkl. finansutgifter er betalt. Netto driftsresultat viser kommunens finansielle handlefrihet og er kommuneregnskapets viktigste resultatbegrep. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at netto driftsresultatet over tid utgjør 1,75 % av driftsinntektene. For Bamble kommune utgjør netto driftsresultatets andel av driftsinntektene 0,7 %. Netto driftsresultat er positivt med 8,6 mill. kroner, og dette er 41 mill. kroner dårligere enn foregående år.

Regnskapsmessig merforbruk / mindreforbruk viser nettoavviket mellom budsjett og regnskap etter avsetninger. Det er foretatt avsetninger på 71,9 mill. kroner, mens det er brukt avsetninger på 79,8 mill. kroner. Dette gir en netto bruk av avsetninger på 7,8 mill. kroner. Regnskapet har et reelt overskudd på 14,5. mill. kroner.

Enhetenes resultater

Kommunestyret vedtar rammene til enhetene på nettonivå. Totalt utgjør enhetenes nettorammer 778,64 mill. kroner og det er regnskapsført 777,03 mill. kroner, det vil si et positivt avvik på 1,61 mill. kroner. Endringen fra 2017 til 2018 er på 27,75 mill. kroner. Enhetenes resultater beskrives etter tabellen.

Enhetene salderer sine overskudd/underskudd mot driftsfond, med mindre det er spesielle forhold som tilsier at de ikke skal beholde resultatet. Nedenfor vises enhetenes driftsresultat, avvik i forhold til revidert budsjett og endring fra forrige år. I tillegg vises enhetenes netto avsetninger/bruk av driftsfond og samlede fondsmidler ved utgangen av året.

Tall i tusen kroner	Årsmelding tabell 2 Enhetenes resultater			Avvik		Endring regnskap 2018-2017	Netto avsetninger til (+) / bruk av fond (-)	Saldo driftsfond i balansen 31.12.18
	Revidert budsjett 2018	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	rev.budsj - regnsk 2018	Regnskap 2017			
Overordnet ledelse	14 337	14 348	14 233	-11	12 740	1 608	800	2 421
Stabene	69 180	69 273	67 775	-94	67 920	1 353	1 820	16 497
Teknikk og samfunnsutvikling	68 075	68 572	59 186	-498	56 114	12 459	5 009	52 881
Skole og barnehage	245 767	245 767	240 525	0	241 395	4 372	-5 020	15 436
Kultur og oppvekst	96 800	94 587	93 936	2 213	91 544	3 043	17 875	49 673
Helse og omsorg	284 484	284 484	278 966	0	279 574	4 910	-6 249	19 960
Sum enhetene	778 643	777 032	754 620	1 611	749 288	27 745	14 235	156 867

Netto avsetninger til fond (eksklusive overføringer til investeringer) på enhetene er på totalt 14,24 mill. kroner. Dette utgjør 1,83 % av enhetenes nettorammer i 2018 og bidrar generelt til å gi enhetene handlingsrom i 2019.

Enhetenes driftsfond (bundne fond og disposisjonsfond) er på 156,87 mill. kroner ved utgangen av 2018. (Bundne fond 33,17 mill. kroner og disposisjonsfond 123,70 mill. kroner)

Overordnet ledelse og stabene

Overordnet ledelse gikk med et underskudd på 11 000 kroner. Dette skyldes godtgjørelse/ utstyr. Endringen fra 2017 til 2018 på 1,61 mill. kroner skyldes tilbakebetalingen av forskuttert andel arkeologiske registreringer fra ny E18 som kom inn i 2017. 0,80 mill. kroner av Rådmannens utviklingsmidler er satt av på fond.

Stabene gikk med et underskudd etter avsetning til fond på 94 000 kroner som skyldes manglende dekning av tilskudd til andre trossamfunn. Endringen fra 2017 til 2018 skyldes i hovedsak lønns- og prisvekst.

Stabene har en netto avsetning/bruk av fond på 1,82 mill. kroner. (avsetninger på 3,27 mill. kroner og bruk på 1,45 mill. kroner)

Teknikk og samfunnsutvikling

Vann, avløp og renovasjon (VAR) gikk med et underskudd på 0,5 mill. kroner. Underskuddet skyldes kalkulatoriske kostnader og kostnader andre steder enn på VAR som skal finansieres fra avgiftene. Fondsbruk er derfor lavere enn budsjettet. I tillegg er 0,3 mill. kroner ført som underskudd på vann, jf. note 10.

De andre virksomhetene gikk totalt med et overskudd som ble satt av på fond. Overskuddet skyldes vakanser i stillinger, leieinntekter på industritomter, inntekter i forbindelse med håndtering av utbyggingsavtaler, mange reguleringsplaner og tett budsjettoppfølging.

Virksomhetene ekskludert VAR har en netto avsetning/bruk av fond på 9,14 mill. kroner og VAR har på -4,13 mill. kroner, totalt 5 mill. kroner.

Endring fra 2017 til 2018 er på 12,46 mill. kroner. 5,1 mill. kroner av dette skyldes Kommunestyrevedtak i forbindelse med reguleringsplaner for Langesunds ytre byområde, gassveien og områdeplan Grasmyle. VAR-området økte med 1,78 mill. kroner. Enheten hadde i tillegg økte kostnader på vintervedlikehold, ny felles alarmsentral i Tønsberg og arbeid med ny taksering av skogen.

Skole og barnehage

Årsmelding 2018

Enheten har en netto avsetning/bruk av fond på -5,02 mill. kroner, det vil si at de har brukt 5 mill. kroner mer av fond enn de har avsatt. (avsetning 3,58 mill. kroner og bruk 8,60 mill. kroner)

Per 31.12.18 har enheten fond på totalt 15,43 mill. kroner. (Disposisjonsfond 13,44 mill. kroner og bundne fond 1,99 mill. kroner)

Endringen fra 2017 til 2018 er på 4,37 mill. kroner og skyldes i hovedsak lønnsreguleringer i henhold til tariffoppgjøret, økning i overføringer til de private barnehagene, økte driftsutgifter på grunn av bemanningsnormen i barnehage og at enheten har økt antall barn med betydelige behov for oppfølging. Det er også redusert årsverk som følge av reduksjon i elevtall og innsparinger.

Kultur og oppvekst

Enheten går med et overskudd på 2,21 mill. kroner. I tillegg ble det satt av netto 17,88 mill. kroner på fond, det vil si at de har satt av 17 mill. kroner mer enn de har brukt. (Disposisjonsfond 15,58 mill. kroner og bundne fond 2,30 mill. kroner). Overskuddet på 20 mill. kroner skyldes økning i inntekter knyttet til integrering av flyktninger og tjenester til enslige mindreårige.

Pr. 31.12.18 har enheten totalt 49,67 mill. kroner på fond. (Disposisjonsfond 40,32 mill. kroner og bundne

fond 9,35 mill. kroner) Flyktningtjenesten har totalt 23,03 mill. kroner av fondene.

Endringen fra 2017 til 2018 er på 3,04 mill. kroner og skyldes i hovedsak lønnsreguleringer i henhold til tariffoppgjøret, samt økte kostnader i forbindelse med overføringer og støtte til lag og foreninger innenfor virksomheten kultur.

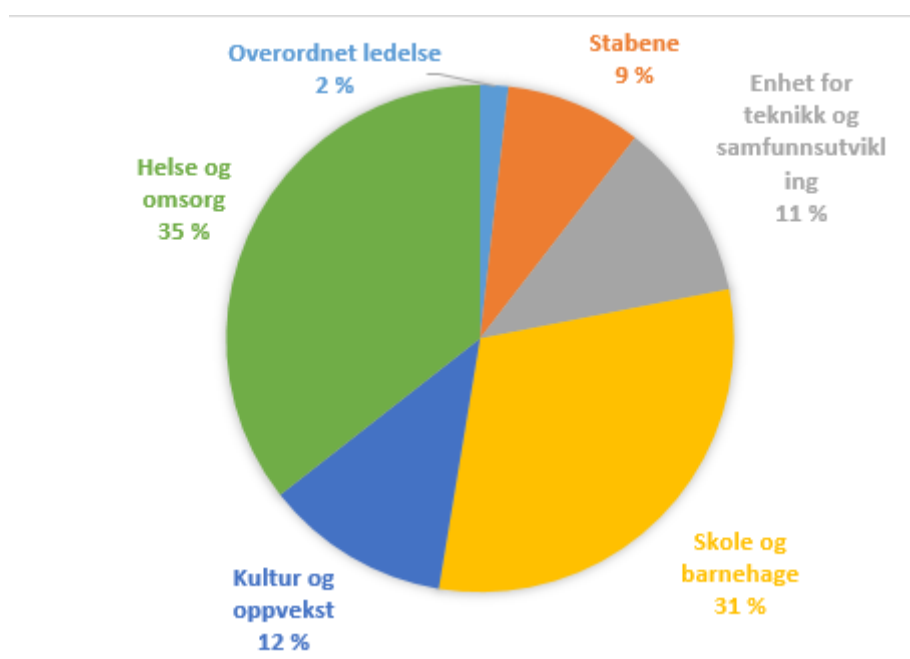
Helse og omsorg

Enheten har en netto avsetning/bruk av fond på totalt -6,25 mill. kroner, dvs. at de har brukt 6 mill. kroner mer av fond enn de har avsatt. (avsetning 1,16 mill. kroner og bruk 7,41 mill. kroner)

Pr. 31.12.18 har enheten totalt 19,96 mill. kroner på fond. (Disposisjonsfond 14,97 mill. kroner og bundne fond 4,99 mill. kroner)

Netto endringen fra 2017 til 2018 er på 4,91 mill. kroner og skyldes i hovedsak lønnsreguleringer i henhold til tariffoppgjøret, reduksjon refusjon ressurskrevende tjenester, underfinansiering brukerstyrt personlig assistanse og kjøp av pasientlister.

Grafen nedenfor viser fordelingen av enhetenes nettorammer ekskl VAR-området.

Enhetene Skole og barnehage og Helse og omsorg
utgjør til sammen 66 % av samlede netto
driftsrammer ekskl. VAR-området.

Driftsinntektene

Kommunes driftsinntekter utgjorde totalt 1.193,48 mill. kroner og er fordelt slik tabellen nedenfor viser. I forhold til revidert budsjett er det en merinntekt på til sammen 51,05 mill. kroner. Avviket skyldes i

hovedsak manglende budsjettkorrigeringer. I forhold til 2017 er inntektene økt med 22,16 mill. kroner eller 2 %.

Årsmelding tabell 3 Driftsinntekter						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Avvik	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017	Endring 2017-2018
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	30 735	30 571	164	31 132	29 647	1 088
Andre salgs- og leieinntekter	127 406	131 840	-4 434	134 627	125 945	1 461
Overføringer med krav til motytelse	116 029	96 912	19 117	72 147	126 298	-10 269
Rammetilskudd	352 968	352 150	818	352 150	345 298	7 670
Andre statlige overføringer	104 119	75 932	28 188	68 223	94 400	9 720
Andre overføringer	2 970	1 594	1 376	570	5 832	-2 862
Skatt på inntekt og formue	382 036	376 116	5 920	372 116	367 118	14 918
Eiendomsskatt	77 218	77 319	-101	77 319	76 786	432
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	1 193 482	1 142 433	51 049	1 108 285	1 171 323	22 159

Andre salgs og leieinntekter

Inntektsposten "Andre salgs og leieinntekter" har et negativt avvik på 4,43 mill. kroner, som blant annet skyldes avvik på utleie.

Overføring med krav til motytelse

Inntektsposten "Overføringer med krav til motytelser" har et negativt avvik på 19 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak avvik på ressurskrevende brukere med 4,2 mill. kroner og refusjon for syke-/foreldrepenger med 12,6 mill. kroner som ikke er budsjettendret.

Generelt om skatt

Skattetallene fra SSB for 2018 viser at kommunene dette året fikk inn 162,5 mrd. kroner i skatteinntekter. Dette er 3,8 % mer enn i 2017. Kommunenes skatteinntekter ble 4,0 mrd. kroner høyere enn anslått høsten 2017 og 2,2 mrd. kroner høyere enn anslått høsten 2018 i forbindelse med fremleggingen av statsbudsjettet for 2019. Forskuddstrekk fra arbeidsgivere utgjør hovedtyngden av skatteinntektene. Her var det en vekst på 4,3 % for kommunene i 2018, sammenliknet med 2017.

Skatteveksten på årsbasis ble i statsbudsjettet for 2018 anslått til 1,3 pst for kommunene. På bakgrunn av lavere lønnsvekstanslag ble anslagene på skatteveksten satt ned til 1,0 pst i revidert nasjonalbudsjett (RNB). Deretter ble vekstanslagene oppjustert til 2,4 % for kommunene i oktober 2018. Anslagene ble satt opp igjen på bakgrunn av ekstraordinært store uttak av utbytter til personlige skatteyttere, som trolig skyldes tilpasninger til skattereformen.

Postene Rammetilskudd og Skatt på inntekt og formue

Opprinnelig budsjettet skatt og rammetilskudd var på 724,3 mill. kroner i 2018. Budsjettet ble oppjustert til 728,3 mill. kroner i driftsrapporten for 2. tertial. Faktisk inngang ble på 73,0 mill. kroner, 6,7 mill. kroner mer enn revidert budsjett og 10,7 mill. kroner mer enn opprinnelig budsjett. Skatt og rammetilskudd økte med 22,6 mill. kroner fra 2017 til 2018, 3,2 %. Skatteinngangen for Bamble økte med 4,2 % i 2018.

Eiendomsskatt

Budsjettet eiendomsskatt i 2018 var på 77,3 mill. kroner. Faktisk inngang er på 77,2 mill. kroner. Dette

Årsmelding 2018

er en økning på 0,4 mill. kroner fra 2017. Eiendomsskatt på verker og bruk utgjøre 47,7 mill. kroner. Dette er 62 % av kommunens eiendomsskatt.

Andre statlige overføringer

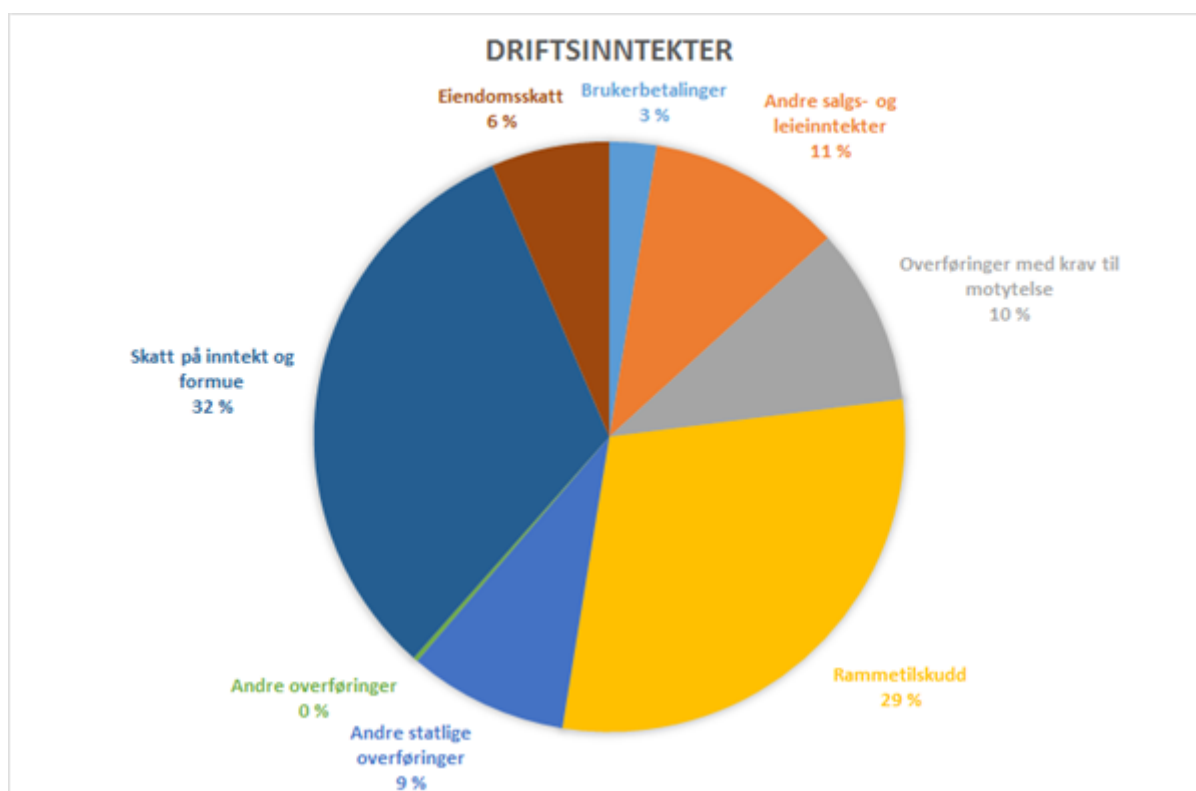
Avviket på "Andre statlige overføringer" skyldes store tilskudd til flyktninger. Her har ikke utgiftene økt i like stor grad som inntektene og gir dermed et overskudd på ca. 20 mill. kroner.

Rentekompensasjon fra staten for investeringer i omsorgsboliger, sykehjem, skolebygg og kirkebygg

ble 3,7 mill. kroner i 2018. Dette er 0,5 lavere enn budsjettet. Årsaken er lavere kompensasjonsrente, ca. 1,0 % mot budsjettet rente på 1,6 %. Kompensasjonen reduseres årlig i takt med nedbetaling av lånene og er 0,5 mill. kroner lavere enn i 2017.

De andre inntekstpostene er det kun mindre avvik på, eller avvik som skyldes manglende budsjettkorrigeringer.

Kommunes inntekter fordeler seg som vist i grafen nedenfor.

Driftsutgiftene

Kommunens driftsutgifter utgjorde totalt 1 188,77 mill. kroner i 2018. Det er en merutgift på 21,05 mill. kroner i forhold til revidert budsjett som er på 1 167,72 mill. kroner. Endringen fra 2017 til 2018 er på 34,14 mill. kroner, som tilsvarer en øking på 2,96 %.

Tabellen nedenfor viser brutto driftsutgifter fordelt på utgiftstype.

Mange av avvikene mellom revidert budsjett og regnskap viser ikke de reelle avvikene da avvikene skyldes manglende budsjettkorrigeringer.

Årsmelding tabell 4 Driftsutgiftene						
	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Avvik	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017	Endring 2017-18
Lønnsutgifter	613 858	611 067	-2 791	578 512	594 652	-19 206
Sosiale utgifter	161 232	163 218	1 986	156 820	158 162	-3 070
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	185 472	168 134	-17 339	155 954	178 520	-6 952
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	118 829	112 646	-6 183	109 865	109 972	-8 857
Overføringer	78 274	78 994	719	95 034	82 214	3 940
Avskrivninger	51 688	48 382	-3 306	48 382	53 040	1 351
Fordelte utgifter	-20 583	-14 723	5 860	-16 384	-21 925	-1 342
Sum driftsutgifter	1 188 771	1 167 717	-21 054	1 128 183	1 154 634	-34 136

Lønnsutgifter

Det er bokført lønnsutgifter på totalt 613,86 mill. kroner i 2018. Lønnsutgifter som finansieres av sykelønnsrefusjonen og andre inntekter er i stor grad ikke budsjettet, og budsjettavviket på 2,79 mill. kroner er derfor ikke reelt.

Enhet for Helse og omsorg og Enhet for Skole og barnehage er kommunens største enheter, med lønnsutgifter på henholdsvis 244,52 mill. kroner og 180,51 mill. kroner.

Årslønnsveksten for 2018 ble anslått til 3 %, og partene i tariffoppgjøret kom til enighet om en økonomisk ramme på 2,8 %. Bamble kommune har satt av en felles lønnsoppgjørspott hvor lønnsglidning, forventede nye tillegg, helårseffekten av de lokale forhandlingene, samt kompetansetilskudd er satt av. Potten var på 16,45 mill. kroner før gjennomføringen av de lokale forhandlingene. Kommunen fører en forsvarlig lønnspolitikk, og etter gjennomførte forhandlinger var det 3,33 mill. kroner igjen i potten.

Bamble kommune hadde en økning i lønnsutgiftene fra 2017 til 2018 på 19,20 mill. kroner, noe som tilsvarer 3,23 %. Det er imidlertid store variasjoner mellom enhetene. Den største økningen i

lønnsutgifter var hos Enhet for Teknikk og samfunnsutvikling og Enhet for Skole og barnehage, med henholdsvis 4,95 % og 4,37 %. Økningen hos Teknikk og samfunnsutvikling skyldes at enheten har rekruttert og ansatt i vakante stillinger. Når det gjelder Enhet for Skole og barnehage kan økningen forklares med flere ansatte som en følge av den nye bemanningsnormen for barnehagene, samt flere barn med betydelige behov for oppfølging. For øvrig hadde Enhet for Helse og omsorg en økning i lønnsutgiftene på 2,82 %, og Enhet for Kultur og oppvekst en økning på 1,6 %. For Stab og overordnet ledelse var økningen i lønnsutgiftene på 1,48 % i 2018.

Sosiale utgifter

Det er bokført sosiale utgifter, pensjon og arbeidsgiveravgift, på totalt 161,23 mill. kroner i 2018. Det er 1,99 mill. kroner lavere enn budsjettet. Økningen fra 2017 til 2018 er på 3,07 mill. kroner, 1,94 % (0,18 mill. kroner pensjon og 2,89 mill. kroner arbeidsgiveravgift)

Pensjonskostnadene utgjør en vesentlig del av kommunens lønnsrelaterte kostnader. I 2018 ble det utgiftsført pensjonskostnader på 71 mill. kroner (ekskl. 2 % arbeidstakersandel).

Årsmelding 2018

Det ble betalt pensjonspremie inkl. 2 % arbeidstakers andel til Klp og Spk på 85,01 mill. kroner. Pga. store endringer i pensjonspremie fra år til år vedtok staten en beregningsmodell gjeldende fra 2002 for hvor mye kommunen skulle belaste regnskapet i pensjon (netto pensjonskostnad). Beregnet netto pensjonskostnad utgjorde i 2018 68,49 mill. kroner for kommunen. Avviket mellom betalt pensjonspremie og beregnet netto pensjonskostnad (premieavviket), er på 16,52 mill. kroner. Det vil si at pensjonskostnaden i regnskapet ble redusert med 16,52 mill. kroner i 2018.

Tidligere års premieavvik blir amortisert ("nedbetalt") /bokført over ulikt tidsrom avhengig av når premieavviket oppstod, se avsnitt lengre ned. Amortisering av tidligere års premieavvik utgjorde i 2018 8,92 mill. kroner.

Pr 31.12.18 utgjør det akkumulerte premieavviket 54,19 mill. kroner. Dette er en "skjult" kostnad som ikke har blitt bokført i regnskapet enda. Premieavvik oppstått i perioden 2002-2010 amortiseres over 15 år, for 2011-2013 over 10 år og fra 2014 og fremover amortiseres det over 7 år. For mer informasjon, se note 2 Pensjon.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen

Det er bokført 185,47 mill. kroner. Av dette har Teknikk og samfunnsutvikling bokført 91,70 mill. kroner. De største postene under her gjelder 24,25 mill. kroner til husleie/leie av lokaler og grunn og 15,04 mill. kroner til strømutfgifter. Helse og omsorg har bokført kostnader på totalt 32,83 mill. kroner. Største posten er kjøp av matvarer på 9,25 mill. kroner.

Det er kjøpt for 17,34 mill. kroner mer enn budsjettet. Størsteparten av avviket skyldes manglende budsjettkorrigeringer.

Det er brukt 6,95 mill. kroner mer i 2018 enn i 2017. Skyldes utenom ordinær prisvekst i hovedsak økte kostnader til vintervedlikehold, strøm, tomgangsleie hjemmetjenesten, kjøp av pasientlister.

Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjonen

Det er bokført 118,83 mill. kroner. Det er 6,18 mill. kroner mer enn budsjettet og 8,86 mill. kroner mer enn i 2017. Skole og barnehage har de største kostnadene på totalt 52,29 mill. kroner. 41,83 mill. kroner av dette gjelder tilskudd til private barnehager. Teknikk og samfunn har bokført 26,54 mill. kroner, rundt 20 mill. kroner er kjøp fra IKS, Renovasjon i Grenland. Helse og omsorg har brukt 18,56 mill. kroner, av disse gjelder 10,30 mill. kroner tilskudd til leger og fysioterapeuter.

Overføringer

Det er bokført overføringer i 2018 på 78,27 mill. kroner, det er 3,94 mill. kroner mindre enn i 2017. I overføringsposten ligger i tillegg til overføringer til staten, kommuner etc. også merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon, tilskudd til Kirkelig Fellesråd, tap på fordringer, bidrag og støtte til lag og foreninger. Det er bokført 23,62 mill. kroner under merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon. Kultur og oppvekst har bokført totalt 28,76 mill. kroner, av dette gjelder 22,57 mill. kroner bidragsutgifter utbetalt av Nav, Flyktningtjenesten og Barne- og familievern.

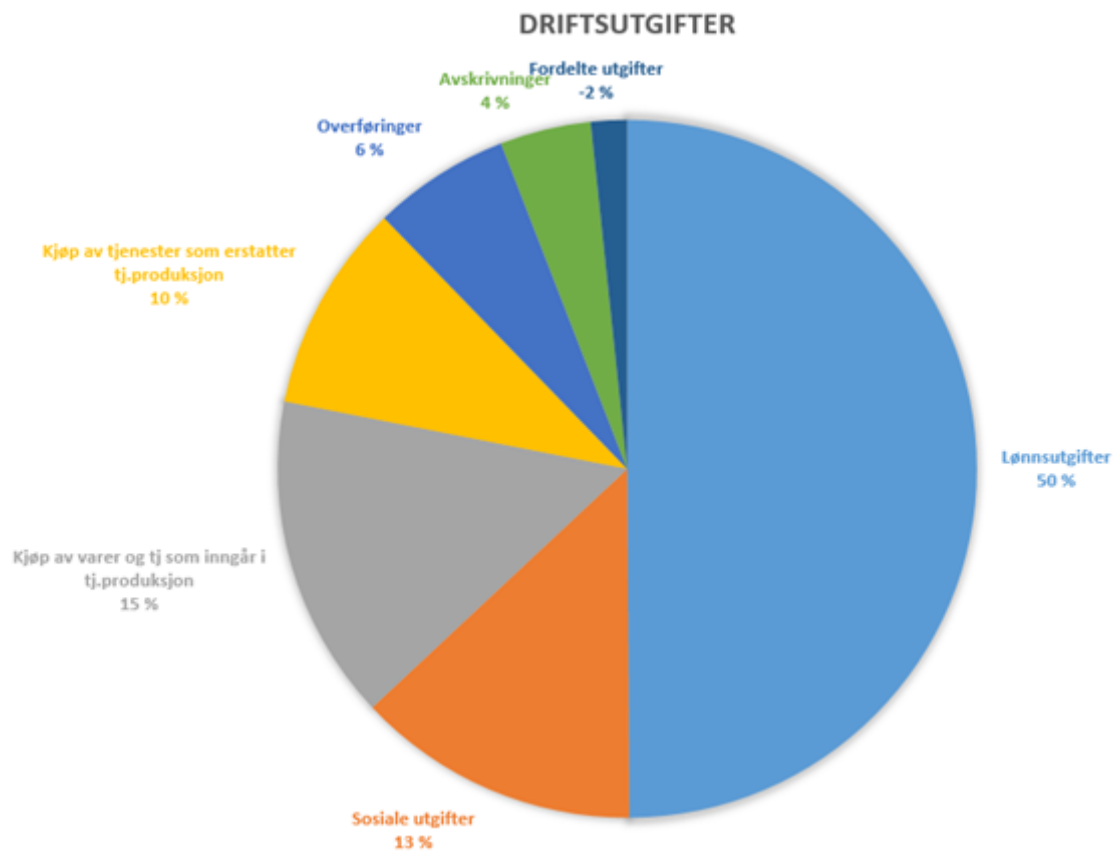
Avskrivninger

Det er bokført avskrivninger i 2018 på 51,69 mill. kroner. Det er 3,30 mill. mer enn budsjettet og avviket skyldes manglende budsjettkorrigering. (Avskrivningene blir motpostert/inntektsført igjen under "motpost avskrivninger" før netto driftsresultat.) Det er bokført 1,35 mill. kroner mindre i 2018 enn i 2017.

Fordelte utgifter

Der er bokført 20,58 mill. kroner. Det er 5,86 mill. kroner mer enn budsjettet. Posten fordelte utgifter blir brukt ved fordeling av utgifter og internsalg innen kommunen. Fordelte utgifter viser inntektspostene, motposteringene føres under den rette driftsposten. Dette avviket må derfor sees mot avvikene på de andre driftspostene og burde vært budsjettkorrigert. Det er i Helse og omsorg bokført 7,04 mill. kroner, gjelder fordelte kostnader vedrørende hovedkjøkkenet, leiebiler og tøyvask. For Teknikk og samfunn er det bokført 9,31 mill. kroner, som i hovedsak gjelder fordeling av mannskap og maskiner.

Driftsutgiftene i 2018 er fordelt slik som grafen viser:

Lønn og sosial utgifter utgjør 63 % av kommunens brutto driftsutgifter.

Finansutgifter og finansinntekter

Netto finansutgifter i driftsregnskapet utgjør 47,8 mill. kroner. Dette er 12,5 mill. kroner mer enn budsjettert. I 2017 var netto finansutgifter på 19,9 mill. kroner, det vil si at resultatet i 2018 er 27,8 mill. kroner høyere enn for 2017.

Renteutgiftene er nedjustert i driftsrapportene. Regnskapet for 2018 viser imidlertid at renteutgiftene kunne vært ytterligere redusert i budsjettet.

Årsmelding tabell 5 Finansutgifter og finansinntekter						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik	Regnskap 2017	Endring
Renteinntekter og utbytte	14 133	13 067	10 922	1 066	12 253	1 880
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	2 144	11 250	11 250	-9 106	19 420	-17 276
Mottatte avdrag på utlån	95	257	257	-162	600	-505
Sum eksterne finansinntekter	16 372	24 574	22 429	-8 202	32 273	-15 901
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	19 286	24 207	22 889	-4 921	17 502	1 784
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 485	0	0	8 485	0	8 485
Avdrag på lån	36 339	35 560	35 560	779	34 622	1 717
Utlån	41	130	130	-89	138	-97
Sum eksterne finansutgifter	64 151	59 897	58 579	4 254	52 262	11 889
Resultat eksterne finanstransaksjoner	47 779	35 323	36 150	12 456	19 989	27 790

Finanskapitalen har et netto tap på 4,6 mill. kroner. Dette medfører et inntektstap i forhold til budsjettet på 15,8 mill. kroner og en reduksjon på 25,9 mill. kroner i forhold til 2017. Utbetalt utbytte fra eiendomsplasingene i finansporteføljen er på 1,8 mill. kroner. Det vises for øvrig til kapitlet om finansforvaltningen.

Skagerak Energi AS utbetalte et utbytte i 2018 på 5,9 mill. kroner som er i henhold til revidert budsjett. Opprinnelig budsjett på 4,8 mill. kroner ble i driftsrapporten for 1. tertial oppjustert til faktisk utbetalt utbytte. I forhold til kommunenes eierandel på 3,34 %, og med en anslagsmessig markedsverdi på ca. 500 mill. kroner i selskapet, utgjør utbyttet 1,2 %. I K-sak 17/18 ble det vedtatt en felles kommunal eierstrategi for Skagerak Energi AS. Hensikten er å ha et samlet utgangspunkt for å best mulig knytte eierskapet opp mot det felles samfunnsoppdraget kommunene har. Det er spesielt innenfor risikoustert avkastning, bærekraft, arbeidsplasser og regionutvikling det vil foreslås å sette inn styringsmål for selskapet.

Renteinntektene fra utlånte startlån fra Husbanken er på 3,5 mill. kroner, noe som er 1,0 mill. kroner mindre enn budsjettert. Renteinntektene fra bankinnskudd er på 2,2 mill. kroner, og er 0,2 mill. kroner mer enn budsjettert.

Renteutgifter og låneomkostninger består i all hovedsak av kommunens renteutgifter på lån. I 2018 er indeksjusteringen av innskudd for omsorgsboliger bokført med 2,3 mill. kroner, og av dette er 1,7 mill. kroner justeringer for 2017 og tidligere år. Gjennomsnittlig løpende rente var på 1,91 % ved utgangen av året, og renteutgiftene var 4,9 mill. kroner lavere enn budsjettert.

Avdrag på ordinære lån, for eksempel startlån, er betalt med 36,3 mill. kroner, og er 0,8 mill. kroner lavere enn budsjett.

Det vises for øvrig til kommentarer i kapitlet om finansforvaltning, samt investeringsregnskapet.

Avsetninger og bruk av avsetninger

Totalt er det netto avsetninger i drift på -7,83 mill. kroner i 2018. Det vil si at det er brukt mer av kommunens fond i 2018 enn det er avsatt.

Årsmelding tabell 6 Avsetninger og bruk av avsetninger						
Tall i tusen kroner	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Avvik	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017	Endring 2017-18
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	11 054	11 054	-0	0	3 946	7 108
Bruk av disposisjonsfond	55 670	31 618	24 053	11 910	31 723	23 947
Bruk av bundne fond	13 033	5 903	7 131	3 681	6 134	6 900
Sum bruk av avsetninger	79 758	48 574	31 184	15 591	41 802	37 955
Overført til investeringsregnskapet	3 857	3 652	-205	3 000	1 367	2 490
Avsatt til dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	-
Avsatt til disposisjonsfond	57 134	31 275	-25 859	4 847	68 436	-11 301
Avsatt til bundne fond	10 933	1 423	-9 510	79	10 686	247
Sum avsetninger	71 924	36 350	-35 574	7 926	80 489	-8 565
Netto avsetninger	-7 834	-12 224	-66 757	-7 665	38 686	-46 520

Det er bokført bruk av avsetninger på 79,76 mill. kroner og sum avsetninger er på 71,92 mill. kroner. Tabellen under viser fordeling pr enhetsområde

Tall i tusen kroner	overordnet ledelse	Stabene	Teknikk og samfunns-utvikling	Skole og barnehage	Kultur og oppvekst	Helse og omsorg	Felles og finansiering	Totalt
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0	0	0	0	0	0	11 054	11 054
Bruk av disposisjonsfond	0	1 447	2 701	7 520	1 327	6 871	35 805	55 670
Bruk av bundne fond	0	0	8 604	1 082	2 416	539	392	13 033
Sum bruk av avsetninger	0	1 447	11 305	8 602	3 743	7 410	47 251	79 758
Avsetninger til disposisjonsfond	800	3 150	12 550	2 414	16 905	0	21 315	57 134
Avsetninger til bundne fond	0	117	3 764	1 168	4 714	1 160	9	10 933
Overføring til investeringsregnskapet	220	0	199	0	117	0	3 322	3 857
Sum avsetninger	1 020	3 267	16 512	3 582	21 735	1 160	24 647	71 924
Netto avsetninger	1 020	1 820	5 207	-5 020	17 992	-6 249	-22 604	-7 834

Skole og barnehage har brukt 7,52 mill. kroner av disposisjonsfond og Helse og omsorg 6,87 mill. kroner. Dette er gjort for å dekke avvik innenfor enhetene. Avvikene er varslet i driftsrapportene. Under finansieringsområdet er det brukt 35,80 mill. kroner av disposisjonsfond. Dette er i henhold til kommunestyrevedtak. Hele 15,89 mill. kroner av dette er bruk av finansbufferfondet for å dekke tap på finansavkastning i forhold til budsjett.

Kultur og oppvekst har satt av 16,90 mill. kroner til disposisjonsfond. Avsetningen skyldes i hovedsak økte inntekter i forbindelse med flyktningene. Teknikk og samfunnsutvikling har satt av 12,55 mill. kroner som skyldes ubrukte bevilgninger fra Kommunestyret og avsetning av virksomhetenes overskudd. Når det gjelder finansområdet er det satt

av 21,32 mill. kroner. Dette er i henhold til kommunestyrevedtak (disponering overskudd 2017, Skjærgårdshallen, budsjettvedtak og økt skatteinntang)

Kultur og oppvekst har satt av 4,71 mill. kroner til bundne fond. Gjelder øremerkede midler vedrørende flyktninger som ikke er brukt i 2018.

Overføringen til investeringsregnskapet er på 3,86 mill. kroner, 3,32 mill. kroner av disse gjelder egenkapitaltilskuddet til Klp som finansieres av driftsmidler.

Avsetninger og bruk av fond er foretatt i tråd med gjeldende delegasjoner, vedtak og regelverk.

Balanseregnskapet

Samlede balanseverdier er på 3.637 mill. kroner, og har økt med 237,4 mill. kroner, tilsvarende 6,7 %.

Nedenfor vises utviklingen i hovedgrupperingene i balansen for 2018.

Årsmelding tabell 7 Balanseregnskapet					
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring		
Anleggsmidler	2 881 316	2 699 340	181 976		6,7 %
Omløpsmidler	746 090	654 714	91 376		14,0 %
Sum eiendeler	3 627 406	3 354 055	273 351		8,1 %
Egenkapital	808 693	740 436	68 257		9,2 %
Langsiktig gjeld	2 561 947	2 373 469	188 478		7,9 %
Kortsiktig gjeld	256 766	240 150	16 616		6,9 %
Sum egenkapital	3 627 406	3 354 055	273 351		8,1 %

De største endringene i eiendeler er en følge av en:

- økning i aktiverte verdier i faste eiendommer og utstyr på 56 mill. kroner, eller 4,4 %
- økning i utlån på 11,0 mill. kroner, eller 6,6 %
- økning i avsetning til pensjonsmidler på 111 mill. kroner, eller 9,5 %, jf. note 2
- økning i bankinnskudd på 92,9 mill. kroner, eller 45,6 %

De største endringene i egenkapital og gjeld er en følge av en:

- økning i fond og resultater på 42,9 mill. kroner, eller 10,8 %
- økning i kapitalkonto på 25,3 mill. kroner, eller 7 %
- økning i fremtidige pensjonsforpliktelser på 43,9 mill. kroner, eller 3,1 %
- økning i kortsiktig gjeld på 16,6 mill. kroner, eller 8,0 %
- økning i langsiktige lån på 144,6 mill. kroner, eller 1,5 %

Eiendeler

Likviditet

For å dekke opp for svingningene i inn- og utbetalinger i løpet av året er det nødvendig å ha en tilfredsstillende likviditetsreserve. Kommunens langsiktige likviditetsreserve betegnes som arbeidskapital (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld), og denne sier noe om hva kommunen kan skaffe til veie av likvide midler i løpet av kort tid.

Arbeidskapitalen er i 2018 redusert med 10,1 mill. kroner i forhold til 2017. Arbeidskapitalen har endret seg slik som tabellen nedenfor viser:

Tabell 8 finansieringsanalyse			
Tall i tusen kroner	2018	2017	Endring
Inntekter driftsregnskapet	1 193 482	1 171 323	22 159
Inntekter investeringsregnskapet	40 832	18 230	22 601
Innbetalinger eksterne finanstransaksjoner	197 080	169 262	27 818
Sum anskaffelse av midler	1 431 395	1 358 816	72 578
Utgifter driftsregnskapet	1 137 082	1 101 594	35 487
Utgifter investeringsregnskapet	140 919	77 469	63 449
Utbetalinger eksterne finanstransaksjoner	110 518	117 123	-6 605
Sum anvendelse av midler	1 388 519	1 296 187	92 331
Anskaffelse - anvendelse av midler	42 875	62 628	-19 753
Endring i ubrukte lånemidler (økning+/reduksjon-)	31 883	22 197	9 686
Endring i arbeidskapitalen - bevilgningsregnskapet	74 759	84 826	-10 067
Endring i omløpsmidler	91 375	78 325	13 050
Endring i kortsiktige gjeld	-16 615	6 501	-23 117
Endring i arbeidskapitalen - balansen	74 759	84 826	-10 067
Differanse endring i arbeidskapitalen	0	0	0

I 2018 hadde Bamble kommune 1.431,4 mill. kroner i samlede innbetalinger. Samlede utbetalinger var på 1.388 mill. kroner, altså en netto anskaffelse av midler på 42,9 mill. kroner.

En del av omløpsmidlene er imidlertid øremerket eller på annen måte bundet opp av lover og regler og kan dermed ikke fritt disponeres av kommunen.

Dette gjelder for eksempel ubrukte lånemidler og ulike bundne fondsmidler. Slike midler trekkes derfor fra ved beregning av arbeidskapitalens størrelse.

Den frie delen av arbeidskapitalen, arbeidskapitalens driftsdel, er på 168,6 mill. kroner, og er økt med 34,1 mill. kroner. Arbeidskapitalens driftsdel beregnes som vist i tabellen.

Tabell 9 Arbeidskapitalens driftsdel			
Tall i 1.000 kroner	2018	2017	Endring
Omløpsmidler	746 090	654 714	91 376
-sum fond	-424 978	-422 800	-2 178
+disposisjonsfond	181 912	183 144	-1 232
-ubrukte lånemidler	-61 241	-29 357	-31 884
-ikke disponert netto driftsresultat	-16 454	-11 054	-5 400
-kortsiktig gjeld	-256 766	-240 150	-16 616
Arbeidskapitalens driftsdel	168 563	134 497	34 066

Disposisjonsfondene ligger som en del av arbeidskapitalens driftsdel. Dette innebærer at finansbufferen, deler av finanskapitalen og driftsfondet inngår i arbeidskapitalens driftsdel som en del av kommunens beregnede likviditet. Disse midlene er likviditetsmessig tilgjengelige selv om de er plassert. Avsetning for å opprettholde realverdien

i finanskapitalen og overskuddet, bidrar positivt til utviklingen i arbeidskapitalens driftsdel.

Bamble kommunes likviditet har i 2018 vært tilfredsstillende. Dette er en direkte følge av store fondsmidler, både drifts- og

investeringsfond. Kommunen har ikke tatt opp alle vedtatte lån til finansiering av investeringer.

Egenkapital og gjeld

Fondsmidler

Fondsmidlene gjenspeiler kommunens finansielle reserve. Fondsmidlene inngår i egenkapitalen og utgjør ved utgangen av året 425,0 mill. kroner. Dette er en økning på 2,2 mill. kroner fra året før.

Tall i 1.000 kroner	Tabell 10 Fond		
	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring
Disposisjonsfond	181 912	183 144	-1 232
Bundne driftsfond	33 168	35 268	-2 100
Ubundne investeringsfond	194 988	202 472	-7 484
Bundne investeringsfond	14 911	1 916	12 995
Sum fondsmidler	424 978	422 800	2 178

Eksterne øremerkede tilskudd skal føres mot bundne fond. Driftsinntekter avsettes til driftsfond, og investeringsinntekter avsettes til investeringsfond.

Totale driftsfond er redusert med 3,3 mill. kroner fra 2017, og er i 2018 på totalt 215,1 mill. kroner. Totale investeringsfond er i 2018 på 209,9 mill. kroner, en økning på 2,8 mill. kroner fra 2017. Økningen i bundne investeringsfond skyldes avsetning av husbankavdrag som skal viderebetales i 2019. Av ubundne investeringsfond står 168,3 mill. kroner som vedtatt finanskapital plassert i markedet.

Nedenfor vises reduksjonen på 3,3 mill. kroner i kommunens driftsfond fordelt per enhet.

Tabell 11 Driftsfond pr. enhet			
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring
Disposisjonsfond	-2 421	-2 270	-150
Overordnet ledelse	-2 421	-2 270	-150
Bundne driftsfond	-1 337	-1 220	-117
Disposisjonsfond	-15 161	-13 138	-2 023
Stabene	-16 497	-14 357	-2 140
Bundne driftsfond	-15 489	-20 322	4 833
Disposisjonsfond	-37 391	-27 668	-9 724
Teknikk og samfunnsutvikling	-52 881	-47 989	-4 891
Bundne driftsfond	-1 995	-1 909	-86
Disposisjonsfond	-13 441	-19 441	6 001
Skole og barnehage	-15 436	-21 350	5 915
Bundne driftsfond	-9 354	-7 057	-2 298
Disposisjonsfond	-40 318	-24 837	-15 481
Kultur og oppvekst	-49 673	-31 894	-17 779
Bundne driftsfond	-4 993	-4 762	-231
Disposisjonsfond	-14 968	-21 447	6 479
Helse og omsorg	-19 960	-26 208	6 248
Disposisjonsfond	-58 212	-74 343	16 131
Finansiering	-58 212	-74 343	16 131
Totalsum	-215 079	-218 413	3 333

I henhold til gjeldende delegasjonsreglement har rådmannen foretatt nye avsetninger til driftsfond, samt videreført driftsfond fra tidligere år.

Enhetenes driftsfond er på 156,9 mill. kroner, og enhetene har samlet økt sine fondsreserver med 12,8 mill. kroner. En detaljert oversikt over enkeltfond ligger i note 6. Budsjetterte avsetninger er gjennomført.

Kommunens felles disposisjonsfond er på 58,2 mill. kroner for 2018. Dette er en reduksjon på 16,1 mill. kroner fra 2017. Hovedårsaken er tap på kommunens finansavkastning som er saldert ved bruk av finansbufferfondet. Tabellen under viser endringen fra 2017 til 2018.

Tabell 12 Felles disposisjonsfond			
<i>Tall i 1.000 kroner</i>	2018	2017	Endring
Driftsfond	-2 578	0	-2 578
Finansbuffer	-8 082	-26 296	18 214
K-sak 51/18,mulig behov for ekstra kapitalinnsprøyting Skjærgårdshallen (ny Ksak)	-2 000	0	-2 000
Kst 63/13 Driftsrapport.2.t.,Omstillingsfond disp. av rådmann	-1 631	-1 631	0
Kst 80/13 ØP 2014-2014, Investeringsfond	0	-4 535	4 535
Langsiktig investert kapital,realvekst avsatt fra avkastningen	-11 150	-7 280	-3 870
Midler vedtatt brukt av driftsfondet i HP 2019-2022	-30 458	-32 289	1 831
P.6197 - Utvikling Frier Vest	-2 312	-2 312	0
Totalsum	-58 212	-74 343	16 131

Driftsfondet er kommunens generelle driftsbufferfond og brukes til tilleggsbevilgninger i løpet av året. Fondet er økt fra 2017 med 2,6 mill. kroner, og er for 2018 på 2,6 mill. kroner. Driftsfondet bør være på 2 % av driftsinntektene (23,9 mill. kroner i 2018) for å kunne dekke opp svingninger i inntekter og utgifter i løpet av året.

Langsiktig gjeld

Kommunens langsiktige gjeld var ved utgangen av 2018 på 2.562 mill. kroner og er økt med 188,5 mill. kroner i forhold til 2017.

Tabell 13 Utvikling av langsiktig gjeld			
<i>Tall i 1.000 kroner</i>	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring
Pensjonsforpliktelser	1 474 562	1 430 675	43 887
Ihendehaverobligasjonslån	852 395	526 128	326 267
Sertifikatlån	0	239 000	-239 000
Andre lån	234 990	177 666	57 324
Sum gjeld	2 561 947	2 373 469	188 478

Kommunens pensjonsforpliktelse ovenfor sine ansatte utgjør av dette 1.474,6 mill. kroner, og har økt med 43,9 mill. kroner. Kommunen har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse og Statens pensjonskasse. Samlede avsatte pensjonsmidler er 1.281 mill. kroner, og netto forpliktelsen er dermed på 170 mill. kroner. Se note 2.

Langsiktig gjeld til finansiering av investeringer og videre utlån er på 1 087,4 mill. kroner, og har økt med 144,6 mill. kroner. Kommunens vedtatte lånegjeld er i realiteten høyere, tatt i betraktning at 92 mill. kroner i vedtatte lån til finansiering av investeringer ikke er tatt opp. Det vises til kapittelet om finansiell virksomhet og gjeldsutvikling.

Årsmelding 2018

Ubrukte lånemidler

I K-sak 104/17 ble det for 2018 godkjent et låneopptak på startlånsmidler på inntil 35 mill. kroner. Dette låneopptaket er gjennomført i 2018. Totalt er det ubenyttede, men vedtatte

lånefullmakter per 31.12.2018 på 30 mill. kroner. Tabellen nedenfor viser status for ikke opptatte lån i 2018.

Tall i 1000 kroner	2017	2018
Ubrukt pr. 01.01	71 286	47 573
Bevilgninger videreført fra tidligere år		30 910
Lånefinansiering vedtatt i opprinnelig budsjett	64 634	101 925
Lånefinansiering vedtatt i løpet av året		37 838
Finansiering investeringsregnskapet ved bruk av lån i løpet av året	-22 140	-126 171
Ubrukte vedtatt lånefinansiering for prosjekter 31.12.	113 780	92 075
Nedjustert årsforbruk i driftsrapportene	-66 207	-62 064
Ubrukte vedtatt lånefinansiering i årsbudsjettet 31.12.	47 573	30 011
Ubrukte vedtatt lånefinansiering for prosjekter 31.12.2018	113 780	92 075
Lånefinansiering vedtatt i opprinnelig budsjett 2018	101 925	266 024
Sum ikke opptatte lån for 2018 og tidligere	215 705	358 099

I årsmeldingen foreslår rådmannen at låneopptaket reduseres med 7,1 mill. kroner og at kr.85.010.614,- i

ubrukte vedtatt lånefinansiering for prosjekter 31.12.2018 videreføres til 2019.

Investeringsregnskapet

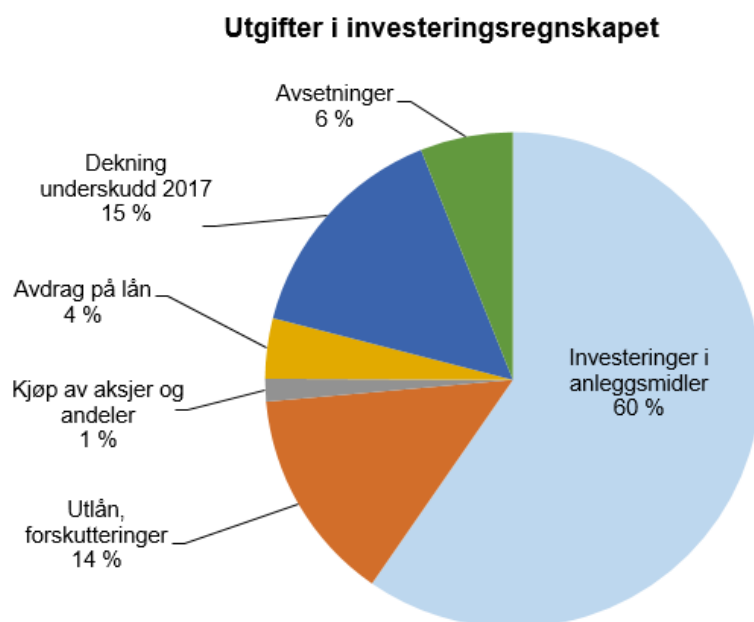
Samlede utgifter i investeringsregnskapet

Regnskapet for 2018 viser sum utgifter i investeringsregnskapet med i alt 236,9 mill. kroner. Det er investert 140,9 mill. kroner i anleggsmidler, utlånte husbankmidler er på 33,5 mill. kroner, og 9,3

mill. kroner er betalt i avdrag på gjeld. De opprinnelige budsjetterte investeringsutgiftene var på totalt 156,1 mill. kroner i 2018, mens reviderte rammer var 255,6 mill. kroner. Hovedendringen er rebudsjettering av ubrukte investeringsbevilgninger fra 2017.

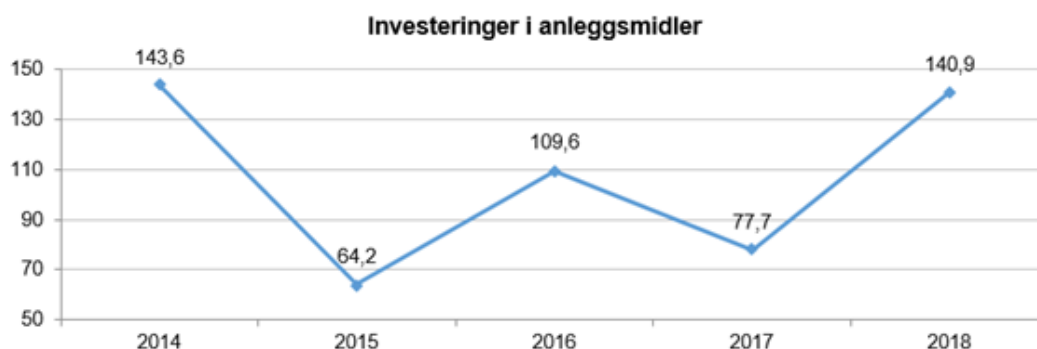
Årsmelding tabell 14 Utgifter i investeringsregnskapet						
Tall i 1.000 kroner	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik budsjett regnskap	Regnskap	Endring fra i fjor	
	2018	2018		2017		
Investeringer i anleggsmidler	140 923	141 755	832	77 748	63 175	
Utlån og forskutteringer	33 512	64 357	30 845	38 876	-5 365	
Kjøp av aksjer og andeler	3 515	3 316	-199	3 012	503	
Avdrag på lån	9 337	8 500	-837	22 695	-13 358	
Dekning av tidligere års udekket	35 297	35 297	0	81 003	-45 706	
Avsetninger	14 311	2 379	-11 932	1 321	12 989	
SUM ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	236 894	255 604	18 710	224 656	12 238	

Avvik fra budsjett på utlån og forskutteringer skyldes i stor grad disponerte startlånsmidler som kan forventes utbetalt i 2019 eller senere. Totalt står det 32,1 mill. kroner igjen ved utgangen av året av opptatt, men ikke utbetalte startlån.

I forhold til 2017 har aktiviteten i 2018 i nyinvesteringer i utstyr, bygg og anlegg vært 63,2 mill. kroner høyere. Reviderte budsjetterte utgifter

var på 141,8 mill. kroner for 2018, men det er brukt 0,8 mill. kroner mindre enn revidert budsjett.

Grafen viser årlig utbetaling til investeringer i anleggsmidler de siste fem årene. Aktiviteten i 2018 har tatt seg opp i forhold til de tre foregående årene, og det er flere større enkeltprosjekter som bidrar til dette.

Tidligere vedtatte bevilgninger til investeringer som er ubrukte ved utgangen av 2018 forutsettes videreført til bruk i 2019. Rådmannen delegeres fullmakt til å justere budsjettene for 2019 når regnskapet for 2018 er klart, jf. kommunestyrets vedtak i årsbudsjettet for 2019, K-sak 97/18.

Investeringsutgiftene har i hovedsak vært kjøp av varer og tjenester til de enkelte prosjektene.

Finansiering av investeringene

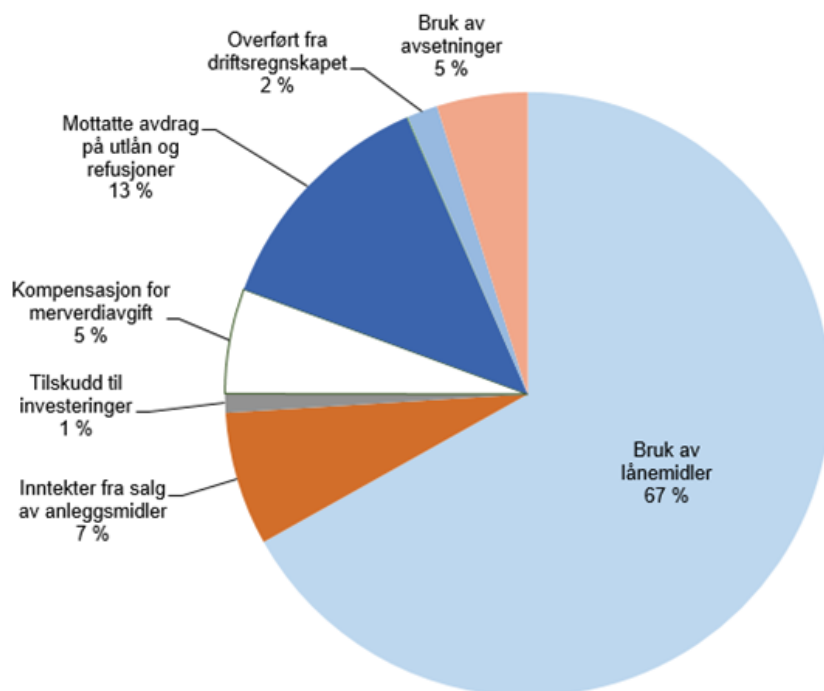
Regnskapet vedrørende finansiering i investeringsregnskapet viser i alt 236,9 mill. kroner.

Årsmelding tabell 15 Finansiering av investeringene

Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2018	Revidert budsjett	Avvik budsjett regnskap	Regnskap 2017	Endring fra i fjor
Bruk av lånemidler	-158 383	-220 539	-62 156	-112 802	45 581
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-16 952	-1 102	15 851	6 669	10 283
Tilskudd til investeringer	-2 389	0	2 389	614	1 775
Kompensasjon for merverdiavgift	-13 320	-9 022	4 299	8 486	4 834
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-30 364	-16 500	13 864	25 767	4 596
Andre inntekter	-133	0	133	882	-748
Overført fra driftsregnskapet	-3 857	-3 652	205	1 367	2 490
Bruk av avsetninger	-11 496	-4 789	6 707	32 771	-21 275
SUM FINANSIERING	-236 894	-255 604	-18 710	189 358	47 536
Udekket/udisponert	0	0	0	-35 297	35 297

Grafen viser den prosentvise fordelingen av de ulike finansieringskildene

Finansiering av investeringsregnskapet

Eksterne inntekter som salg, refusjoner, tilskudd og mottatte avdrag er på 63,2 mill. kroner, og utgjør 27 % av finansieringen. Driftsmidler og fondsmidler er på 15,4 mill. kroner. Bruk av lån er bokført med 158,4 mill. kroner, og utgjør 67 % av finansieringen.

I 2018 er det tatt opp tilstrekkelig med lån til finansiering av ordinære investeringer. Det er også tatt opp lån for å tilbakeføre underskuddet fra 2017. Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse.

Investeringsprosjektene

Alle utgifter i investeringsregnskapet er knyttet til investeringsprosjekter. Prosjektene i investeringsregnskapet pågår i de fleste tilfellene over flere år og bevilgningene overføres i forbindelse med regnskapsavslutningen fra ett år til et annet så lenge prosjektet ikke er avsluttet. Prosjekter som har pågått kan derfor ha sin finansiering fra tidligere år. I

tillegg til de prosjektene som er vedtatt i kommunestyret har administrasjonen fullmakt til å overføre driftsmidler til investering.

Nedenfor viser hvilke enkeltprosjekter som har hatt størst aktivitet i 2018, målt i brutto anleggsutgifter.

Investering i anleggsmidler, brutto utgifter over 1 mill.kroner

Totalt er det 78 større eller mindre prosjekter med budsjett eller regnskapsmessig aktivitet i 2018. I 2018 er alle enkeltprosjektene samlet i 35 investeringer som det rapporteres på. Hensikten er å

rapportere på samme nivå som budsjettet blir vedtatt. I kapittelet med kommentarer til de enkelte investeringene følger en oversikt over kommentarer, økonomi og status.

Årsmelding 2018

Investeringsprosjektene

I budsjettbehandlingen ble investeringsbudsjettet for 2018 vedtatt på rammenivå hvor enkeltprosjekter ble prioritert innenfor de enkelte rammene. Rådmannen har administrativ fullmakt til å foreta mindre tekniske og ikke prinsipielle

budsjettendringer mellom enkeltprosjekter innenfor de gitte rammene.

Det er for 2018 finansiert opp 94,3 mill. kroner i netto utgifter på investeringsprosjektene. Tabellen nedenfor viser status på prosjektrammenivå for investeringene i 2018.

Årsmelding tabell 16 Netto investeringsrammer

Tall i 1.000 kroner	Bevilgninger tom. 2018	Regnskap tom. 2018	Avvik tom. 2018	Årsregnskap 2018	Prosjekter som avsluttes/ endres	Prosjekt-bevilgninger som videreføres
Beredskap og brannsikkerhet	10 787	9 154	1 633	709	0	1 633
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	59 523	35 529	23 994	12 237	-7 065	16 929
Oppgradering kommunale bygg	47 890	44 566	3 324	6 321	0	3 324
Finansielle investeringer	-544 959	-452 882	-92 076	-94 308	7 065	-85 011
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.	5 370	9 434	-4 064	7 376	0	-4 064
Startlån husbanken	0	0	0	0	0	0
IKT investeringer	44 635	31 170	13 465	5 827	0	13 465
Kirkelig fellesråd	39 568	16 063	23 505	10 483	0	23 505
KST	8 662	7 063	1 599	124	0	1 599
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	35 852	22 700	13 152	13 094	0	13 152
Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg	28 055	19 512	8 543	-4 155	0	8 543
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	5 162	479	4 683	11 522	0	4 683
Vann, avløp, renovasjon	114 753	112 168	2 585	27 090	0	2 585
Veg og trafiksikkerhet	20 447	20 823	-376	3 680	0	-376
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	0	0	0	0	0	0
Sum netto investeringsrammer	-124 255	-124 221	-33	0	0	-33

Prosjekter som avsluttes eller endres

Totalt anbefales investeringsregnskapet avsluttet med et overskudd på prosjektrammene på 7,1 mill. kroner. **Budsjettendringer 2019**

Tall i 1000 kroner	Disponering årsavslutning
6158 Kjøp/salg kommunale utleieboliger, inndras som del av finansieringen av Nustadjordet	-7 065
6135 Opprustning leiligheter Lenes Ås. Tilbakebetaling husbanktilskudd	3 249
Ny innkjørsel Lenes ås, avsetning	492
6735 Boligfelt Kjærlighetstien, prosjektet avsluttes	-932
6907 Salg av boligtomter, inntekter disponeres	-2 431
6908 Salg av boligtomter på Rakkestadfeltet, inntekter disponeres	-378
6972 Bruk av lån / opptak lån reduseres	7 065
Netto	0

Overskuddet fra 6158 anbefales brukt til redusert låneopptak, dette er i tråd med forutsetningene i K-sak 36/18 om utbygging og finansiering av Nustadjordet. Tilbakebetaling av tilskudd kommunen har mottatt fra Husbanken til omsorgsboliger Lenes

ås foreslås finansiert fra overskudd fra salg av boligtomter. For øvrig anbefales det at merinntekter fra salg av tomter disponeres til utbedring av innkjørselen til Lenes ås.

Prosjektbevilgninger som videreføres

Godkjente rammer og bevilgninger forutsettes videreført fra ett år til et annet. Totalt videreføres netto lånefinansierte prosjektrammer på 85,0 mill. kroner fra 2018 til 2019 slik som vist i Årsmelding tabell 17 Netto investeringsrammer. Beløpene for det enkelte investeringene fremkommer i kapitlet om de enkelte investeringene og investeringsrammene.

Det er ingen prosjekter utover Lenes ås som i denne omgang som ber om utvidet prosjektramme. Det er varslet om mulig overskridelse på Nustadjordet, dette må rådmannen komme tilbake til i driftsrapportene i 2019. Alle bevilgningene i investeringsbudsjettet vil bli gjennomgått i forbindelse med driftsrapportene i mai og i september.

De enkelte investeringene

Beredskap og brannsikkerhet

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Beredskap og brannsikkerhet	10 787	9 154	1 633	709	0	1 633
Beredskap og brannsikkerhet	10 787	9 154	1 633	709	0	1 633

Beredskap og brannsikkerhet

Brannvesenet har et løpende behov for fornying og oppgradering av materiell og utstyr. For å kunne planlegge for dette så kreves det løpende årlige bevilgninger. Som et grunnlag for dette så er det laget en utskiftingsplan for materiell og utstyr som oppdateres minst en gang i året. Utskiftingsplanen er beregnet over en glidende 10-årsperiode der de ulike utskiftninger og behov for årlig bevilgning fremkommer. Vedtatt i k.sak 104/17.

Investeringsbevilgningen for 2018 er på 2,0 mill. kroner. I 2018 så er B-46 (stasjonsbil) anskaffet og satt i drift, det er skiftet ut noe røykdykkerutstyr og gjort noe ombygging av B-13 (stigebil). Dette har i

sum hatt en kostnad på kr. 713.000 og gir et overskudd i investeringsrammen på 1.6 mill. kroner. Dette er planlagt overført til bruk i 2019 for utskifting av B-14 (tankbil).

Prosjektet har «ingen ende», men har en dynamisk løpende plan som viser hvilke utstyr og materiell som er planlagt anskaffet. Neste større investering er utskifting av B-11 (mannskapsbil) og dette er planlagt gjennomført i 2021/22 med en kostnadsramme på 5,5 mill. kroner.

Plan for utskifting av materiell og utstyr skal også ivareta virksomhetens mål der snittalder på brannbiler skal være <15 år. Status nå er ca. 10 år. Slik det ser ut nå så er det ingen forventede avvik, hverken økonomisk eller i fremdrift.

Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Kjøp og salg av utleieboliger	20 020	12 955	7 065	7	-7 065	0
Boliger Nustadbakken	15 743	6 124	9 619	983	0	9 619
Boliger Nustadjordet	23 760	16 450	7 310	11 248	0	7 310
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	59 523	35 529	23 994	12 237	-7 065	16 929

Kjøp og salg av utleieboliger

Formålet med investeringen er å ha midler til å kjøpe boliger når det er behov. Når det selges boliger har salgssummen blitt ført på denne ramma.

Utbygging Nustadjordet - Gjennomføring hovedprosjekt. Arkivsak-dok.14/04362, Kommunestyret 03.05.2018, 36/18. Dette vedtaket

innebærer at overskuddet på ramma skal dekke delfinansiering av Nustadjordet. Samlet mindreforbruk på 7,1 millioner kroner går i sin helhet til nedbetaling av lån som forutsatt i finansieringen av Nustadjordet.

Siden kommunen har ledighet i boligmassen har det ikke foregått noen aktivitet på ramma i 2018.

Dersom det skulle oppstå behov for å anskaffe egnet bolig til for eksempel flyktninger har virksomheten

Årsmelding 2018

ikke noe handlingsrom for det lengre. Dette kan medføre at vi må si nei til å ta imot flyktninger dersom vi ikke har et egnet boligtilbud.

Boliger Nustadbakken

Bygge 8 boliger for personer med dobbeltdiagnose, rus og psykiatri, og kontorlokaler for avdeling for avhengighet og øyeblikkelig hjelp plass.

Følgende saker er behandlet:

- 50/14 Utbygging Nustadbakken
- 86/14 Budsjett 2015 og handlingsprogram 2015-2018
- 33/15 Hovedprosjekt Nustadbakken
- 110/18 Utbygging Nustadbakken - gjennomføring hovedprosjekt

Kostnadsramme for investeringen på 49,012 millioner kroner eks. mva.

Det antas at store deler av reservene vil gå med til økte kostnader til grunnarbeider og oppgjør etter mengdekontroll pga. store avvik og mangler i grunnlaget fra konsulentene. Det er sannsynlig at det vil være behov for tilleggsbevilgninger.

Anbud kom inn i starten av 2018, Konkurransen var mislykket ved at det kun var en kvalifisert anbyder. Konkurransen ble avlyst. Ny anbudskonkurranse gjennomført. Fire kvalifiserte tilbud. Ekstrabevilgning vedtatt i kommunestyret på bakgrunn av innkomne anbud.

Prosjektet startet opp fysisk februar 2019. Oppstarten har avdekket store mangler ved grunnlaget. Store avvik på sprengningsvolumet og uteglemler i anbudsgrunnlag. Forventet overtakelse sommeren 2020.

Boliger Nustadjordet

Igangsetting av hovedprosjektet ble politisk vedtatt 03.05.2018, sak 36/18. Det skal bygges 9 nye bemannede omsorgsboliger med fellesarealer for funksjonshemmede. Prosjektet er godt i gang og oppsetting av grunnmurer er startet. Pr. 01.03.2019 er det brukt 17 mill. av totalbudsjettet på 59,6 mill. netto. På grunn av dårlig prosjektering av grunnarbeidene er det allerede brukt 10,8 mill. kroner av en total reserve i prosjektet på 12,3 mill. brutto. Det forventes og settes i gang tiltak mot de rådgivende konsulenter i nær fremtid. Overlevering er estimert til mars/april 2020.

Oppgradering kommunale bygg

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Oppgradering og ombygging kommunale bygg	46 384	43 882	2 502	5 842	0	2 502
Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle	1 506	684	822	479	0	822
Oppgradering kommunale bygg	47 890	44 566	3 324	6 321	0	3 324

Oppgradering og ombygging kommunale bygg

Formålet med investeringen er å oppgradere kommunale formålsbygg i henhold til dagens krav. Det bevilges hvert år 5,5 millioner kroner til dette formålet inkludert ENØK tiltak. Siste vedtak i budsjettbehandling for 2018 i K-sak 104/17

Det er ingen avvik på ramma. Mindreforbruk blir overført til neste år. Dette har vært nødvendig for å spare opp kapital til større prosjekter. Nytt varmepumpeanlegg i Krogshavn er et slikt prosjekt som på sikt vil spare kommunen for energikostnader.

I 2018 er følgende prosjekter gjennomført:

- Tak Vest Bamble omsorgsboliger er ferdigstilt. Arbeidene ble noe mer omfattende enn forutsatt da det viste seg at råteskadene var større enn antatt. Overskridelsen tas innenfor ramma.
- Oppgradering og ombygging av kommunale bygg har blitt gjennomført i henhold til tiltaksplan. Totalt sett går vi overskudd som blir ført over til neste år for å dekke større ENØK investering i Krogshavn.

Årsmelding 2018

- ENØK - tiltak i kommunale bygg. I 2018 er det gjennomført små prosjekter samt utredning om teknisk løsning for varmepumpe i Krogshavn.

Det var planlagt brukt til sammen 6 millioner kroner i 2018, mens resultatet ble 5,8 millioner kroner. Overskuddet overføres til 2019.

Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle

Formålet med investeringen er å ta vare på de gamle byggene rundt Rådhusplassen på Stathelle for å skape liv og røre i nærmiljøet. Vedtak i

kommunestyret i forbindelse med budsjettbehandling for å ruste opp vellokalet og Fogdegården på Stathelle. K-sak 104/17. Det er til sammen bevilget 1,5 millioner kroner til Velhuset og Fogdegården.

Vellokalet har fått nytt utvendig tak i 2018 for 684 tusen kroner. Resterende midler på prosjektet er reservert opprustning av Fogdegården. Det forventes å ha leietakere på plass i løpet av våren og innvendig oppussing kan starte. Arbeider som er nødvendig å gjennomføre er nytt kjøkken, nytt toalett tilgjengelig for alle, universelt utformet inngangsparti, istandsetting av det elektriske anlegget, isolasjon i gulvene samt generell overflatebehandling av vegger, tak og gulv. Det forventes at leietakere kan flytte inn i løpet av 2019.

Finansielle investeringer

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Egenkapitalinnskudd Klp	2 362	2 363	-1	1	0	-1
Andre finansposter	-7 563	-7 563	0	31 863	0	0
Bruk av lån	-539 758	-447 683	-92 075	-126 171	7 065	-84 518
Finansielle investeringer	-544 959	-452 882	-92 076	-94 308	7 065	-84 519

Egenkapitalinnskudd Klp

Som en del av kommunens pensjonsordning er kommunen også eier i klp og det innbetales årlig et egenkapitalinnskudd. Innskuddet i 2018 var på 3,3 mill. kroner. Innskuddet kan ikke lånefinansieres og er finansiert av driftsmidler.

Andre finansposter

Under finansiering føres bruk av lån og andre finansielle transaksjoner i investeringsbudsjett og -regnskap som ikke er direkte knyttet til enkeltinvesteringer. Det er bruk av fond ført med 3,4

mill. kroner slik som vedtatt i årsmeldingen for 2017. Det er innbetalt egenkapital til 110 SørØst I 2018 finansiert av fond med 0,2 mill. kroner.

Bruk av lån

Bruk av lån til finansiering av investeringer i 2018 er på 126,2 mill. kroner, av dette er 90,9 mill. kroner til årets investeringer og 35,3 mill. kroner er brukt til finansiering av underskuddet i investeringsregnskapet for 2017. Overskudd på 7,065 mill. kroner fra kjøp av boliger går til redusert lånefinansiering, jf. forutsetninger i sak om finansiering av Nustadjordet.

Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning	5 370	9 434	-4 064	7 376	0	-4 064
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.	5 370	9 434	-4 064	7 376	0	-4 064

Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning

Kommunestyret behandlet i sak 105/17 forprosjekt for utbygging av ny ungdomsskole på Grasmyr. I prosjektet ligger også lokaler til kultur, idrettshall, svømmeanlegg, nye lokaler til flyktingetjenesten og voksenopplæringen, og opparbeidelse av uteområder. Kommunestyret vedtok å gå videre med forprosjekt fase 2 hvor det skal utarbeides et ferdig forprosjekt basert på en samspill-/utviklingsentreprise.

I saken ble det vedtatt å utrede om lokalene til Grasmyr ungdomsskole kan ombygges til nye lokaler for flyktingetjenesten og voksenopplæringen. Utredningen ble behandlet av kommunestyret i sak 38/18. For å få god utnyttelse av lokalene og legge til rette for økt tverrfaglig samarbeid på Grasmyr, vedtok kommunestyret at flyktingetjenesten og voksenopplæringen, Frisk Bris og Talenthuset for ungdom, skal samlokaliseres i bygget til Grasmyr ungdomsskole. Ombyggingen av lokalene og utvikling av økt tverrfaglig samarbeid, skal være et delprosjekt knyttet til utbyggingen på Grasmyr.

Det er foretatt en vurdering av om nåværende Grasmyrhall bør utbedres eller om det bør bygges en ny dobbelthall sammen med ny ungdomsskole. Utredningen viste at det både økonomisk og funksjonelt er bedre å erstatte Grasmyrhallen med en ny hall. Utbyggingen av en ny idrettshall er derfor er lagt inn i prosjektet.

Det ble våren 2018 utarbeidet konkurransegrunnlag og ulyst konkurranse for prekvalifisering av entreprenører, arkitekter og landskapsarkitekter. Tre entreprenører med arkitekter og landskapsarkitekter ble valgt til å utarbeide skisseprosjekter. Etter en omfattende evalueringsprosess ble prosjektet til Backe Vestfold Telemark AS valgt som vinner. Prosjektet er utarbeidet i samarbeid med SPINN Arkitekter AS og IN'BY AS som landskapsarkitekter.

Det ble i desember inngått kontrakt med Backe Vestfold Telemark AS for en utviklingsfase. Forprosjektet vil bli bearbeidet til et endelig forprosjekt i løpet av våren 2019. Forprosjektet vil bli lagt fram til politisk behandling i kommunestyret 20. juni 2019.

Planarbeidet finansieres innenfor avsatt investeringsramme. Det er ingen kjente avvik. Det er etablert system for økonomistyring og kostnadskontroll. I utviklingsfasen av prosjektet er det fokus på både kostnader til investeringer og framtidig drift.

Avhending og etterbruk av ledige lokaler og bygg er en del økonomien i prosjektet. Det blir i mars 2019 lagt fram sak for kommunestyret med forslag til videre arbeid med avhending og etterbruk av lokaler og bygg.

Startlån husbanken

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Startlån husbanken	0	0	0	0	0	0
Startlån husbanken	0	0	0	0	0	0

Startlån husbanken

Startlån og tilskudd er for personer som ikke får lån i vanlig bank til kjøp av bolig, og som ikke har mulighet til å spare. Søknad om startlån behandles og utbetales via kommunen søkeren bor i. Startlån er et viktig virkemiddel som bidrar til at kommunen når målsetningene i boligsosial handlingsplan om å kunne eie egen bolig.

I 2018 er det utlånt 32,2 mill. kroner i startlån. Det er innbetalt 22,2 i avdrag, både ordinære løpende avdrag og ekstraordinære avdrag i forbindelse med refinansiering av lån. Det er tatt opp 32,1 mill. kroner i lån i Husbanken som ennå ikke er kommet til utbetaling til låntakerne. Totalt utlån ved utgangen av 2018 er 173,7 mill. kroner.

IKT investeringer

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Rammebevilgning IKT-plan	34 649	26 973	7 676	3 860	0	7 676
Velferdsteknologi Helse og omsorg	8 986	3 053	5 933	1 038	0	5 933
Digitalt løft Skole og barnehage	1 000	1 144	-144	929	0	-144
Muggsoppsanering av eldre arkiver	0	0	0	0	0	0
IKT investeringer	44 635	31 170	13 465	5 827	0	13 465

Rammebevilgning IKT-plan

IKT-forum bevilger midler til IKT-investeringer gjennom hele året etter søknad fra enhetene. I 2018 ble det bevilget midler til følgende prosjekter:

- Disaster Recovery site hvor ITG har prosjektansvar
- Konkurransgjennomføringsverkøy og avtalekatalog – lovpålagt fra 01.07.2018 - GKI har prosjektansvar
- Teknisk løsning møterom på rådhuset - lik teknisk løsning med skjermer, kontakter i bord og gjennomføring av Skype møter. Avsluttes 1. halvår 2019
- Oppgradering av EPI-server til ny ansattportal. Avsluttet i 2018
- Pilotprosjekt Arkivkjerne Noark 5 på fagsystemer
- Identitetssystem - IAM hvor ITG har prosjektansvar
- Felles brukerstøtte - Nytt mandat ITG, hvor ITG har prosjektansvar
- Digitalisering av byggesaksarkiver ble avsluttet og overskuddet tilbakeført til ramme for IKT-investeringer.

- Velferdsteknologi ble avsluttet.
- Nytt fagsystem PP-tjenesten er i anskaffelsesprosess.
- Meråpent bibliotek ble opprettet.
- Digitaliseringsprosjektet – effektivisering av arbeidsprosesser.

Velferdsteknologi Helse og omsorg

K. sak 104/17 - budsjett 2018: Kommunestyret bevilget investeringsmidler til velferdsteknologi, trygghetsalarmer og pasientvarsling. Bruk av ny teknologi som kan gi en smartere måte å levere kommunens helse og omsorgstjenester. Dette skal understøtte og forsterke brukernes trygghet, sikkerhet og selvhjelpenhet, slik at behov for tjenester reduseres og/eller skyves frem i tid. Bruk av ulik teknologi bidrar også til at ansatte kan utføre sitt arbeid på en sikker og effektiv måte. Det er bevilget totalt kr. 13,5 mill. fordelt over 4 år. Stillingen som rådgiver for velferdsteknologi finansieres nå av denne bevilgningen. Helse og

Årsmelding 2018

omsorg deltar i anskaffelser av både trykghetsalarmering og pasientvarslingssystem. Begge avtalene ble inngått høst 2018. En del av anskaffelsen til pasientvarslingssystem og hele anskaffelsen av trykghetsalarmer gjennomføres i 2019, innenfor rammen som er gitt for 2018 og 2019. Utskifting av analoge trykghetsalarmer, til digitale, skal være ferdigstilt høst 2019 og i god tid før bakkenettet stenges. Pasientvarslingssystemet rulles først ut der hvor behovet for utskifting er størst.

Pasientvarslingssystem er en kostbar anskaffelse, og bevilgningen som er gitt for 4 år vil ikke være tilstrekkelig for å implementere et moderne og individbasert system i alle bygg med institusjons- eller heldøgntjeneste. Dette vil redegjøres for i utfordringsnotatet.

Digitalt løft Skole og barnehage

Prosjekt "Digitalt løft i skole og barnehage" skal gjennom bidra til å sikre likeverdig opplæring i Bamble kommune gjennom økt bruk av digitale verktøy i opplæringen, og til administrative oppgaver.

Prosjektet er finansiert innenfor enhet skole og barnehage sin egen driftsramme. Utgiftene som er påløpt i 2018 knytter seg i hovedsak til lønn prosjektleder og opplæring/kursing av ansatte.

Aktiviteter som er gjennomført 2018:

- Anskaffelse ny læringsplattform Zokrates ble avsluttet og signert våren 2018 med antatt oppstart 01.01.2019

Kirkelig fellesråd

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Rammebevilgning Kirkelig fellesråd	2 400	1 952	448	552	0	448
Nye gravplasser Eik gravlund	30 418	11 254	19 164	9 074	0	19 164
Kirkebygg	3 500	2 077	1 423	77	0	1 423
Handikapprampe Herre kirke	1 250	668	582	668	0	582
Utfylling/steinsetting Bamble kirke	2 000	112	1 888	112	0	1 888
Kirkelig fellesråd	39 568	16 063	23 505	10 483	0	23 505

Rammebevilgning Kirkelig fellesråd

Dette er en rammebevilgning til Kirkelig fellesråd som bevilges i årsbudsjettet og som de selv prioriterer investeringer innenfor. Det overføres 1 mill. kroner per år til Kirkelig fellesråd. Hele

- Delprosjekt Utviklingssamtale, elevsamtale og halvårsvurdering uten karakter er over i implementeringsfase og drift desember 2018
- Oppstart strategisk IKT-ledelse med ledergruppa i skole til BETT-konferansen januar 2018

To av fire delprosjekter; delprosjekt Utviklingssamtale, elevsamtale og halvårsvurdering uten karakter og delprosjekt læringsplattform Zokrates er i implementeringsfasen. Tekniske utfordringer i disse delprosjektene har gjort at vi ikke har kommet til implementeringsfasen like raskt som vi forventet. Begge delprosjektene er forventet ferdig implementert høsten 2019.

Delprosjekt Maskinpark; valg av enheter til bruk i skole og barnehage og anskaffelse av nytt fagsystem for barnehage er de to neste delprosjektene som skal jobbes med videre.

Fokusområdene Strategisk IKT-ledelse og Kompetanseheving går parallelt med delprosjektene som pågår. Vi kommer til å se nærmere på utnyttelsen av eget fagsystem; Visma Flyt Skole og i større grad utnytte tjenestene og løsningene det tilbyr.

Muggsoppsanering av eldre arkiver

Vi er i dialog med IKA Kongsberg for når vi kan igangsette prosessen for avlevering av muggsopp arkivene i Lensmannsgården. Denne prosessen kan ta noe tid, da både de og vi må ha kapasitet til å pakke og listeføre arkivmaterialet.

overføringen for 2018 har Kirkelig fellesråd satt av til ubundet investeringsfond. De har en vedtatt plan for bruken som skal gå til anskaffelse av ulike maskiner og andre nødvendige investeringer.

Nye gravplasser Eik gravlund

Årsmelding 2018

Politisk vedtak av 02.06.2016, sak 55/16. Formål investering: Utvidelse av Eik gravlund. Prosjektet er godt i gang, utgravingen er ferdig og igjenfylling er i gang. Prosjektet ligger 8 uker foran ferdigstillelse.. Overlevering er i utgangspunktet satt til desember 2019. Pr. 01.03.2019 er det brukt 13,2 mill. av totalbudsjettet på 30 mill. Ligger foreløpig godt innenfor budsjett.

Kirkebygg

Investeringer og oppgradering av kirkebygg. Utbedring av Langesund kirke er gjennomført og det startes nå opp med Bamble kirke. Det ventes på tilbakemeldinger fra Bispedømme. Totalt forbruk P.D.D 2,1 mill.

Handikapprampe Herre kirke

HC-rampe Herre kirke ble ferdigstilt og overlevert 11 oktober 2018. Ramme var på 1 250 000,- Totalkostnad ble på ca. 900 000,- Mangler siste avstemming da det gjenstår noe tilbakebetaling fra entreprenør for dagmulker. Som vedtatt i k-sak 51/18 tilbakeføres overskytende midler fra HC rampe til kirkevergens vedlikeholdsfond.

Utfylling/steinsetting Bamble kirke

Status for prosjektet er samme som tidligere rapport. Venter på svar fra Fylkeskommune og Bispedømme. Signaler viser negativ holdning for godkjenning av utfyllingen. Forbruk i prosjektet P.D. D er på 112 000,-. Total ramme for prosjektet er 3 mill. kroner.

KST

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Kulturhus sentrumsgården Langesund	2 500	905	1 595	124	0	1 595
Sundbykåsa gård	6 162	6 158	4	0	0	4
Bredbåndutbygging	0	0	0	0	0	0
KST	8 662	7 063	1 599	124	0	1 599

Kulturhus sentrumsgården Langesund

Bygge lager for sentrumsgården i tilknytning til scenen. Vedtak i kst 9/13 Sentrumsgården som kulturhus og 66/14 Sentrumsgården - bygging av lager. Ramme 3 mill. Mye kostnader i omfattende omarbeidelsesprosess. Budsjett antas å ikke være tilstrekkelig. Prosjektet må tilbake til kommunestyret for tilleggsbevilgning.

Prosjektet ble nabovarslet på nytt og ny rammesøknad ble levert inn. Ny naboklage ble behandlet. Klagebehandling til Fylkesmann. Fylkesmann opphevet vedtaket på grunn av saksbehandlingsfeil. Det ble utarbeidet bedre argumentasjon og ny saksbehandlingsprosess gjennomført. Prosjektet ble ikke godkjent i kommunestyret i denne behandlingen. Arbeid med ny løsning innenfor reguleringsbestemmelsene er gjennomført og nytt løsningsforslag fra arkitekt er utarbeidet og behandlet av brukerne. Nytt nabovarsel sendt ut.

Byggesøknad og anbudspapirer under utarbeidelse. Antatt ferdigstillelse 2019/2020

Sundbykåsa gård

Formålet med investeringer har vært å sikre allmennhetens tilgang til Sundbykåsa samt være et senter for læring og opplevelser. Prosjektet har flere ganger vært til behandling i kommunestyret. Følgende behandlinger har blitt gjort:

K-SAK 102/16 27.10.2016 Behandling av forkjøpsrett i forbindelse med eierskifte av Sundbykåsa gård
K-SAK 4/17 09.02.2017 Behandling av prosjektspesifikasjon Sundbykåsa gård
K-SAK 23/17 23.03.2017 Vedtak driftsform ved Sundbykåsa gård
K-SAK 65/17 15.06.2017 Rapport med valgt leietaker og forslag til innhold i leieavtale ved Sundbykåsa gård
K-SAK 68/18 13.09.2018 Evalueringsrapport
K-SAK 75/18 13.12.2018 Anmodning fra

kontrollutvalget til kommunestyret - oppfølging av vedtak - Sundbykåsa gård
K-SAK 6/19 07.02.2019 Prosjektspesifikasjon for Sundbykåsa gård - fase 2

Sundbykåsa har stått tom store deler av 2018 etter at leietaker sa opp. Det har vært to behandlinger i kommunestyret i løpet av året. Dette resulterte i at det skulle sees på nytt driftskonsept som en prosjektgruppe skal legge fram for behandling før 5.9.2019. Behandling i februar 2019 resulterte i bevilgning på inntil 150.000,- for å leie inn ekstern prosjektleder. I budsjett behandlingen for 2019 er det lagt inn 2 millioner kroner for å sette bolighuset i stand. I tillegg er det bevilget 450.000,- kroner til årlig drift.

Bredbåndutbygging

Arkivsak 15/06330, Kst sak 43/16, ÅRSMELDING OG REGNSKAP BAMBLE KOMMUNE 2015. Vedtak punkt 6; Bamble kommunestyre bevilger inntil kr. 500.000,- til egenandel i søknad om støtte til bredbåndsutbygging i Bamble kommune. Formål er kommunens egenandel i forbindelse med bredbåndsutbygging. 3.150.000,- kr ble bevilget i støtte fra NKOM. Totalt kr. 3.650.000,- til prosjektet. Kontrakt med Telenor. Prosjektet ble fullført i 2018. Ingen overskridelser. Totalt ca. 125 personer fikk installert fiber i boligen sin. Dette i områder med dårlig / ingen dekning tidligere.

Attraktivitet, miljø, friområder, mm.

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Friluft- og miljøtiltak	8 852	3 846	5 006	1 492	0	5 006
Dampskipsbrygga Langesund	12 000	9 000	3 000	9 000	0	3 000
Livlige og trivlige kommunesenter	15 000	9 855	5 145	2 602	0	5 145
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	35 852	22 700	13 152	13 094	0	13 152

Friluft- og miljøtiltak

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Total investeringsramme er 2,0 mill. kroner årlig og vedtas i kommunens budsjettbehandling. Rammen dekker investering til kommunens parker, friluftsområder og nærområder. Den dekker også investeringer til maskiner og utstyr innenfor park- og skjærgårdspark området.

Årlige bevilgninger for rammen har vært 2,0 mill. kroner i flere år. Over- /underforbruk har fulgt investeringsrammen og hensyntatt i aktivitetsnivået. Høy aktivitet på andre prosjekter har ført til en kapasitetsutfordring og dermed et lavt forbruk innenfor rammen de siste årene. Det er derfor tilgjengelige midler i rammen pålydende 1,5 mill. kroner etter 2018. Det planlegges høyere aktivitet innenfor rammen i 2019. Flere av tiltakene som blir utført er i samarbeid med andre statlige- og fylkeskommunale myndigheter. Kommunen mottar hvert år midler etter søknad til diverse større og mindre prosjekter. De største av disse tiltakene er

investeringer som finansieres delvis via ramma og i stor grad av tilskuddsmidler.

I 2018 er det etablert nytt toalettanlegg i Krogshavn. Det er skiftet ut arbeidsbil og det er utarbeidet en helhetlig plan for aktivitetsområder som vil skape grunnlag for fremtidige investeringer.

Prosjektene er i stor grad løpende og vil fortsette i tiden fremover. Det forventes høyere aktivitet innenfor disse prosjektene fremover. Unntaket er sikring av Sandvika som er et prosjekt som slutføres i 2019.

Dampskipsbrygga Langesund

12 mill. kroner OB 2018 K-sak 104/17. ingen moms er beregnet. P. 6513. Oppgradering og forsterkning av dampskipsbrygga i Langesund. Prosjektet er et samarbeid mellom Bamble kommune (1/3) og Grenland havn (2/3). Oppstart høst 2018. Prosjektet er i rute. Forventes ferdig i mai 2019. Forventes ingen overskridelser.

Livlige og trivelige kommunesenter

Bevilget 5 mill. kroner i budsjett for 2016, 2017, 2018 og 2019. Formålet er miljøtiltak i kommunesentra (Stathelle og Langesund) for forskjønnelse og trivsel. Flere delprosjekter er i gang, men på grunn av problemer med kapasitet fra underleverandører og intern prosjektledelse så er det flere forsinkelser. Dette gjelder ferdigstillelse av Furustranda og

prosjekter på Stathelle. Det står derfor en del midler igjen fra 2018 som blir brukt i 2019. Større prosjekter i 2018 er parkeringsplass ved Furustranda, oppgradering av torget ved nordre dampskipsbrygge, og ny trapp Bergstien-Pausvei på Stathelle. Alle midler vil bli brukt i 2019/2020. Prosjektet Livlige og trivelige kommunesentra (6952 og 6953) avsluttes i 2020 og miljøatsingen blir videreført i ramme Friluft og miljøtiltak.

Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Kjøp, opparbeidelse og salg av næringsstomter	-1 618	-1 773	155	31	0	155
Frier vest as, næringsarealer	0	0	0	0	0	0
Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter	8 400	8 798	-398	6 699	0	-398
Skjerkøya, kjøp og salg næringsstomter	21 273	12 488	8 785	-10 885	0	8 785
Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg	28 055	19 512	8 543	-4 155	0	8 543

Kjøp, opparbeidelse og salg av næringsstomter

Formålet med investeringsramma er å bidra til næringsutvikling i kommunen. Det vil bli fremmet egne saker dersom nye næringsfelt skal opparbeides. Siste felt var Eik industriområde som er solgt ut for noen år siden. Ingen aktivitet i 2018.

kommunestyret at forstudiet skulle videreføres som et forprosjekt med en økonomisk ramme på 2,25 mill. kroner hvorav 1,7 mill. kroner var kommunale midler og 0,55 mill. kroner var eksterne tilskudd. Forprosjektet startet opp medio 2015.

Frier vest as, næringsarealer

Det er tidligere avsatt 10 mill. kroner til fond for finansiering av Frier Vest AS. I 2018 har kommunen inngått avtale om anleggsbidrag på 4 mill. kroner til reguleringsplanen for Gassveien fv. 353. Nye veier finansierer 6 mill. kroner, totalkostnaden er beregnet til 10 mill. kroner. Tilskuddet er belastet fond avsatt til utvikling Frier Vest. I tillegg er det utbetalt lån til aktiviteter i Frier vest as på 0,7 mill. kroner, totalt utlån til selskapet er nå på 2,0 mill. kroner.

Forprosjektet ble behandlet av kommunestyret i sak 5/17. Kommunestyret var positive til konseptet som ble lagt fram, men ønsket videre arbeid med å redusere kommunens økonomiske ansvar og risiko i kystkultursenteret. Kommunestyret har ved to anledninger forlenget prosjektperioden, siste gang i sak 2/18 hvor prosjektet ble forlenget ut 2018.

Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter

Kommunestyret vedtok i 2014, sak 33/14, å gjennomføre et forstudium for å utrede mulighetene for å etablere et kystkultursenter på Smietangen i Langesund. Forstudierapporten ble behandlet av kommunestyret i sak 82/14. I samme sak vedtok

Det er i arbeidet med forprosjektet hentet inn 5 mill. kroner i eksterne tilskudd. Et av tilskuddene vil i tillegg kunne gi 0,5 mill. kroner i gaveforsterkningsmidler. Tilskuddene vil redusere gapet mellom beregnede utgifter til kystkultursenteret og det kommunen hadde lagt inn budsjett og handlingsprogram. Bevilgninger avsatt til kystkultursenteret er imidlertid blitt tatt ut av budsjett- og handlingsprogram ved de siste rulleringene. På bakgrunn av dette vedtok kommunestyret ved den endelig behandling av forprosjektet (sak 2/19) å avslutte prosjektet.

Forlengelse av forprosjektet har medført ekstra utgifter. Ved utgangen av 2018 var utgiftene til

Årsmelding 2018

forprosjektet ca. 2,5 mill. kroner det vil si kr 266.280 mer enn budsjetttrammen på 2,25 mill. kroner. Kommunestyret vedtok i sak 2/18 at ekstra utgifter til forprosjektet, skal dekkes av rådmannens utviklingsmidler.

Skjerkøya, kjøp og salg næringstomer

Formålet med investeringen er å skape varige arbeidsplasser på Skjerkøya. Vedtak K, 18092014, Sak 56/14, Innløsning av industritomter på Skjerkøya gbnr. 15/22 med flere.

I løpet av 2018 forventet vi å selge eller ha leid bort alle tomter på Skjerkøya.

- Nor Betong leier tomt for 5 år
- Oldroyd har kjøpt tomt og skal ha opsjon på 3 nabotomter
- Pipe Life har opsjonsavtale på sjøtomta
- Tomt som Pipe Life leier er reservert ny kjøper når leiekontrakten blir sagt opp

Forventet salgsinntekt i 2018 er 20 mill. kroner ble ikke innfridd da salg av sjøtomta ikke kom i stand i løpet av året. Salget vil bli fullført etter fradeling og oppmåling i 2019. Det ser lyst ut med tanke på flere arbeidsplasser til kommunen.

Boligutvikling, boligtomter, boligbygging

Tall i 1000 kroner	Investerings-	Prosjekt-	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering	Videreføres 2019
	bevilgninger tom	regnskap tom			årsavslutning	
	2018	2018				
Kjøp og salg av boligtomter	-7 529	-10 471	2 942	827	0	2 450
Innløsning festetomter Rugtvedt	9 841	9 842	-1	9 842	0	-1
Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter	1 600	1 109	491	854	0	491
Kjøp og salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle	1 250	0	1 250	0	0	1 250
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	5 162	479	4 683	11 522	0	4 191

Kjøp og salg av boligtomter

Formålet med investeringen er å tilrettelegge for boligbygging i kommunen for derved å øke folketallet på sikt. Det er diverse kommunestyrevedtak gjelder for denne ramma. Ofte er vedtak fattet i forbindelse med godkjent reguleringsplan.

Lenesås er solgt for 5.3 mill. kroner . Til fratrekk kommer tilbakebetaling av husbanktilskudd, oppmåling og fradeling av tomte samt utbedring av adkomstveien inn til tomte fra Baneveien. Kjærlighetsstien er ferdig og alle tomter solgt, feltet er ferdigstilt. Det er solgt 1 boligtomt på Rakkestad i 2018. Salgsinntekter foreslås omdisponert i ramma og ca. 0,49 mill. kroner i gjenstående midler avsettes til avkjørsel Lenes ås.

Innløsning festetomter Rugtvedt

Formålet med investeringen er å spare fremtidige kostnader ved oppregulering av festeavgiften som vi ikke får dekket ved framfesteavtalene. K-sak 3/18 Innløsning av festekontrakt for Rugtvedttomta IV, gnr/bnr 20/39 bevilget kommunestyret midler til å løse inn en av festetomtene på Rugtvedt. Den ble løst inn for 9.8 mill. kroner.

Det har nå kommet tilbud om at kommunen kan kjøpe ut 2 av 3 resterende festekontrakter på Rugtvedt for 13.4 mill. kroner. Det foregår for tiden forhandlinger. Ny politisk sak blir lagt fram når forhandlingene er avsluttet.

Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter

Politiske vedtak i Bamble kommunestyre 31.03.2016 sak 29/16. Det settes i gang regulering av Bunestoppen. Det ble bevilget inntil 2,0 millioner

kroner for å få området regulert. Formålet med investeringen er tomteregulering, opparbeidelse og salg av tomter. Reguleringen er i siste fase, samtidig er regulering av eventuell brannstasjon i samkjør. Dette blir representert for planforum den 14.03.2019. Forhåpentlig oppstart av prosjektet februar/mars-2020. Bevilgning for reguleringsarbeidet 2 mill. kroner og totalt forbruk til nå er 1,13 mill. kroner.

Kjøp og salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle

Formålet med investeringen er å erverve bygg som kan rives for å bygge ut boliger i et attraktivt område på Stathelle. 1,25 mill. kroner ble satt av i budsjettbehandlingen K-sak 104/17 til kjøp av eiendom på Rådhusplassen på Stathelle. Ingen aktivitet i 2018.

Vann, avløp, renovasjon

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Investeringer iht Vann- og avløpsplan	114 753	112 168	2 585	27 090	0	2 585
Vann, avløp, renovasjon	114 753	112 168	2 585	27 090	0	2 585

Investeringer iht. Vann- og avløpsplan

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor områdene vann, avløp og renovasjon. Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak fornyelse og forlengelse av eksisterende vann- og avløpsnett. Rammen dekker også investeringer i maskiner og utstyr innenfor samme område. Rammebevilgning for 2018 var 25 mill. kroner. Rammen er vedtatt i budsjettet for 2018. I budsjettet for 2019 legges det inn en økning slik at fremtidig ramme blir 30 mill. kroner.

Årlige bevilgninger for rammen har vært 25 mill. kroner i flere år. Underforbruk av årlig bevilgning overføres til neste budsjettår. I 2018 var det 29,6 mill. kroner tilgjengelig på rammen. Forventet forbruk var 28,8 mill. kroner. Resultatet av investeringer innenfor rammen var i 2018 27,0 mill.

kroner. Det forventes stor aktivitet innenfor rammen i årene fremover.

I 2018 ble 22,5 mill. kroner benyttet til utskifting og fornyelse av vann- og avløpsledninger. Dette ble utført på Herre, i Hydalsområdet, i Langesund og ledningsanlegg fra Trosby til Melby. Det er fremført fiberoptisk kabel til Flåte vannbehandlingsanlegg. Begge sedimenteringsbasseng ved Salen renseanlegg er rehabilitert og det er skiftet ut maskiner, utstyr og kjøretøy for å sikre stabil og god drift.

De aller fleste prosjektene innenfor rammen er løpende. Når det gjelder vannforsyning Langesundshalvøya og utvidelse av Salen renseanlegg så er dette prosjekter som forventes avsluttes i løpet av en fem års periode. Rehabilitering av vann- og avløpsledninger forventes å fortsette i uoverskuelig fremtid.

Veg og trafikksikkerhet

Tall i 1000 kroner	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Veg- og trafikksikkerhetstiltak	18 497	17 617	880	2 134	0	880
Aksjon skoleveg	1 950	3 206	-1 256	1 547	0	-1 256
Veg og trafikksikkerhet	20 447	20 823	-376	3 680	0	-376

Veg- og trafikksikkerhetstiltak

Formålet med investeringsrammen er fremme veg- og trafikksikkerhetstiltak i kommunen. Aktivitetene innenfor rammen er i hovedsak trafikksikkerhetstiltak samt utskifting av maskiner og utstyr som benyttes til vegformål. Årlig rammebevilgning er 3,6 MNOK. Rammen er vedtatt i budsjettet for 2018.

Årlige bevilgninger for rammen har vært 3,6 mill. kroner i flere år. Over- /underforbruk har fulgt investeringsrammen og hensyntatt i aktivitetsnivået. Det budsjetteres midler fra rammen til Aksjon skoleveg årlig. Tilgjengelige midler i 2018 var 3,3 mill. kroner etter tidligere års overforbruk. Det er investert for 2,1 mill. kroner innenfor rammen i 2018.

I 2018 ble det investert i nye tiltak for å fremme trafikksikkerheten. Tiltakene var i stor grad sikringsarbeid i form av autovern, gjerder oppmerking og markering. Dette er tiltak som i stor grad går til skille myke trafikanter fra øvrig trafikk. En mindre hjullaster er anskaffet for å bedre veivedlikeholdet på mindre gater, fortauer og g/s-veier. I forbindelse med kommunens forpliktelser i bygging av ny vei til Hydrostranda har det blitt investert i gatelys på strekningen.

De fleste prosjektene innenfor rammen er løpende. Av de prosjektene som ikke er løpende og som det har vært aktivitet på i 2018 er ny adkomstvei til Hydrostranda. Dette prosjektet ble avsluttet i 2018 er ikke med videre i rammen. Det forventes jevn

Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler

<i>Tall i 1000 kroner</i>	Investerings- bevilgninger tom 2018	Prosjekt- regnskap tom 2018	Prosjekt avvik	Årsregnskap 2018	Disponering årsavslutning	Videreføres 2019
Investeringer finansiert av drift TE	0	0	0	0	0	0
Investeringer finansiert av drift OK	0	0	0	0	0	0
Investeringer finansiert av drift HO	0	0	0	0	0	0
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	0	0	0	0	0	0

Investeringer finansiert av drift TE

Formålet med investeringen er i de tilfeller vi kjøper maskiner, kjøretøy og utstyr på drifta av en slik størrelse at det skal føres i investeringsregnskapet. I

aktivitet de neste årene innenfor området veg- og trafikksikkerhetstiltak.

Aksjon skoleveg

Formålet med investeringsrammen er sikre skolebarn trygg vei til skolen. Prosjektet er et samarbeid mellom Bamble kommune, Telemark fylkeskommune og Statens vegvesen. Tilskuddet fra staten dekker fra 50 – 70 % av investeringskostnadene ved Aksjon skoleveg prosjekter. Resterende dekkes av kommunens investeringsramme for veg- og trafikksikkerhetstiltak. Tiltakene prioriteres etter gjeldende trafikksikkerhetsplan som er vedtatt i sak 116/16, vedtak K1519.

Aksjon skoleveg er et løpende prosjekt og blir budsjettert opp etter hvilket tiltak prosjektet omhandler det respektive år. For 2018 er det fortau langsmed Rønholtveien som gjelder. I 2018 er totale utgifter for prosjektet 4,5 MNOK hvorav 2,2 MNOK er tilskuddsmidler fra Telemark fylkeskommune. Fremdriften i prosjektet er noe forsinket grunnet større omfang enn først forutsett. Prosjektet er planlagt ferdig våren 2019. Resterende arbeider vil bli finansiert fra ramme VEG.

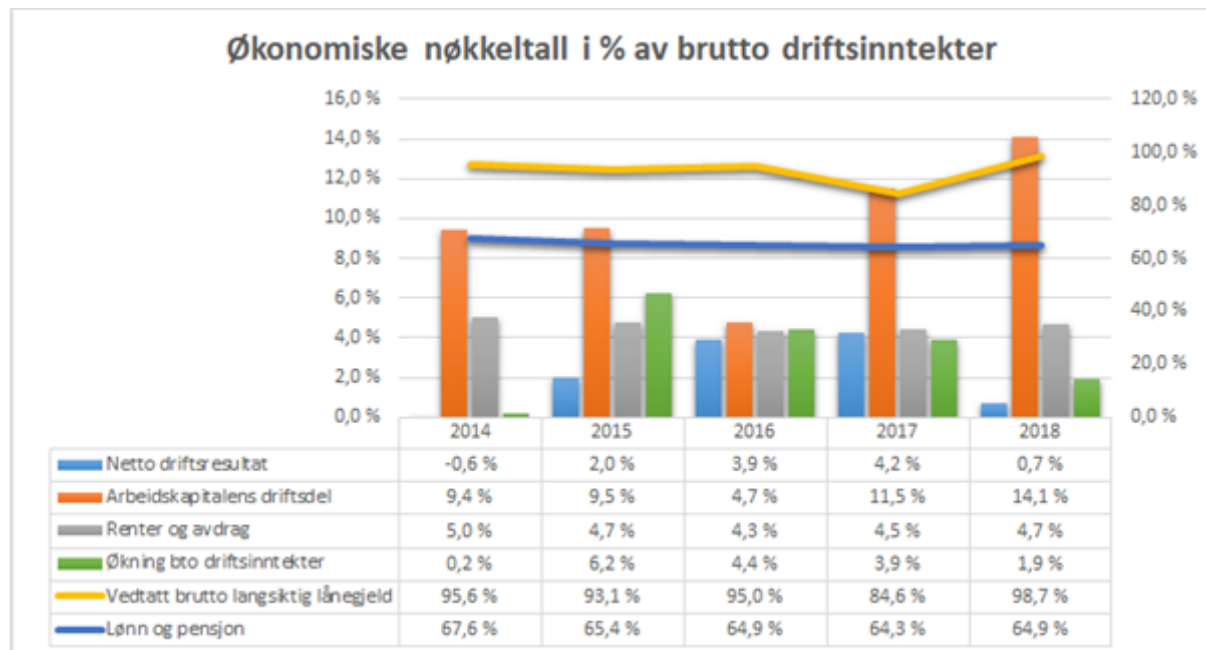
I 2018 er store deler av veiens drencsystem utbedret som følge av ny fortaus løsning. Veien er enkelte steder breddeutvidet. Det er anlagt fortauskanter og siste lags asfalt blir lagt våren 2019. Øvrige aksjon skoleveg tiltak i 2019 vil være «kiss and ride» løsninger for enkelte barnehager og skoler.

2018 ble det kjøpt et kjøretøy til driftspersonellet på vedlikeholdsavdelingen.

Investeringer finansiert av drift HO

Ingen aktivitet i 2018

Oppsummering og konklusjon

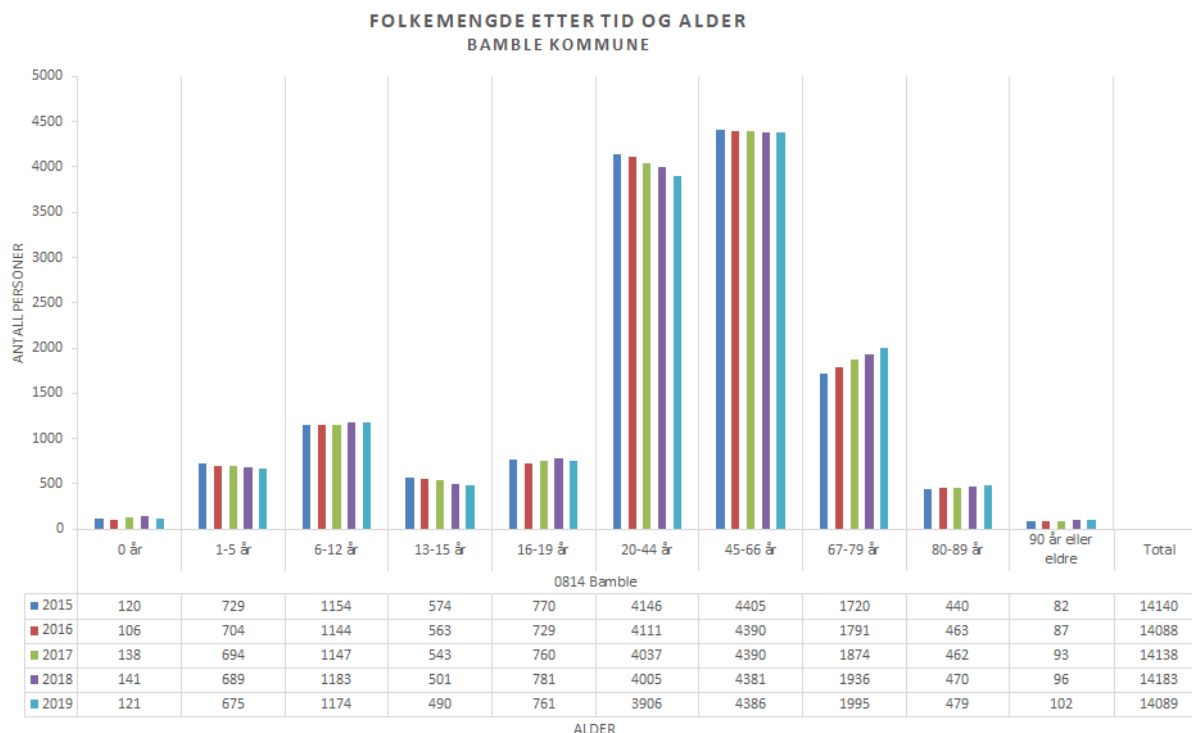

- **Brutto driftsinntekter** har økt med 1,9 % i 2018 i forhold til 2017. Dette er en betydelig lavere inntektsvekst enn tidligere år. Det kan særskilt nevnes reduksjoner i tilskuddene for ressurskrevende brukere og flyktninger.
- **Netto driftsresultatet** sett i forhold til driftsinntektene er på 0,7 %. Over tid bør resultatet være minst 1,75 %. For Bamble er gjennomsnittet i perioden 2014-2018 på 2,0 %.
- **Arbeidskapitalens driftsdel** som tilsvarer kommunens likviditetsreserve, er på 14,1 % i forhold til driftsinntektene, mot tilsvarende 11,5 % foregående år.
- **Rente- og avdragsutgifter** på driftsutgiftene er på 4,7 % i forhold til driftsinntektene mot tilsvarende 4 % foregående år. I perioden 2014-2018 har kommunen nytt godt av et lavt rentenivå. Rentenivået på kommunens gjeld er på 1,91 % per 31.12.2018.
- **Brutto lånegjeld** i forhold til driftsinntektene utgjør 98,7 %. Desto høyere gjelden er i forhold til inntektene, desto vanskeligere er det å håndtere en renteoppgang.
- **Lønn og pensjon** sett i forhold til driftsinntektene utgjør 64,9 % og har økt noe i forhold til 2017. Desto høyere andel av kommunens utgifter som er bundet opp i lønn, desto mindre evne har kommunen til raske omstillinger

Bamble kommunes finansielle handlefrihet er tilfredsstillende, men den er noe redusert i forhold til foregående år. Økonomien er sunn, men fremover vil lånegjelden øke og det er en utfordring å få redusert kostnadsnivået i drifta. Driftsfondene er totalt redusert med 3,3 mill. kroner. Enhetene viser

stor evne til å styre tjenestene innenfor driftsrammene de har, i tillegg er ressurser avsatt på fond. For 2019 og fremover innebærer dette at enhetene også har et handlingsrom for å imøtekomme uforutsette hendelser og iverksette engangstiltak.

Befolkningsutvikling

År	2015	2016	2017	2018	2019
Innbyggertall	14 140	14 088	14 138	14 183	14 089

Ved utgangen av 2018 hadde Bamble kommune et folketall på 14 089. Dette er en nedgang på 94 personer fra 2017. Nedgangen er størst i aldersgruppen 20-44 år med en reduksjon på 99 personer. I de yngre aldersgruppene (0-19) er nedgangen på 74 personer, med en tilsvarende økning i de eldre aldersgruppene (67-90+). Det er således en tydelig forskyvning i kommunens demografiske sammensetning.

Fra 2018 til 2019 var den nasjonale veksten på 0,6 %. I gjeldende kommuneplan har kommunen en vedtatt målsetting om å ha en befolkningsvekst på samme nivå eller høyere enn den nasjonale veksten. Dette er et mål vi per i dag ikke klarer å nå. Nedgangen i kommunens folketall tilsvarer en reduksjon på 0,66 %. For Telemark fylke var endringen fra 2018 til 2019 på 0 %.

I et historisk perspektiv har folketallet i Bamble kommune vært forholdsvis stabilt, og tidligere

befolkningsprognose fra Statistisk Sentralbyrå viste at kommunens innbyggertall skulle holde seg omtrent på samme nivå også fremover. I juni 2018 kom imidlertid Statistisk Sentralbyrå med en ny oppdatert prognose for befolkningsutviklingen. Den nye prognosen viser et noe mer negativt bilde for Bamble kommune, med en videre reduksjon i kommunens innbyggertall i årene fremover.

Ser man på den historiske utviklingen av kommunens befolkning, ser man at en variasjon på rundt 100 innbyggere er forholdsvis normalt. De siste 10 årene har kommunens innbyggertall vært omtrent på samme nivå, og har målt rundt 14 100 innbyggere med en topp i 2014 med 14 193 og med det laveste nivået i 2011 med 14 030 innbyggere. Det kan imidlertid være verdt å merke seg at mens innbyggertallet i Bamble kommune har vært stabilt gjennom de siste 10 årene, har veksten i landet samlet vært på 11 %, og for Telemark har veksten vært på 3,4 %. De større byene i regionen kan også

Årsmelding 2018

vide til en positiv befolkningsutvikling de siste 10 årene. At de større byene vokser på bekostning av de mindre kommunene er imidlertid en trend man ikke bare ser i vår region, men også i landet for øvrig, og er en følge av den økende urbaniseringen man ser i store deler av den vestlige verden. Økt urbanisering er et av de mest sentrale utviklingstrekkene ved verdenssamfunnet i vår tid.

Et fall i kommunens innbyggertall på 94 personer er i seg selv ikke dramatisk, men ser man på prognosen fra Statistisk Sentralbyrå for 2018 som viste en nedgang på 77 personer, har kommunens folketall falt raskere enn prognosen tilsa. Noe av denne reduksjonen kan imidlertid tilskrives at kommunen i 2018 bosatte færre flyktninger og enslige mindreårige enn i 2017. De siste 10 årene har kommunen årlig bosatt rundt 40 flyktninger og enslige mindreårige. I 2018 var tallet 26, og for 2019 og årene fremover er prognosen 22.

En reduksjon i kommunens folketall får direkte konsekvenser for kommunens frie inntekter, skatt og rammetilskudd. Til eksempel tilsvarer en reduksjon på 94 innbyggere en direkte reduksjon i rammetilskuddet på 2,3 millioner kroner. Om nedgangen i folketallet vil medføre et nettotap for kommunen, avhenger imidlertid av mange ulike faktorer. Blant annet av i hvilken grad personene som utgjorde innbyggerreduksjonen benyttet seg av,

eller ville ha kommet til å benytte seg av de ulike kommunale tjenestene. Vel så interessant som effekten innbyggerreduksjonen har for kommunens inntekter er derfor de økonomiske og samfunnsmessige konsekvensene de demografiske endringene medfører.

Selv om kommunens folketall har holdt seg forholdsvis stabilt de siste 10 årene, har det skjedd betydelige endringer i befolkningens alderssammensetning med en økning i de eldre aldersgruppene og en reduksjon i de yngre. Den siste befolkningsprognosen viser at kommunens andel av befolkningen på over 80 år vil fordobles i løpet av de neste 10 årene. På samme tid ser vi at gruppen barn og unge reduseres. Denne endringen vil ha stor betydning for kommunens samlede inntekter og utgifter. I tillegg utløser denne forskyvingen i kommunens alderssammensetning et behov for tilpasninger av kommunens tjenester i forhold til innbyggernes endrede behov. Forskyvingen i den demografiske fordelingen betyr en reduksjon i kostnadene til barn og unge, men økte utgifter til knyttet til de eldre aldersgruppene. Reduksjonen i utgiftene til de yngre aldersgruppene tilsvarer imidlertid ikke økningen i utgiftene knyttet til den eldre delen av befolkningen, og de økte demografikostnadene for Bamble kommune er beregnet til 66 millioner kroner for de neste 10 årene.

Årsmelding 2018

Personal, opplæring, Helse, miljø, sikkerhet og likestilling

Bemanning/årsverk og ansatte 31.12.2018

Enheter	Årsverk		Ansatte		
	Faste	Midlertidige	Faste	Midler-tidige	Vikarer
Rådmannen og ledergruppa	6	0,0	5	1	0
Staber, inkl. lærlinger	65,8	1,0	47	24	0
Teknikk og samfunnsutvikling	117,6	0,0	123	3	0
Skole og barnehage	306,5	33,0	336	20	41
Kultur og oppvekst	109,9	6,6	145	14	4
Helse og omsorg	378,4	8,2	529	13	21
Pr 31.12.2018	984,1	48,8	1185	75	66
31.12.2017	965,9	65,3	1150	72	92
Endring	18,2	-16,5	35	3	-26

Enheter	Årsverk	Forklaring
Staber	3,55	0,4 årsverk fra Teknikk og samfunnsutvikling til HR 0,2 årsverk fra Teknikk og samfunnsutvikling til PLØK 0,9 årsverk nyopprettet Service og dokumentsenter 0,05 årsverk økt ressurs tillitsvalgt pg. medlemstall økt antall lærlinger K-sak 120/2016 (+2)
Teknikk og samfunnsutvikling	0,4	0,6 årsverk til staber 1,0 årsverk fagarbeider, nyopprettet (gebyrer)
Skole og barnehage	4,9	årsverk pga. pedagognorm/bemanningsnorm i barnehage
	-1,5	årsverk skole, tospråklige lærere
	-0,2	Innsparing almen kultur
Kultur og oppvekst	3,2	årsverk barnevern, statlige overføringer
	0,5	årsverk Frisk Bris, K-sak
	0,5	årsverk Frisk Bris KF
	1,0	årsverk rådgiver velferdsteknologi fra prosjekt til fast
	1,7	årsverk BPA, dekkes innen enheten (50002)
Helse og omsorg	1,6	årsverk sjåfør/kokk K-sak 93/2017
	2,4	årsverk Miljøarbeidertjenesten, dekkes av virksomheten
	0,2	årsverk avdelingsleder legevakt, dekkes innen enheten
Endring faste årsverk	18,2	

Endring i antall årsverk:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
10,5	25	45,2	2,6	1,5	-2,7	0,9	12,7	-0,3	18,2

Inkluderende arbeidsliv

Styringsmål	Resultat	Resultat	Vedtatt	Resultat	Kommentarer
	2016	2017	mål 2018	2018	
Sykefraværprosenten i Bamble skal ikke være høyere enn	7,7%	7,8%	7,5%	7,6%	
Gjennomsnittlig pensjoneringsalder skal være	64,6 år	64,8%	64	63,7	8 har gått av med alderspensjon, 24 har gått av med 100% AFP og 4 personer med 100 % ufør
Trivselsundersøkelse (måles fra 1 til 4)			>3,1	3,2 (TS)	Gjennomsnitt gjelder Enhet for teknikk og samfunnsutvikling, Plan og økonomistyring, og Administrasjon og organisasjonsutvikling
				3,2 (Pløk)	
				3,5 (AO)	
Gjennomførte medarbeidersamtaler/ utviklingssamtaler	77%	83%	100%	88%	

Inkluderende arbeidsliv (IA):

Fokusområder i **IA handlingsplan for 2018** har vært økt andel graderte sykemeldinger, arbeidsoppgaver ved gradert sykemelding, midlertidig tilrettelegging og målrettet bruk av tilretteleggingstilskudd. Det har vært arrangert ett kurs i sykefraværsoppfølging for ledere, og én IA-dag i september. I tillegg er sykemeldinger, søknad om sykepenger og oppfølgingsplaner digitalisert.

I 2018 har Virksomhet for HR i samarbeid med Bedriftshelsen og Nav Arbeidslivssenter, hatt fokus på virksomheter med høyt sykefravær, og det har blitt igangsatt målrettede tiltak for enkelte virksomhet/avdeling med høyt sykefravær.

Fra 2017 til 2018 har Enhet for skole og barnehage og Enhet for kultur og oppvekst har hatt en økning i sykefraværet på henholdsvis 6,4 % til 7,2 % og 6,9 % til 7,5. Enhet for teknikk og samfunnsutvikling har vist en positiv nedgang i sykefraværet fra 7,1 % til 6,4 %. I Enhet for helse og omsorg som kommunen tradisjonelt sett har sett et høyt fravær, har kommunen gjennom målrettede tiltak oppnådd en positiv nedgang på 0,7 % fra 9,8 % i 2017 til 9,1 % i 2018. Administrasjon og organisasjonsutvikling har også opplevd en positiv nedgang fra 8,3 % i 2017 til 3,6 % i 2018.

Antall ansatte med delvis uførepensjon og delvis arbeid er 77. Dette er en mindre økning fra 2017.

I løpet av 2018 var 50 personer var på arbeidsutprøving/praksis i kommunen. Dette er en mindre nedgang fra året før. De fleste av disse kommer fra Frisk Bris, NAV og Grep. Kommunen får tilbakemeldinger fra våre samarbeidspartnere om at det er stor åpenhet og vilje i virksomhetene til å ta inn personer i praksis, men det er stort press på arbeidsplassene om å ta inn folk i praksis. Dette tiltaket kommer i tillegg til inntak av lærlinger, studenter, elever samt egne ansatte som trenger utprøving.

Kommentar til pensjoneringsalder - pkt. 2:

Flere ansatte gikk av med pensjon i 2018 og dette betyr også stor etterspørsel etter veiledning vedrørende pensjon. Våren 2018 ble det arrangert Informasjonsdag med KLP og SPK.

Kommentar til trivselsundersøkelse - pkt. 3:

Enhet for teknikk og samfunnsutvikling gjennomførte trivselsundersøkelse/medarbeiderprosess våren 2018 med gjennomsnittlig resultat 3,2 %. Høsten 2018 gjennomførte Stabene trivselsundersøkelse/medarbeiderprosess. Plan- og økonomistyring fikk et gjennomsnitt på 3,2 og Administrasjon og organisasjonsutvikling fikk 3,5 i snitt. Resultatene for undersøkelsene ligger over fastsatt mål på 3,1.

Årsmelding 2018

Resultater etter gjennomførte trivselsundersøkelser skal brukes som indikatorer i arbeidet med en påfølgende medarbeiderprosess. Avdelingen/virksomheten utarbeider i fellesskap handlingsplan med mål og tiltak over aktuelle områder i arbeidsmiljøet. Dersom det avdekkes spesielle utfordringer, bistår Bedriftshelsen med særskilt oppfølging i etterkant. Dette i tett samarbeid med Virksomhet for HR.

Bedriftshelsen har gitt kommunen tilbakemelding om en god utvikling i hvordan avdelinger/virksomheter bruker resultatene fra undersøkelsen til fokus på arbeidsmiljøutvikling. De påpeker imidlertid at kommunen kan bruke handlingsplanen mer spesifikt til gjennomføring av tiltak i en medarbeiderprosess.

Nytt høsten 2018 var at undersøkelsen ble gjennomført elektronisk for Stabene.

Kommentarer til medarbeidersamtaler - pkt. 4:

Det er en positiv økning i antall gjennomførte medarbeidersamtaler fra 2017 til 2018. Dette antas å ha sin bakgrunn i at rådmannens ledergruppe satt økt fokus på betydningen av medarbeidersamtalen i 2018 og tydeliggjorde kravet til gjennomføring. Det kan også merkes at noen virksomheter gjennomfører flere medarbeidersamtaler i løpet av året.

I enkelte avdelinger/virksomheter har utskifting av ledere og høyt sykefravær påvirket gjennomføringen av medarbeidersamtaler.

Rekruttering

Styringsmål	Resultat	Resultat	Vedtatt	Resultat	Kommentarer
	2016	2017	mål 2018	2018	
Økning antall lærlinger – spesielt som helsefagarbeidere	21	20	28	23	22 lærlinger og 1 lærekandidat. En lærling er i foreldrepermisjon
Kvalifiserte søkere pr. stilling	107 utlysnings-saker, 1604 søkere	138 utlysnings-saker, 1711 søkere	>1	149 utlyste saker, 1743 søkere	
Antall studenter i praksis	148	134		161	
Antall personer i språkpraksis	37	21	40	18	
Antall personer i arbeidsutprøving/ praksis (eksterne)	47	55	75	50	

Arbeidsmiljøutvikling

Virksomhet for HR har bistått flere virksomheter/avdelinger i 2018 med utviklingsarbeid vedrørende arbeidsmiljø, person- og lederutvikling og høyt sykefravær.

Avdeling Reidunsvei i Enhet for Helse og omsorg har i 2018 hatt betydelig fokus på arbeidsmiljøutvikling og kompetanseutvikling med ressursbistand fra Virksomhet for HR. Sykefraværet har over tid gått betydelig ned og det er registrert en særskilt positiv utvikling fra 11,3 % i 2017 til 5,6 % i 2018.

AKAN-utvalget:

Det har vært to møter i utvalget i 2018, og hovedfokus har vært å få på plass en handlingsplan for det rusforebyggende arbeidet. Denne ble vedtatt i arbeidsmiljøutvalget (AMU) høsten 2018 og gjelder for perioden 2018-2020. **Mål 1** i handlingsplanen er å øke kunnskapen hos ledere og ansatte om forebygging og håndtering av rus/avhengighetsproblematikk på arbeidsplassen. Første tiltak ble gjennomført i september da AKAN var et av hovedtemaene på IA-dagen.

Enkelt saker behandles i henhold til retningslinjene og tas ikke opp i utvalget. I årsrapporten nevnes kun antall saker med rus som har vært håndtert i løpet av året, og i 2018 har det vært 1 sak.

Læringer

Bamble kommune har 22 ordinære læringer og 1 lærekandidat ved årsskiftet, 18 av disse er innen helsearbeiderfaget. Kommunen har også to læringer i barne- og ungdomsarbeiderfaget, en i institusjonskokkfaget og to i kontor- og administrasjonsfaget.

Av 11 nye læringer i 2018, er to i prosjekt *Menn i helse*. Disse har hatt et komprimert løp med praksis og skole i 1,5 år, før de i august startet på et års lærekontrakt. Det er avlagt og bestått 6 fagprøver i 2018. Sykefraværet for læringene lå godt under snittet for kommunen totalt i 2018.

I mai deltok en av læringene våre i fylkesmesterskapet i helsearbeiderfaget, og vant konkurransen i Telemark. Hun deltok på Yrkes-NM som ble arrangert i oktober, der 350 unge fra hele landet konkurrerte i 35 ulike yrkesfag. Både instruktører og ledere legger ned et betydelig arbeid i oppfølgingen av læringene våre som bidrar til gode resultater.

Hele 6 av 11 nye læringer er voksne, og det er trenden i hele fylket at andelen voksne søkere øker.

Rekruttering

I 2018 har vi hatt 149 utlyste stillinger, hvorav 37 internutlysninger. Dette er en økning av antall internutlysninger i forhold til 2017 som kan forklares med overgangen fra database for uønsket deltid til *Heltidskultur*. Ledige ordinære stillinger lyses ut internt slik at ansatte som ønsker økt stillingsprosent kan søke.

Lønn og personal

Prosess rundt desentralisering av arbeidsoppgaver HRM og økt selvbetjening for ansatte er gjennomført i 2018, men fortsatt gjenstår arbeid.

Kommunen har hatt utfordringer knyttet til digitale sykmeldinger. Forberedelser til digital inntekstmelding til NAV og ny modell for lørdag/søndagstillegg gjeldende fra 01.01.19 har vært ressurskrevende for avdelingen.

Lokale forhandlinger:

Forhandlingene ble gjennomført innenfor en økonomisk ramme som tok hensyn til kommuneøkonomien, kommunens totale situasjon,

Jevnt over er det godt med søkere til de fleste utlyste stillingene. Utfordringen ligger fortsatt på å rekruttere autoriserte sykepleiere til kommunen, i henhold til Enhet for helse og omsorgs bemanningsplan.

Eksternutlysninger ble annonsert i lokalavisenes nettutgaver, på www.nav.no og Bamble kommunes hjemmeside. Enkelte utlysninger har i tillegg blitt annonsert i fagtidsskrift og på Finn.no. Det informeres også om ledige stillinger på sosiale medier. Nær 100 % av søkerne legger inn søknad elektronisk. Alle ledere har direkte tilgang til elektronisk utlysningssak og søkerliste i Visma.

I 2018 har kommunen behandlet til sammen 17 krav om økt stilling etter arbeidsmiljøloven (aml) § 14-4, og krav om fast ansettelse etter aml. § 14-9. Av disse ble 12 krav innvilget, de resterende 5 ble avslått.

Andre tiltak:

Bamble kommune har i 2018 deltatt på to jobbmesser, med tanke på rekruttering av profesjonsfagene, og for å drive omdømmebygging rundt kommunen som en attraktiv arbeidsplass. Disse messene arrangeres av Kompetansebyen Grenland, som er et samarbeid mellom USN, studentorganisasjonene og Grenlandskommunene.

Prosjekt *Kvalitet i praksis* er igangsatt, og drives av USN. Bamble kommune har en viktig rolle i prosjektet, innenfor kompetanse/kvalitet/rekruttering.

HR deltar i større grad enn før i ansettelsessaker, både aktivt i prosessen, og som rådgivere for ledere.

samt lønnsutviklingen i KS-området og andre sammenlignbare tariffområder.

Gruppen avdelingsledere ble overført fra kap. 4 til nytt kapittel i 2018 – kap. 3.4.3. I tillegg ble det forhandlet lokalt i kap. 3.4.2 og kap.5. I 2018 hadde arbeidsgiver økt fokus på ingeniørgruppen.

Gjennomsnittlig lønnsøkning for alle kapitlene landet på 3,1 %.

Alderssammensetning

Virksomhet for HR har i 2018 fem ansatte over 60 år, noe som vil medføre endringer de kommende år. For å videreføre og bygge opp kompetanse på lønnsområdet er kapasiteten styrket i 2018.

Kvalitetssikre kommunale tjenester

Styringsmål	Resultat		Vedtatt	Resultat	Kommentarer
	2016	2017	mål 2018	2018	
Virksomheter med godkjente HMS-system (i%)	84%	79%	100%	79%	
Alle enheter/ virksomheter skal ha vernerunde med oppfølging og tiltak	78%	85%	100%	82%	
Registrerte A-avvik (antall)	64	40		105	
Personskader med fravær (antall)	4	11		7	
Gjennomført HMS-kurs for alle nye ledere				75% Måles f.o.m. 2019	

HMS - Avvik

Det ble i 2018 registrert inn 105 A-avvik (alvorlige avvik) og 788 B-avvik. I tillegg har man egne avvikssystemer på fagnivå i enkelte enheter f.eks. rapportering i Cosdoc i Enhet for helse og omsorg. Dette er en stor økning i avvikstall. Det kan skyldes at det er arbeidet målrettet med å få frem en kultur for å melde avvik.

Ved analysering av avvikene (alvorlighetsgraden defineres selv av melder), registreres det at mange av avvikene fortsatt omhandler utagerende brukere - det være seg både trusler, vold/ slag fra brukere.

HMS Forum Grenland arrangerte i 2018 fagdag med tema forebygging og håndtering av vold og trusler, og flere aktører var bedt inn som foredragsholdere.

Rådmannen har i 2018 gjennomført åtte av rådmannens vernerunder.

Personskader

Det er meldt inn flere personskader i 2018 enn året før. Hva dette skyldes, er ikke avklart, men det kan skyldes både økt antall skadehendelser eller økt fokus på å melde skader. Omtrent halvparten av alle meldte skader skyldes uhell i arbeidet. En stor andel av disse skadene er ansatte som har stukket seg på brukte sprøytespisser/ skalpell. Andre melder om belastningsskader, fordi de unngår å bruke hjelpemidler som er tilgjengelig (løfteanordninger, brems på rullestol, mm.).

Det er økning i antall meldinger om hendelser med personskade på grunn av utagering fra barn i skole/barnehage.

Personskader ved utagering fra voksne brukere/pasienter meldes, enkelte av disse hendelsene betegnes som alvorlige.

HR følger opp at skademeldinger blir meldt videre til Nav og forsikringsselskap, der det er aktuelt.

HMS opplæring:

Aml. § 3-5 pålegger arbeidsgiver plikt til å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. I 2018 ble det gjennomført opplæringsdager innenfor flere områder, bl.a. systematisk og praktisk HMS arbeid, arbeidsmiljøloven, rolleavklaring i HMS arbeidet, det psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet, fysisk og praktisk HMS arbeid, samt opplæring og bruk av kvalitetssystem på ansattportal. I 2018 ble det også arrangert egen fagdag for kommunens verneombud.

Varsling:

Det skal være trygt å si ifra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Det ble i 2018 utarbeidet en varslingsplakat basert på arbeidsmiljølovens varslingsregler og interne retningslinjer. Varslingsplakaten ble drøftet med hovedtillitsvalgte og behandlet i arbeidsmiljøutvalget. Plakaten tar for seg hvordan ansatte kan gå frem dersom en vil varsle om kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljøloven. Retningslinjer for varsling (varslingsplakat) ble presentert på rådmannens ledersamling 2018.

Kompetanseutvikling

Styringsmål	Resultat		Vedtatt Resultat		Kommentarer
	2016	2017	mål 2018	2018	
Utarbeide plan for kompetanseutvikling	I.h.t mål	I.h.t mål	I.h.t mål	Sendte ut februar 2019.	
Antall ansatte som tar kompetanse-givende utdanning	45	40	50	37	

I alt har 37 ansatte fullført kompetansegivende utdanning (studiepoeng) i 2018. Hele 16 ansatte har fullført utdanning med mindre enn 10 studiepoeng, og 21 ansatte har fullført utdanning med flere enn 10 studiepoeng. Aktuelle fag har vært fagskole nevrologiske lidelser, alders og demenspsykiatri, sykepleier, demensomsorg, miljøarbeid, utfordrende atferd, kreft, klinisk helsearbeid, digitalisering og innovasjon i helsetjenesten, matematikk, engelsk, rektorskolen, ledelse, ikt, norsk med mer.

Lederutvikling og kompetanseutvikling av ansatte

I 2018 har lederutviklingen blant annet bestått av rutiner rundt anskaffelser, organisasjonsutvikling, varsling, ledelse og utvikling og utfordringer fremover.

I 2018 var det 343 arrangementer på Halen gård i form av kurs/fagdager, dagsmøter, kveldsmøter og selskap.

I tillegg gjennomførte Kompetansenettverket i Grenlandskommunene felles fagdag i HR faget, kurs i anskaffelser, fagdag P360 med mer.

Likestilling

Kommuneloven § 48, pkt. 5:

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Gjeldende handlingsplan:

Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering ble sist revidert i 2016.

Som offentlig arbeidsgiver er kommunen pålagt å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, og dette er også viktig for tjenestekvalitet og for å skape spennende arbeidsplasser for våre medarbeidere.

Handlingsplanen har mål og tiltak innen seks hovedområder:

Mål	Tiltak
<ul style="list-style-type: none"> Heltid: Heltidsandelen i Bamble kommune skal være høyere enn kommunesektoren generelt 	<ol style="list-style-type: none"> Innføre begrepet «heltidskultur» Heltid og økte stillinger som tema i medarbeidersamtaler, medbestemmelsesmøter og personalmøter Virksomheter med høy andel uønsket deltid definerer egne mål for heltid Motivere til å prøve ut ulike arbeidstids- og turnusordninger
<ul style="list-style-type: none"> Likelønn: I Bamble kommune har vi likelønn 	<ol style="list-style-type: none"> Fokus på lik lønn for arbeid av lik verdi i lokale lønnsforhandlinger
<ul style="list-style-type: none"> Mangfold og rekruttering: Medarbeiderne i Bamble kommune representerer mangfoldet i befolkningen 	<ol style="list-style-type: none"> Alle kvalifiserte kandidater oppfordres til å søke jobb hos oss uansett alder, kjønn, etnisitet, religion og funksjonsevne Positiv særbehandling benyttes der dette fremmer likestilling (ved likhet kvalifikasjonsmessig) Enheter og virksomheter med stor skjevfordeling oppfordres til å lage egne tiltak for å oppnå større mangfold Videreføre arbeidet med språk- og arbeidspraksisplasser Prosjekt arbeidspraksis med fokus på kvalifisering
<ul style="list-style-type: none"> Kompetanseutvikling og karrieremuligheter: Alle medarbeidere har likeverdige muligheter for utvikling og avansement 	<ol style="list-style-type: none"> Det skal arbeides aktivt for å gi medarbeidere og ledere mulighet for kompetanseutvikling innenfor aktuelle fagområder Lederutdanning Videreutdanning Det skal legges til rette for at medarbeidere uten fagbrev får mulighet til å ta fagbrevet
<ul style="list-style-type: none"> Arbeidsmiljøforhold, universell utforming og tilrettelegging: Bamble kommune har en universell utforming Bamble kommune oppfylder intensjonene i IA-avtalen 	<ol style="list-style-type: none"> Utforming av de fysiske forholdene gjøres på en slik måte at kommunens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig Utarbeidelse av årlig handlingsplan for IA-arbeidet i samarbeid med organisasjonene
<ul style="list-style-type: none"> Informasjon og opplæring: De oppsatte mål og tiltak for oppnåelse av likestilling, mangfold og inkludering er kjent for alle medarbeidere i organisasjonen 	<ol style="list-style-type: none"> Ledere integrerer perspektiver på likestilling, mangfold og inkludering i sitt daglige arbeid Handlingsplanen gjennomgås i personal/avdelingsmøter Handlingsplanen tas opp på medbestemmelsesmøter Handlingsplanen tas inn som tema i lederopplæringen og i introduksjonskurs for nyansatte

Årsmelding 2018

Styringsmål	Resultat		Vedtatt Resultat		Kommentarer
	2016	2017	mål 2018	2018	
Andel ansatte i hele stillinger	53%	53,9%	60%	54%	
Antall menn i kvinne-dominerte yrker økes	76	108	100	202 ^[1]	

Andelen fast ansatte som arbeider heltid er 54 %. 90 % av de deltidsansatte i kommunen er kvinner. Kvinneandelen i kommunen er 82,6 %, noe som

betyr at andelen menn er 17,4 %, en liten økning fra 17 % i 2017.

Likelønnsituasjon 2017 og 2018

Stillingskode/tekst		2017		2018	
		Antall	Årslønn	Antall	Årslønn
8084 Ingeniør	Kvinner	4	545 410	4	563 555
	Menn	9	558 959	8	569 279
8530 Rådgiver	Kvinner	9	552 226	12	585 979
	Menn	7	605 896	9	610 331
6559 Konsulent	Kvinner	57	474 861	55	486 125
	Menn	9	488 089	14	511 027
6572/6583 Assistent	Kvinner	94	373 714	100	376 839
	Menn	11	370 673	16	362 244
6986/7517 Fagarbeider	Kvinner	129	405 053	119	411 993
	Menn	29	407 310	34	412 203
7174 Sykepleier	Kvinner	72	464 257	71	473 700
	Menn	2	451 600	3	458 933
7531 Saksbehandler	Kvinner	4	460 325	7	481 729
	Menn	4	500 600	3	510 400
9451 Leder	Kvinner	17	674 914	19	694 747
	Menn	5	688 801	6	700 318
9951 Leder	Kvinner	3	725 333	3	745 333
	Menn	4	720 000	4	741 250
9454 Avdelingsleder ^[2]	Kvinner	0	-	25	592 875

^[1] Økning i antall menn i kvinnedominerte yrker kan skyldes at det i 2018-tellingen er flere stillingskoder med overvekt av kvinner. ^[2] 9454: Ny kode Avdelingsleder (2018)

Tabellen viser gjennomsnittlig grunnlønn for en del av kommunens stillingstyper og er et lite utsnitt av den omfattende statistikken som legges fram i forbindelse med årlige lønnsforhandlinger.

Det fremgår av tabellen at utviklingen på årslønn for kvinner og menn innen hver stillingskode kan variere fra år til år. Dette kommer av at det er kompetanse, arbeidsoppgaver og ansiennitet og ikke kjønn som ligger til grunn for fastsetting av lønn. Kvinner har nå

høyere lønn enn menn i stillingskodene 6572/6583, 7174, 9951 og 9454.

(en skal være oppmerksom på at noen kategorier omfatter veldig få personer, slik at tallene kan variere mye f.eks. der en slutter)

Kommunen har likelønn som et av målene i handlingsplan for likestilling, mangfold og

Årsmelding 2018

inkludering, og tiltaket her er «fokus på lik lønn for arbeid av lik verdi i lokale lønnsforhandlinger».

Kjønnsdelt statistikk fraværsprosent

Aldersgruppe	Kjønn	Annet fravær [1]	Sykefravær	Totalt fravær
18-20	Kvinner	0,1	5,9	6
	Menn	0	1	1
21-30	Kvinner	1,4	6,3	7,7
	Menn	2,5	2,9	5,4
31-40	Kvinner	1,4	10,5	11,9
	Menn	1,3	1,8	3,1
41-50	Kvinner	0,8	8,3	9,1
	Menn	0,6	3,5	4,1
51-60	Kvinner	0,5	8,9	9,4
	Menn	0,4	3,2	3,6
61-70	Kvinner	0,4	8,3	8,7
	Menn	0,1	5,7	5,8

Av tabellen ser vi at kvinners sykefravær ligger høyere enn menns i alle aldersgrupper.

[\[1\]](#) I kolonnen «annet fravær» inngår barns sykdom, foreldrepermisjon, permisjon med lønn, permisjon uten lønn.

Personvernforordningen (GDPR – i kraft 20. juli 2018)

De nye reglene for personvern inneholder bestemmelser om ulike personvernprinsipper som alle virksomheter må følge. Ett av prinsippene er ansvarlighet. Dette prinsippet innebærer at Bamble kommune må ha full oversikt over behandlingen av personopplysninger og iverksette tekniske og organisatoriske tiltak som gjør at loven følges.

Den nye lovgivningen stiller strengere krav til dokumentasjon og etterlevelse av personvernregelverket. Det gjøres ved å etablere og vedlikeholde tiltak for å sikre at personopplysninger

behandles i samsvar med regelverket. Lovgivingen medfører også at de registrerte får utvidede rettigheter, herunder rett til innsyn, retting, sletting og begrensning av behandling av personopplysninger.

Arbeidet med personvern 2018 er organisert via prosjektgruppe for personvern, hvor hovedfokuset har vært/er å implementere kravene GDPR stiller.

Prosjektgruppens spesifiserte arbeidsoppgaver har vært/er å:

- utarbeide dokumentasjon for behandling av personopplysninger, herunder karlegging og styrende dokumenter (karleggingen for HR ferdig november 2018)
- få på plass behandlingsgrunnlag (hjemmel) for de ulike behandlingsaktivitetene kommunen foretar seg (2018)
- utarbeide personvernerklæring for innbyggerne i Bamble kommune, samt for kommunens ansatte (innbyggere ferdig 2018)
- gjennomføre opplæring og kursing (noe opplæring i HO, HR og PLØK 2018)
- etablere kryptering ved utsendelse av sensitive personopplysninger (arbeidet startet 2018)
- etablere to-faktor pålogging for kommunens systemer (2019)
- etablere rutiner for å handtere avvik (2018)
- etablere rutine for informasjonssikkerhet (2018)
- skjerpe kravet til databehandleravtaler kommunen signerer (2018)

Gjennom å ha god internkontroll og god informasjonssikkerhet sikrer kommunen at vi behandler personopplysninger lovlig, sikkert og forsvarlig.

Bamble kommune tar personvernet på alvor og rutinene for HR ble utarbeidet i 2018.

Finansforvaltning

Krav til rapportering

I henhold til forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning §§ 6 og 7, samt kommunens finansreglementer, skal rådmannen rapportere på finansforvaltningen ved utgangen av året.

Rapporteringen skal minst inneholde:

Aktiva

- Sammensetningen av aktiva
- Markedsverdi på aktiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

Passiva

- Sammensetning av passiva
- Løpetid for passiva
- Innløsningsverdi for passiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

Bamble kommune har avtale med Gabler om rådgivning for aktivaforvaltningen og Bergen Capital Management for gjeldsforvaltningen. Egne rapporter fra rådgiverne følger vedlagt regnskapet.

Markedskommentarer

På rentemøte 13. desember vedtok Norges Bank å holde styringsrenten uendret på 0,75 prosent. Vurderingen var at utsiktene og risikobildet tilsier en gradvis oppgang i styringsrenten, der neste renteøkning sannsynligvis kommer allerede i mars 2019. I drøftingen av risikobildet var Norges Bank særlig opptatt av endrede utsikter internasjonalt. Gjennom 2018 har økt proteksjonisme og politisk usikkerhet svekket vekstutsiktene globalt. Utsiktene og risikobildet syntes ikke vesentlig endret siden Pengepolitisk rapport 3/18, men fallet i oljeprisen og svakere vekstutsikter internasjonalt taler for en litt langsommere renteoppgang enn i forrige rapport. Dersom en ser på faktorene bak justeringen i rentebanen, var valutakurs, innenlandsk etterspørsel og en høyere prisvekst lagt til grunn som noe av det som isolert sett talte for raskere renteøkninger. Oljepris og aksjemarkeder i «fritt fall» trekker imidlertid rentebanen nedover. Usikkerhet om virkningen av en høyere rente taler uansett for å gå varsomt frem. Norges Banks analyser innebærer en styringsrente som stiger fra 0,75 % til nær 2,00 % mot slutten av 2021.

Aksjemarkedet hadde en av sine verste desember måneder på lang tid. Store kursbevegelser (både opp og ned) på mange av børsene gjorde at hele

oppturen for 2018 ble reversert. Det var også store bevegelser i lange renter, der blant annet 10 års amerikansk stat falt med 0,60 prosentpoeng til 2,65 %. Det er mange risikofaktorer som kan påvirke den globale veksten fremover, blant annet kan det nevnes eskalering av handelskrigen mellom USA og Kina, (dempet vekst, økt inflasjon og økte renter), redusert risikoappetitt fra investorer (pga. handelskrig og normalisering av pengepolitikk), svekket vekst i USA (går for fullt på lånte penger), stigende inflasjon, økt geopolitisk uro (bred politisk usikkerhet som er vanskelig å «kvantifisere» for markedene og som det kan ta lang tid å få avklaring på) og sist men ikke minst usikkerhet rundt hvorvidt land som Tyrkia, Hellas og Italia kan, og vil, betale og får refinansiert sin statsgjeld til akseptable vilkår. Den amerikanske sentralbanken har også siden 2015 hevet renten 9 ganger, og det er ventet flere rentehevinger fremover. På litt lengre sikt er det nærliggende å tro at en gradvis strammere finans- og pengepolitikk vil dempe den økonomiske veksten, rentehevingene vil virke. Det er dermed ikke gitt at vi får en jevn stigning i styringsrentene. Rentekutt frem i tid på grunn av sviktende vekst er også et utfall. En flatere rentekurve, med høyere kortrenter og lavere langrenter frem i tid når renteøkningene begynner å virke er heller ikke helt usannsynlig.

Aktivaforvaltning

Gevinst og tap på verdipapirer er i prinsippet ikke realisert før plasseringene selges, men kommunale regnskapsregler og valgt bokføringsprinsipp medfører at resultatet skal bokføres det året det gjelder.

I 2018 er det samlet et bokført tap på 4,6 mill. kroner på finanskapitalen. Dette er 15,8 mill. kroner mindre

enn budsjettert avkastning på 11,3 mill. kroner. I 2017 ble det bokført en gevinst på finanskapitalen på 21,3 mill. kroner. Bamble kommune har avtale med Gabler om rådgivning i aktivaforvaltningen, og en egen rapport følger vedlagt regnskapet.

Tabellen viser bokført avkastning og disponeringer i henhold til vedtatt budsjett og finansreglement.

Finanskapitalen i driftsregnskapet				
Tall i 1.000 kroner	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Revidert budsjett	Avvik
Aksjeutbytte og eieruttak	-1 871	-1 777		-1 777
Renter/kursgevinst langsiktig kapital	-19 420	6 341	-11 250	17 591
Sum finansforvaltningen	-21 291	4 564	-11 250	15 814
Avsetning til realkapital	3 670	3 870	3 870	0
Avsetning/bruk bufferfond	8 305	-15 896		-15 896
Avsetning til meravkastningsfond				0
Sum avsetning fond	11 975	-12 026	3 870	-15 896
Konsulenttjenester	135	218	155	63
Netto	-9 181	-7 244	-7 225	-19

I 2018 er det satt av 3,9 mill. kroner til indeksjustering av realkapitalen. I henhold til vedtatt finansreglement er det brukt 15,9 mill. kroner av Finansbufferfondet til inndeckning av tap i forhold til vedtatt budsjett 2018. I tillegg ble det brukt 2,3 mill.

kroner fra fondet til finansiering av utgiftsøkninger i driftsrapporten for 2. tertial. Finansbufferfondet er dermed er på 8,1 mill. kroner ved utgangen av 2018, langt under vedtatt strategi på 10 % av plasseringene, det vil si 32 mill. kroner.

Fond knyttet til finansforvaltningen			
Tall i 1.000 kroner	2017	Endring	2018
253090270			
Finanskapital, langsiktig plassering iht. finansstrategi	-168 256	0	-168 256
256590001 Langsiktig investert kapital, realvekst avsatt fra avkastningen	-7 280	-3 870	-11 150
256590003 Finansbuffer	-26 296	18 214	-8 082
Sum Finansforvaltning	-201 832	14 344	-187 488

Årsoppgaven fra Gabler for 2018 viser utviklingen i finanskapitalen fordelt på ulike aktiva klasser, og er som følger:

Finanskapitalen, fordeling og utvikling

Tall i 1.000 kroner	Vekting	Verdi 31.12.17	Verdi 31.12.18	Inn/ Ut	Gevinst/ tap kr	Gevinst/ tap %
Pengemarked	4,50 %	15 034	13 995	-1 223	183	1,30 %
Norske Omløpsobligasjoner	26,80 %	83 417	84 292	-9	884	1,10 %
Globale Obligasjoner	34,40 %	109 102	108 085	-38	-978	-0,90 %
High Yield Obligasjoner	5,00 %	16 190	15 757	-13	-420	-2,70 %
Norske Aksjer	5,00 %	15 787	15 680	0	-107	-0,70 %
Globale Aksjer	12,40 %	44 224	38 810	706	-6 121	-13,70 %
Eiendom	11,90 %	36 533	37 364	-1 742	2 573	7,20 %
Sum	100,00 %	320 287	313 982	-2 318	-3 986	-1,30 %

Rapportert og bokført verdiendring varierer noe i forhold til dato for verdifastsettelse og regnskapsmetode.

2,6 mill. kroner. De øvrige aktiva klassene har et samlet tap på 0,4 mill. kroner.

Globale aksjer alene har et tap på 13,7 %, eller 6,1 mill. kroner. Eiendom viser en gevinst på 7,2 %, eller

I 2018 var de langsiktige plasseringene, midler med minimum 2 års-horisont, sammensatt som følger:

Sammensetning av finanskapitalen

Tall i 1.000 kroner	31.12.2017	Forutsetning i budsjett 2018	31.12.2018	Avvik
Finanskapital, langsiktig plassering iht. finansstrategi	175 536	175 536	179 406	3 870
Finansbuffer	26 296	17 991	8 082	-9 909
Investeringsfond vedtatt ØP 2014	26 928			0
Sum vedtatt plasseringer	228 760	193 527	187 488	-6 039
Overskuddslikviditet, øvrige fond	91 527	106 473	126 494	20 021
Langsiktig plassert kapital	320 287	300 000	313 982	13 982
Årlig avkastning av Langsiktig plassert kapital	7,20 %	3,75 %	-1,30 %	-5,05 %
Avkastning	21 291	11 250	-4 564	-15 814
Avsettes til realkapitalen av Sum vedtatt plasseringer	2,00 %	2,00 %	2,00 %	0,00 %
Avsatt til realkapitalen	-3 670	-3 870	-3 870	0
Netto avkastning	17 621	7 380	-8 434	-15 814

Porteføljesammendrag:

Per 31.12.2018 var markedsverdien av Bamble kommunes portefølje 313,9 mill. kroner. I 2018 har porteføljen gitt en avkastning på -1,3 % mot

referanseindeks som har gitt 0,0 %. I kroner utgjør avkastningen -3,9 mill. kroner. Årlig avkastning fra oppfølgingens oppstart har vært 5,5 % mot referanseindeks som har gitt 4,9 prosent. I 2018 har det samlet gått ut 2,3 mill. kroner av porteføljen.

Mandater:

Årsmelding 2018

- **Norske aksjer** forvaltes i fondene Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II og Arctic Norwegian Value Creation. I tillegg har vi inkludert egenkapitalbeviset kommunen har i Skagerrak Sparebank. Samlet sett har aggregatet gitt -0,7 % i avkastning i 2018 mot referanseindeks som har gitt -2,2 %. Arctic har levert meravkastning på 2,5 %, mens Danske har levert mindreakstning på 0,4 prosentpoeng i 2018. Egenkapitalbeviset har for året gitt 3,9 % i avkastning.
- **Globale aksjer** forvaltes i fondene TT Emerging Markets L/O, Lansdowne DM SRI og Sector Global Equity Kernel. Samlet sett har aggregatet levert en avkastning på -13,7 % mot indeksavkastning som har levert -8,3 prosent. TT Emerging Markets har etter kjøpet i juli gitt en mindreakstning på 0,9 prosentpoeng, mens Sector ligger 4,0 prosentpoeng bak referanseindeks. Lansdowne har levert en avkastning på -13,9 %, noe som tilsvarer en mindreakstning på 5,6 prosentpoeng mot fondets referanseindeks.
- **Eiendomsinvesteringene** blir forvaltet i Aberdeen Eiendomsfond Norge I og Pareto Eiendomsfelleskap. Per 3. tertial har aggregatet levert en samlet avkastning på 7,2 prosentpoeng. Aberdeen har gitt 7,1 %, mens Pareto har gitt 7,5 % avkastning.
- **Norske omløpsobligasjoner** forvaltes i fondet DNB Obligasjon III. Aggregatet har gitt 1,1 % i avkastning ved utgangen av 3. tertial mot indeksavkastning på 0,5 %.
- **Globale obligasjoner** har samlet sett levert en avkastning på -0,9 % per 31.12.2018 mot referanseindeks som har gitt 0,4 %. I dette aggregatet inngår fondene PIMCO Global Bond Fund ESG, F. Templeton Global Bond Fund og Bluebay IG Glob. Pimco ESG og Bluebay har per utgangen av desember levert en mindreakstning på henholdsvis 1,4 og 1,9 prosentpoeng. F. Templeton har derimot levert en meravkastning på 1,7 %.
- **Globale høyrenteobligasjoner** som forvaltes i BlueBay Glob HY ESG har per 3. tertial gitt -2,7 % i avkastning mot referanseindeksen som har gitt -3,1 %.

Absolutt avkastning

Ved inngangen til 2018 var verdien av porteføljen 320,3 mill. kroner.

- I løpet av 2018 har det blitt tatt ut 2,3 mill. kroner fra porteføljen.
- Videre har avkastningen vært på -3,9 mill. kroner.
- Ved utgangen av 3. tertial er da verdien av porteføljen 313,9 mill. kroner.
- Det er de globale aksjene som har gitt det største tapet i norske kroner per 3. tertial (-6,1 mill. kroner), mens eiendom har gitt de største gevinstene (2,6 mill. kroner).

Relativ avkastning

Porteføljen har per 3. tertial gitt en avkastning på -1,3 %.

- Referanseindeksen har gitt en avkastning på ca. 0,0 %.
- Mindreakstningen til porteføljen er på 1,3 prosentpoeng.
- I 2018 har allokeringsbidraget vært marginalt positivt. Allokeringsbidraget kommer av at kommunen har vært overvektet i aktivklasser som har gjort det relativt bra eller undervektet i aktivklasser som har gjort det relativt dårlig. Seleksjonsbidraget som har vært negativt kommer av at kommunens forvaltere i gjennomsnitt har gjort det svakere enn referanseindeks.

Etikk

Ifølge finansreglementet til Bamble kommune skal det investeres i fond innenfor UCITS-regelverket og fond som følger Statens Pensjonsfond Utland sine etiske regelverk (SPU) eller tilsvarende internasjonale retningslinjer.

- Av porteføljens 12 forvaltere ved utgangen av 31.12.2018 har 11 signert på FN-støttede 'Principles for Responsible Investment' (PRI), eller følger SPU. PRI består av et nettverk av signatarer som har som mål å forstå hvilke konsekvenser investeringer har på miljø-, samfunn- og styringsrelaterte utfordringer (ESG), og støtter medlemmene med å implementere løsninger til disse utfordringene i

Årsmelding 2018

investerings- og eierskapsbeslutninger. Andelsklassen i Lansdowne, som Bamble har investert i, har et eget SRI filter.

- Det kan også nevnes at Bamble i løpet av høsten 2017 investerte i to andelsklasser til henholdsvis PIMCO og Bluebay som har opprettet et eget ESG filter utover nevnte PRI.

Allokering mot strategi

Tabellen viser allokeringen i aktiva klassene pr. 31.12.2018 mot strategi.

Aktivaklasser	Markedsverdi		Strategi			Avvik fra strategi
	i MNOK	i %	Min	Normal	Maks	
Norske aksjer	15 679 666	5,0 %	1 %	4,0 %	8 %	1,0 %
Globale aksjer	38 809 488	12,4 %	8 %	12,0 %	16 %	0,4 %
Eiendom	37 364 235	11,9 %	5 %	12,0 %	15 %	-0,1 %
Pengemarked	13 994 954	4,5 %	0 %	5,0 %	30 %	-0,5 %
Norske obligasjoner	84 291 842	26,8 %	17 %	27,0 %	37 %	-0,2 %
Globale obligasjoner	108 085 179	34,4 %	25 %	35,0 %	45 %	-0,6 %
High Yield obligasjoner	15 756 936	5,0 %	0 %	5,0 %	10 %	0,0 %

Bamble kommune ligger innenfor de strategiske rammene for alle aktivaklasser per 31.12.2018.

Gjeldsforvaltning

Den langsiktige lånegjelden har økt med 112,0 mill. kroner, eller 11,5 % i 2018. Nedenfor vises hovedtall i forhold til kommunens inn- og utlån:

Sentrale regnskapstall kommunens innlån			
Tall i 1.000 kroner	2017	2018	Endring
Langsiktig gjeld	975 368	1 087 385	112 017
Utlån husbankmidler	163 931	173 723	9 792
Utlån sosiallån	898	813	-85
Utlån Frier Vest AS	713	1 300	588
Betalte renter	17 683	16 909	-774
Betalte avdrag	57 317	45 675	-11 642
Mottatte renter utlån	3 517	3 493	-24
Mottatte avdrag, utlån	24 611	19 326	-5 285
Låneopptak	135 000	190 267	55 267
Ikke opptatte lån til ordinære investeringer ift justert årsforbruk	47 573	915	-46 658
Ubrukt lånefinansiering vedtatte prosjekter	113 780	92 075	-21 705
Vedtatte og ikke opptatte lån Husbankens startlån	0	0	0

Utlånet av husbankmidler har økt med 9,8 mill. kroner fra 2017 til 2018. Kommunen betalte avdrag med til sammen 45,7 mill. kroner i 2018. Av dette er 36,3 mill. kroner betalt i driftsregnskapet i henhold

til budsjett. Det resterende gjelder startlån, og er betalt i investeringsregnskapet i henhold til regelverket. Påløpte renteutgifter er på 16,9 mill. kroner. Betalte renteutgifter har gått ned med 0,8

Årsmelding 2018

mill. kroner fra 2017 til 2018. Lånegjelden har økt 112,0 mill. kroner fra 2017 til 2018. Målsetningen i vedtatt handlingsprogram er at vedtatt lånegjeld ikke skal øke sett i forhold til kommunens driftsinntekter.

finansiering av vedtatte investeringer videreføres til 2019, korrigert for avslutning av investeringsregnskap. Det forutsettes likeledes at nedjustert låneopptak i 2. tertial på 62,1 mill. kroner videreføres til 2019.

Kommunen gjennomførte i 2018 nye låneopptak på 155,3 mill. kroner til finansiering av ordinære investeringer og 35,0 mill. kroner i startlån i Husbanken, totalt 190,3 mill. kroner. Det forutsettes at ubrukte lånevedtak på 92,1 mill. kroner til

Ved utgangen av 2018 har kommunen samlet 1.087 mill. kroner i langsiktig lånegjeld til finansiering av investeringer og utlån. Tabellen nedenfor viser fordelingen av gjelden:

Lån fordelt på långivere			
<i>Tall i 1.000 kroner</i>	2017	2018	Endring
Sertifikatlån	239 000	0	-239 000
Kommunalbanken	416 129	496 395	80 266
Danske bank	110 000	110 000	0
Klp		246 000	246 000
Husbanken	210 240	234 990	24 750
Totalt	975 369	1 087 385	112 016

Bamble kommune har avtale med Bergen Capital Management om rådgivning for gjeldsforvaltningen, og en egen rapport følger vedlagt regnskapet.

Oversikten nedenfor viser nøkkeltall knyttet til kommunens gjeldsforvaltning:

Nøkkeltall gjeldsforvaltningen		
Nøkkeltall	31.12.2018	01.01.2018
Total lånegjeld	Kr. 1 087 384 732	Kr. 975 368 219
Rentebindingstid	2,26 ÅR	1,03 ÅR
Vektet gjennomsnittrente	1,91 %	1,78 %
Kapitalbinding	5,15 ÅR	-
Derivat volum (i % av gjeld)	0,00 %	0,00 %
Rentebinding under 1 år	49,57 %	53,21 %
Kapitalbinding under 1 år	21,72 %	-
Rentesensitivitet (1 %-poeng økning)	Kr. 5 390 286	Kr. 5 190 101

Rentebindingstiden og dermed også vektet gjennomsnittrente har økt i 2018. Rentebindingstiden var ved inngangen til året i brudd med reglementet. Økt rentebindingstid medfører at rentesensibiliteten er redusert sett i forhold til gjelden. Rentesensibiliteten viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p. a. 1 år frem i tid ved 1 prosentpoengs økning i det generelle rentenivået.

Årsmelding 2018

Gjeldsforvaltningen sett i forhold til krav i finansreglementet

Krav i gjeldende reglement Status

Det skal normalt innhentes minst 3 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere. Det gjøres unntak fra denne reglen for situasjoner hvor kommunen velger å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi en tilrettelegger et eksklusivt mandat. OK

Lån til finansieringsforfall innenfor et år skal ikke i en normalsituasjon overstige 30 % av utestående gjeld. OK

Refinansieringsrisiko skal reduseres ved å spre forfall/renteregulering OK

Lån med flytende renter med løpetid inntil 12 mnd. skal normalt utgjøre 50 %, minimalt 25 % og maksimalt 75 % av låneporteføljen. OK

Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (durasjon – vektet rentebindingstid) på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 1 og 5 år. OK

Rapportering i henhold til gjeldende reglement og forskrift OK

Enkeltlån skal ikke overstige 30 % av total låneportefølje OK

Fordeling av låneoptak på flere långivere OK

Rapporteringen viser at kommunens gjeldsforvaltning er i tråd med målene som er vedtatt i

finansreglement. Nedenfor vises en oversikt over kommunens rentebinding i porteføljen:

Oversikt rentebinding

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	548 357 910	50,43 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	391 395 000	35,99 %
Sum rentebinding	939 752 910	86,42 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	147 631 822	13,58 %
Totalt	1 087 384 732	100,00 %

Totalt har 50,4 % av porteføljen rentebinding lengre enn ett år.

Gjeldsporteføljens effektive løpetid

Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel
Under 1 år	539 026 822	0,27	49,57%
1 til 2 år	215 000 000	1,28	19,77%
2 til 3 år	0	0,00	0,00%
3 til 5 år	219 357 910	4,14	20,17%
> 5 år	114 000 000	9,88	10,48%
Totalt	1 087 384 732	2,26	100,00%

Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved

slutten av rapporteringsperioden. Rentebindingen er i tråd med finansreglement og

Årsmelding 2018

rentesikringsstrategien, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Totalt er 30,6 % av rentene bundet lengre enn 3 år.

Tabellen under viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene.

Gjenværende løpetid til forfallstidspunkt			
Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	236 128 000	0,47	21,72%
1 til 2 år	215 000 000	1,28	19,77%
2 til 3 år	155 267 000	2,45	14,28%
3 til 5 år	132 000 000	4,34	12,14%
>5 år	348 989 732	12,19	32,09%
Totalt	1 087 384 732	5,15	100,00%

Desto høyere tall for kapitalbinding desto lavere er refinansieringsrisikoen. I 2019 er det to større lån som skal refinansieres, 110 mill. kroner er refinansiert i februar på 5 år til 2,25 % rente. 126 mill. kroner skal refinansieres i oktober 2019.

Tabellen viser gjennomsnittrenten i porteføljen sammenlignet med rentene i markedene:

Rentesammenligning porteføljen og markedsrenter							
Porteføljen	Markedsrenter						
	P.T.KBN	Norges Bank styringsrenten	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
Vektet gjennomsnittrente	1,85 %	0,75 %	1,41 %	1,55 %	1,46 %	1,93 %	2,21 %
1,91 %							

Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid. Vektet gjennomsnittrente i kommunens gjeldsportefølje er i tråd med gjeldende markedsrenter når det tas hensyn til rentebindingene og løpetiden i porteføljen.

Faktiske fastlånerenter for kommunal sektor er nå på anslagsvis 1,95 %, 2,25 %, og 2,75 % for 3, 5 og 10 års løpetider. Økte kredittmarginer har blitt kompensert av reduserte referanserenter (fallende swaprenter). Lengre rentebindinger bør vurderes på den delen av

porteføljen som skal ha fastrente. For kortere rentebindinger anbefales 12 måneders sertifikat. Kredittmarginer er lave sammenlignet med historiske nivåer, kombinert med en gradvis stigende styringsrente det neste året, er det lite som tilsier store besparelser ved å rullere korte sertifikater. Det bør også vurderes FRN obligasjoner (obligasjonslån med flytende rente og fast margin mot NIBOR) fremfor sertifikatlån. Mot slutten av 2018 kunne kommuner gjøre 1 års FRN obligasjoner med betingelser 3 måneders NIBOR + 0,15 %, en svært attraktiv margin sammenlignet med historisk margin mot 3 måneders NIBOR på 3 MND sertifikat.

Internkontroll

Bamble kommune har mål- og resultatstyring som det overordnede styringsprinsippet. Bamble har gjennomgående mål fra kommuneplanens samfunnsdel som følges opp i temaplaner, handlingsplan og budsjett. Rådmannen gis gjennom politiske vedtak ansvar for å oppfylle målsetninger.

Mål som ble konkretisert i Handlingsprogrammet og andre styrende dokumenter er det rapportert måloppnåelse på. Rapportering er foretatt i driftsrapportene, årsmeldingen og gjennom egne saker.

Kommunestyret i Bamble kommune vedtok økonomireglement i 2016. Nytt finansreglement ble også vedtatt i 2016. Disse reglementene skal behandles en gang i valgperioden og ble behandlet i kommunestyret våren 2016.

Finansreglementet er justert i 2017 der vekting av aktivaklasser ble justert. I tillegg har kommunen en rekke politiske vedtatte reglementer og saker som fastsetter regler for disposisjoner som har økonomiske konsekvenser. Med bakgrunn i vedtatte reglementer og fullmakter har rådmannen fastsatt administrative reglementer og rutiner som skal sikre at kommunen overholder kommunestyrets vedtak og har en forsvarlig regnskapsførsel. I tillegg er det utarbeidet en rekke administrative rutiner som har som hensikt å beskrive ansvarsdeling og redusere risikoen. Rutinene blir løpende oppdatert ved behov. Kommunen har også et nettbasert internkontrollsystem på ansattportalen som virksomhetene oppdaterer årlig.

Bamble kommune behandlet helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) i 2014. Deler av denne ble oppdatert i 2018 og revidering startes i 2019. Denne er en premissleverandør for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og

beredskap. Analysen dekker kommunens ansvars- og tjenesteområde og skal sørge for et trygt og robust lokalsamfunn. Med grunnlag i analysene skal det gjennomføres forebyggende tiltak og utarbeides planer for å håndtere uønskede hendelser.

Bamble kommune har fokus på informasjonssikkerhet og datasikkerhet. Det er utarbeidet instruks for bruk av e-post, internett og IKT-sikkerhet – Nettikette. Kommunalsjefer og virksomhetsledere har ansvar for å sørge for at alle ansatte blir gjort kjent med instruksjonen og dens innhold. Ny sikkerhetsstrategi er ferdigstilt og behandlet i ADU i 2015. Imidlertid ser vi at IKT utviklingen går raskt og IT sikkerhet må fortsatt ha fokus fremover.

Det ble i 2018 registrert 105 A-avvik (alvorlige avvik) og 788 B- avvik. I tillegg har man egne avvikssystemer på fagnivå i enkelte enheter f.eks. rapportering i Cosdoc i Enhet for helse og omsorg. Dette er en stor økning i avvikstall. Det kan skyldes at det er arbeidet målrettet med å få frem en kultur for å melde avvik. De alvorlige avvikene blir som en fast rutine presentert og orientert om i kommunens arbeidsmiljøutvalg. Avviksrapportering er ett av de viktigste og mest grunnleggende elementene i systematisk kvalitetsarbeid. Se kapitlet "Personal, opplæring, helse, miljø, sikkerhet og likestilling".

GDPR: Den nye lovgivningen stiller strengere krav til dokumentasjon og etterlevelse av personvernregelverket. Arbeidet med personvern 2018 er organisert via prosjektgruppe for personvern, hvor hovedfokuset har vært/er å implementere kravene GDPR stiller. Gjennom å ha god internkontroll og god informasjonssikkerhet sikrer kommunen at vi behandler personopplysninger lovlig, sikkert og forsvarlig.

Årsregnskap og noter

Balanseregnskap

	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
Anleggsmidler	2 881 316 122	2 699 340 379
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	1 233 194 831	1 182 111 613
Utstyr, maskiner og transportmidler	94 366 675	88 966 763
Utlån	176 548 207	165 541 735
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	96 539 602	93 024 285
Pensjonsmidler	1 280 666 808	1 169 695 984
Omløpsmidler	746 089 710	654 714 391
Herav:		
Kortsiktige fordringer	66 564 591	67 971 923
Konserninterne kortsiktige fordringer	161 423	612 566
Premieavvik	68 864 858	62 170 753
Aksjer og andeler	313 982 300	320 323 483
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Derivater	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	296 516 537	203 635 666
SUM EIENDELER	3 627 405 833	3 354 054 771
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	808 693 218	740 435 993
Herav:		
Disposisjonsfond	181 911 651	183 144 335
Bundne driftsfond	33 167 555	35 268 334
Ubundne investeringsfond	194 987 778	202 472 070
Bundne investeringsfond	14 910 691	1 915 653
Regnskapsmessig mindreforbruk	16 454 652	11 053 724
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	0	-35 297 291
Kapitalkonto	380 610 457	355 228 733
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-13 349 565	-13 349 565
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves)	0	0
Langsiktig gjeld	2 561 946 634	2 373 468 643
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	1 474 561 902	1 430 675 118

Årsmelding 2018

Ihendehaverobligasjonslån	852 395 000	526 128 000
Sertifikatlån	0	239 000 000
Andre lån	234 989 732	177 665 524
Konsernintern langsiktig gjeld	0	0
Kortsiktig gjeld	256 765 981	240 150 134
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	249 731 300	231 154 271
Derivater	0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld	0	0
Premieavvik	7 034 680	8 995 863
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3 627 405 833	3 354 054 770
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	48 521 645	21 957 360
Herav:		
Ubrukte lånemidler	61 240 972	29 357 000
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	-12 719 327	-7 399 640
Motkonto for memoriakontiene	-48 521 645	-21 957 360

Økonomisk oversikt drift

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Oppinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	30 735 270	30 570 972	31 132 430	29 646 970
Andre salgs- og leieinntekter	127 406 376	131 839 928	134 627 464	125 945 445
Overføringer med krav til motytelse	116 029 248	96 912 097	72 147 421	126 297 762
Rammetilskudd	352 968 326	352 150 000	352 150 000	345 298 256
Andre statlige overføringer	104 119 461	75 931 509	68 223 020	94 399 716
Andre overføringer	2 969 595	1 593 952	569 952	5 831 540
Skatt på inntekt og formue	382 036 023	376 116 000	372 116 000	367 117 528
Eiendomsskatt	77 218 063	77 319 000	77 319 000	76 786 078
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	1 193 482 361	1 142 433 458	1 108 285 287	1 171 323 297
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	613 858 203	611 067 042	578 511 795	594 651 806
Sosiale utgifter	161 232 041	163 218 142	156 819 719	158 161 603
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	185 472 441	168 133 844	155 954 072	178 520 351
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	118 828 828	112 645 673	109 864 842	109 971 820
Overføringer	78 274 225	78 993 526	95 033 575	82 214 408
Avskrivninger	51 688 215	48 382 225	48 382 225	53 039 699
Fordelte utgifter	-20 583 391	-14 723 395	-16 383 716	-21 925 442
Sum driftsutgifter	1 188 770 562	1 167 717 056	1 128 182 512	1 154 634 245
Brutto driftsresultat	4 711 799	-25 283 598	-19 897 225	16 689 052
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	14 132 517	13 067 000	10 922 000	12 253 215
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	2 144 154	11 250 000	11 250 000	19 419 834
Mottatte avdrag på utlån	95 385	257 000	257 000	600 482
Sum eksterne finansinntekter	16 372 056	24 574 000	22 429 000	32 273 531
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	19 285 840	24 207 000	22 889 000	17 501 984
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 485 337	0	0	0
Avdrag på lån	36 339 166	35 560 000	35 560 000	34 622 000
Utlån	40 920	130 000	130 000	138 154
Sum eksterne finansutgifter	64 151 263	59 897 000	58 579 000	52 262 138
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-47 779 207	-35 323 000	-36 150 000	-19 988 608
Motpost avskrivninger	51 688 215	48 382 225	48 382 225	53 039 699
Netto driftsresultat	8 620 807	-12 224 373	-7 665 000	49 740 143
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	11 053 724	11 054 000	0	3 945 902
Bruk av disposisjonsfond	55 670 436	31 617 549	11 910 000	31 722 969
Bruk av bundne fond	13 033 440	5 902 712	3 681 000	6 133 537

Årsmelding 2018

Sum bruk av avsetninger	79 757 601	48 574 261	15 591 000	41 802 408
Overført til investeringsregnskapet	3 856 823	3 652 207	3 000 000	1 367 127
Avsatt til dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	57 134 271	31 275 164	4 847 000	68 435 672
Avsatt til bundne fond	10 932 661	1 422 517	79 000	10 686 028
Sum avsetninger	71 923 756	36 349 888	7 926 000	80 488 827
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	16 454 652	0	0	11 053 724

Økonomisk oversikt investering

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	16 952 395	1 101 570	1 100 000	6 639 833
Andre salgsinntekter	133 100	0	0	734 329
Overføringer med krav til motytelse	8 037 886	8 000 000	0	1 756 625
Kompensasjon for merverdiavgift	13 320 183	9 021 586	7 440 000	8 485 920
Statlige overføringer	222 000	0	0	60 000
Andre overføringer	2 166 501	0	0	553 853
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	147 195
Sum inntekter	40 832 065	18 123 156	8 540 000	18 377 755
Utgifter				
Lønnsutgifter	2 785 213	536 000	0	1 866 176
Sosiale utgifter	824 901	0	0	531 957
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	113 002 764	100 301 256	84 690 000	62 397 284
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	68 310	1 049 000	0	188 016
Overføringer	35 557 560	39 218 586	24 210 000	12 485 920
Renteutgifter og omkostninger	3 289	650 000	650 000	278 386
Fordelte utgifter	-11 319 518	0	0	0
Sum utgifter	140 922 519	141 754 842	109 550 000	77 747 739
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	9 336 627	8 500 000	8 500 000	22 694 928
Utlån	33 511 713	64 357 000	35 000 000	38 876 321
Kjøp av aksjer og andeler	3 515 317	3 316 000	3 000 000	3 012 176
Dekning av tidligere års udekket	35 297 291	35 297 291	0	81 003 078
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	2 378 865	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	14 310 531	0	0	1 321 363
Sum finansieringstransaksjoner	95 971 480	113 849 157	46 500 000	146 907 866
Finansieringsbehov	196 061 934	237 480 843	147 510 000	206 277 849
Dekket slik:				
Bruk av lån	158 383 029	220 539 344	136 010 000	112 802 032
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	29 500
Mottatte avdrag på utlån	22 325 778	8 500 000	8 500 000	24 010 561
Overført fra driftsregnskapet	3 856 823	3 652 207	3 000 000	1 367 127
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 696 519	2 605 000	0	1 370 247
Bruk av bundne driftsfond	1 315 494	0	0	183 798
Bruk av ubundne investeringsfond	7 484 292	2 184 292	0	31 217 292
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	196 061 934	237 480 843	147 510 000	170 980 557
Udekket/udisponert	0	0	0	-35 297 291

Regnskap skjema 1a - Driftsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-382 036 023	-376 116 000	-372 116 000	-367 117 528
Ordinært rammetilskudd	-352 968 326	-352 150 000	-352 150 000	-345 298 256
Skatt på eiendom	-77 218 063	-77 319 000	-77 319 000	-76 786 078
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-4 203 264	-4 736 720	-4 198 000	-4 733 696
Sum frie disponible inntekter	-816 425 676	-810 321 720	-805 783 000	-793 935 559
Renteinntekter og utbytte	-14 094 346	-13 045 000	-10 900 000	-12 176 108
Gevinst finansielle instrumenter	-2 144 154	-11 250 000	-11 250 000	-19 419 834
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	19 285 574	24 207 000	22 889 000	17 501 240
Tap finansielle instrumenter	8 485 337	0	0	0
Avdrag på lån	36 339 166	35 560 000	35 560 000	34 622 000
Netto finansinntekter/-utgifter	47 871 577	35 472 000	36 299 000	20 527 298
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	21 315 470	20 924 000	3 870 000	37 488 081
Til bundne avsetninger	9 322	0	0	10 604
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-11 053 724	-11 054 000	0	-3 945 902
Bruk av ubundne avsetninger	-35 804 857	-19 909 000	-7 885 000	-21 013 000
Bruk av bundne avsetninger	-391 932	0	0	0
Netto avsetninger	-25 925 722	-10 039 000	-4 015 000	12 539 783
Overført til investeringsregnskapet	3 322 054	3 316 000	3 000 000	5 869
Til fordeling drift	-791 157 767	-781 572 720	-770 499 000	-760 862 608
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	774 703 115	781 572 720	770 499 000	749 808 883
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-16 454 652	0	0	-11 053 724

Regnskap skjema 1b - Driftsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Overordnet ledelse	14 348 007	14 336 964	14 232 820	12 740 052
Stabene	69 273 078	69 179 565	67 774 908	67 921 404
Enhet for teknikk og samfunnsutvikling	91 352 754	91 352 753	82 439 792	80 671 015
VAR - vann, avløp og renovasjon	-22 780 461	-23 278 100	-23 254 000	-24 558 312
Skole og barnehage	245 767 178	245 767 178	240 524 960	241 395 000
Kultur og oppvekst	94 587 412	96 800 412	93 936 028	91 544 000
Helse og omsorg	284 484 220	284 484 220	278 965 886	279 574 377
Felles driftsutgifter	-3 352 912	2 387 402	15 336 280	-222 738
Finansiell virksomhet	1 023 840	542 326	542 326	744 084
Sum	774 703 115	781 572 720	770 499 000	749 808 883

Regnskap skjema 2a - Investeringsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	140 922 519	141 754 842	109 550 000	77 747 739
Utlån og forskutteringer	33 511 713	64 357 000	35 000 000	38 876 321
Kjøp av aksjer og andeler	3 515 317	3 316 000	3 000 000	3 012 176
Avdrag på lån	9 336 627	8 500 000	8 500 000	22 694 928
Dekning av tidligere års udekket	35 297 291	35 297 291	0	81 003 078
Avsetninger	14 310 531	2 378 865	0	1 321 363
Sum årets finansieringsbehov	236 893 999	255 603 999	156 050 000	224 655 604
Finansiert slik				
Bruk av lånemidler	-158 383 029	-220 539 344	-136 010 000	-112 802 032
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-16 952 395	-1 101 570	-1 100 000	-6 669 333
Tilskudd til investeringer	-2 388 501	0	0	-613 853
Kompensasjon for merverdiavgift	-13 320 183	-9 021 586	-7 440 000	-8 485 920
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-30 363 664	-16 500 000	-8 500 000	-25 767 186
Andre inntekter	-133 100	0	0	-881 524
Sum ekstern finansiering	-221 540 871	-247 162 500	-153 050 000	-155 219 849
Overført fra driftsbudsjettet	-3 856 823	-3 652 207	-3 000 000	-1 367 127
Bruk av tidligere års udisponert				
Bruk av avsetninger	-11 496 305	-4 789 292	0	-32 771 337
Sum finansiering	-236 893 999	-255 603 999	-156 050 000	-189 358 313
Udekket/udisponert	0	0	0	35 297 291

Regnskap skjema 2b - Investeringsregnskapet

	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Avsluttede prosjekter før 2017	0	0	0	5 371 173
Beredskap og brannsikkerhet	794 382	1 456 227	2 300 000	8 840 842
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	14 963 769	19 071 706	0	5 279 703
Oppgradering kommunale bygg	7 141 870	8 398 690	5 400 000	3 933 564
Finansielle investeringer	0	0	0	-649 689
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.	8 139 947	3 789 669	2 300 000	0
IKT investeringer	7 323 456	15 535 560	11 600 000	6 695 801
Kirkelig fellesråd	11 871 377	3 635 499	22 550 000	3 424 073
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	144 351	238 953	0	41 805
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	16 167 050	12 286 167	21 750 000	6 759 374
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg	11 339 415	14 336 652	7 150 000	12 003 576
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	17 389 586	18 223 338	7 500 000	558 950
Vann, avløp, renovasjon	27 090 187	29 675 664	25 000 000	20 323 924
Veg og trafiksikkerhet	17 001 211	13 665 199	4 000 000	4 422 709
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	1 555 918	1 441 519	0	741 932
Sum investeringer i anleggsmidler	140 922 519	141 754 842	109 550 000	77 747 739

Noter til Bamble kommunes regnskap 2018

Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering (jfr. KRS 6)

Regnskapet er avlagt etter gjeldende regelverk med forskrifter og i henhold til kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapskikk (GKRS).

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet pr. 31.12 enten de er betalt eller ikke, ref. Kommune-lovens §48 og Regnskapsforskriftens § 7.

Driftsregnskapet viser driftsutgifter og -inntekter i kommunen og årets resultat. Investeringsregnskapet viser kommunens utgifter ifm. investeringer, utlån m.v. samt hvordan disse er finansiert. Driftsregnskapet til kommunen viser avskrivninger som er årlige kostnader som følge av forbruk av driftsmidler. Avskrivningene påvirker kommunens brutto driftsresultat, men blir utnullet slik at netto driftsresultat er upåvirket av denne kostnaden. Netto driftsresultat i kommunen er derimot belastet med årets avdrag på lån som er den utgift som skal påvirke kommunens driftsresultat etter gjeldende regnskapsregler. Årsaken til at avskrivningene blir vist i regnskapet er bl.a. for at beslutningstakere og regnskapsbrukerne skal kunne vurdere denne kostnaden i forhold til kommunens driftsresultat og avdragsutgifter.

Videre er regnskapet ført etter bruttoprinsippet. Det betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter og heller ikke fradrag i utgifter for tilhørende inntekter. Dette betyr at at aktiviteten i kommunen kommer fram med riktig beløp.

Vurderingsregler

Omløpsmidler

Omløpsmidlene er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kommunen har markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje. Disse verdipapirene er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2018.

Anleggsmidler

Anleggsmidler er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk i kommunen. Kommunens anleggsmidler er aktivert i balansen til brutto anskaffelseskost, dvs. at mottatte tilskudd ikke er fratrukket. Anskaffelseskost på VAR-investeringer er tillagt renter av ledige lånemidler. Dette er i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr 2. Anleggsmidler med begrenset levetid er avskrevet iht. Forskrift om årsregnskap og årsberetning §8.

Organisering av kommunens virksomhet

Det vesentlige av kommunens virksomheten er organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon. Frisk Bris Bamble KF er registrert som et kommunalt foretak. Virksomhetens formål er å utarbeide arbeidsrettet rehabiliteringsprogram for mennesker med sammensatte plager og funksjonssvikt. Kommunen har ellers et utstrakt samarbeid etter ulike driftsformer med de øvrige Grenlandskommunene innenfor mange tjenesteområder. Bamble kommune er vertskommune for driften av Interkommunalt utvalg mot akuttforurensning i Telemark. Samarbeidsparter er alle kommunene i Telemark. IUA Telemark er organisert som et interkommunalt samarbeid etter §27 i kommuneloven.

Note 1 - Arbeidskapital

	2018	2017	Endring
Inntekter driftsregnskapet	1 193 482 361	1 171 323 297	22 159 064
Inntekter investeringsregnskapet	40 832 065	18 230 560	22 601 504
Innbetalinger eksterne finanstransaksjoner	197 080 862	169 262 819	27 818 043
SUM ANSKAFFELSE AV MIDLER	1 431 395 288	1 358 816 676	72 578 612
Utgifter driftsregnskapet	1 137 082 347	1 101 594 546	35 487 801
Utgifter investeringsregnskapet	140 919 230	77 469 353	63 449 878
Utbetalinger eksterne finanstransaksjoner	110 518 209	117 123 949	-6 605 740
SUM ANVENDELSE AV MIDLER	1 388 519 787	1 296 187 848	92 331 939
ANSKAFFELSE - ANVENDELSE AV MIDLER	42 875 501	62 628 828	-19 753 327
Endring i ubrukne lånemidler (Økning+/Reduksjon-)	31 883 971	22 197 968	9 686 004
ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN - BEVILGNINGSREGNSKAPET	74 759 473	84 826 796	-10 067 323
Endring i omløpsmidler	91 375 319	78 325 108	13 050 211
Endring i kortsiktige gjeld	-16 615 846	6 501 688	-23 117 534
ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN - BALANSEN	74 759 473	84 826 796	-10 067 323
DIFFERANSE ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN	0	0	0

Note 2 - Pensjon

Generelt om pensjonsordningen i kommunen

Kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal pensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte. Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnpensjon samt AFP/tidlig pensjon og sikrer alders og uførepensjon på 66 % sammen med folketrygd. Pensjonen samordnes med utbetaling fra Nav.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reuserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01	129 476,00	157 590,00
Tilført premiefondet i løpet av året	16 766 539,00	9 707 563,00
Bruk av premiefondet i løpet av året	16 696 397,00	9 735 684,00
Innestående på premiefond 31.12	199 618,00	129 476,00

Regnskapsføring av pensjon

Etter §§ 13-1 C og E samt 13-3 D i regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet med tilbakeføring over de lovbestemt antall år. Ref. avsnitt om premieavvik.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som hhv. anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Premieavvik

Premieavvik oppstått i perioden 2003-2010 er amortisert over 15 år. Premieavvik oppstått i perioden 2011-2013 er amortisert over 10 år.

Premieavvik oppstått i 2014 og senere år er amortisert over 7 år.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskap.

Nærmere om regnskapstallene: (alle tall i hele tall)

		KLP	KLP	SPK	SPK	SAMLET	SAMLET
		2018	2017	2018	2017	KLP/SPK	KLP/SPK
		2018	2017	2018	2017	2018	2017
A	Beregnet netto pensjonskostnad	55 829 023	55 909 675	12 669 712	12 506 960	68 498 735	68 416 635
B	Forfalt pensjonspremie (eks adm.kostnader)	72 809 428	64 481 483	12 204 468	12 132 095	85 013 896	76 613 578
C	Årets premieavvik (A-B)	-16 980 405	-8 571 808	465 244	374 865	-16 515 161	-8 196 943
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	9 266 216	8 622 398	-343 314	-340 156	8 922 902	8 282 242
E	Administrasjonskostnad	4 258 133	3 987 382	365 115	356 816	4 623 248	4 344 198
F	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering	69 353 372	68 519 455	12 691 513	12 523 620	82 044 885	81 043 075
G	Pensjonstrekk ansatte	-8 676 452	-8 333 376	-2 126 374	-2 045 110	-10 802 826	-10 378 486
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	60 676 920	60 186 079	10 565 139	14 568 730	71 242 059	74 754 809

Årsmelding 2018

Akkumulert premieavvik	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr.01.01)	48 853 440	48 904 030	-2 249 713	-2 215 092	61 523 152	61 410 990
Årets premieavvik	16 980 405	8 571 808	-465 244	-374 865	16 515 161	8 196 943
Sum amortisert premieavvik dette året	-9 266 216	-8 622 398	343 314	340 156	-8 922 902	-8 282 242
Akkumulert premieavvik pr 31.12	56 567 629	48 853 440	-2 371 643	-2 249 696	54 195 986	46 603 744
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	7 976 036	6 888 335	-334 402	-317 207	7 641 634	6 571 128
Sum akkumulert premieavvik inkl.arb.g.avgift	64 543 665	55 741 775	-2 706 045	-2 566 903	61 837 620	53 174 872

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01	173 782 950	189 462 754	54 945 476	51 480 958	228 728 426	240 943 712
Årets premieavvik	-16 980 405	-8 571 808	465 244	374 865	-16 515 161	-8 196 943
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-42 314 209	-7 107 996	35 294	3 089 653	-42 278 915	-4 018 343
Virkning av planendringer (ført dirkete mot egenkapitalen)	0	0			0	0
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	114 488 336	173 782 950	55 446 014	54 945 476		
Herav:						
Brutto pensjonsforpliktelse	1 264 119 932	1 213 678 792	186 481 226	184 745 618	1 450 601 158	1 398 424 410
Pensjonsmidler	1 149 631 593	1 039 895 842	131 035 212	129 800 142	1 280 666 805	1 169 695 984
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	16 142 855	24 503 396	7 817 888	7 747 312	23 960 743	32 250 708

BEREGNINGSFORUTSETNINGER 2018

	KLP	SPK
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet G-regulering	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning	4,50 %	4,50 %

Note 3 - Kommunens garantiansvar

Gitt overfor - navn	Beløp pr 31.12.18	Beløp pr 31.12.17	Utløper dato
Skjærgårdshallen (Skagerak spb)	1 262 820	1 379 207	27.03.2028
Skjærgårdshallen (KLP Kommunekreditt AS)	18 726 375	20 004 180	27.11.2031
Skjærgårdshallen (Danske Bank)	23 000 000	23 000 000	14.11.2044
Renovasjon i Grenland IKS (KLP Kommunekreditt AS)	3 494 400	3 567 200	09.09.2066
Renovasjon i Grenland IKS (KLP Kommunekreditt AS)	844 550	-	19.04.2028
Falkåsen borettslag (Kommunalbanken)	2 379 720	2 578 030	25.11.2030
Stiftelsen for utleieboliger (Husbanken)	377 889	445 689	01.03.2024
Stokkevannet Barnehage (Husbanken)	4 906 944	5 195 937	År 2033
Garantier gitt av Nav - til privatpersoner	1 705 000	1 846 250	Ikke oppgitt
Garanti gitt av Barnevern (Skagerak spb)	39 664	43 435	Ikke oppgitt
Sum garantiansvar	56 737 362	58 059 928	

Note 4 - Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.18	Balanseført verdi 31.12.17
Kommunal Landspensj.kasse		32 344 101	29 027 346
Studentsamfunnets Hus		1	1
Yrkesskolenes Hybelhus		25 000	25 000
Kommunalbanken/andelsbev.		2	2
Wissestad gård		200	200
Sør-Øst 110 IKS		198 562	0
Telemark Interkom.næringsf.	0,15 %	8 000	8 000
Telemark komm.revisjon IKS	5,35 %	64 120	64 120
Vekst i Grenland IKS	12,00 %	4 750 000	4 750 000
Telemark Kontrollutvalgssekretariat IKS	6,40 %	30 500	30 500
Skjærgårdshallen AS	100 %	350 000	350 000
IKA Kongsberg	2,79 %	355 556	355 556
Skagerak Energi AS	3,34 %	56 600 000	56 600 000
GREP - Kompetanseutvikling Grenland AS	15 %	1 155 710	1 155 710
Biblioteksentralen AL		300	300
Rekom AS	0,40 %	0	0
Grenland Vestfold Biogass AS/Greve biogass	4,10 %	205 000	205 000
Attføringscenteret i Rauland		1 000	1 000
RS2 Langesund Sameie	19,60 %	250 000	250 000
Skien Dalen Skipsselskap AS	0,29 %	4 000	4 000
VisitGrenland AS	10 %	0	15 000
Visit Telemark A/S	1,188 %	25 000	10 000
RIG IKS	13,51 %	67 550	67 550
Frier Vest AS	33,00 %	30 000	30 000
E134 Haukelivegen AS		10 000	10 000
AT Skog SA		47 500	47 500
Porsgr/Bamble Boligbyggelag		9 500	9 500
Stokkevannet barnehage		8 000	8 000
Sum		96 539 602	93 024 285

Bamble Kommune har en eierandel på 33.33% i Grenland Havn IKS, men har ingen innskutt kapital.

Selskapet er derfor ikke bokført med balanseverdi.

Note 5 - Fond

Fond samlet	Beholdning		Bruk av fond i		Beholdning
	01.01.	Av-setninger	drifts-regnskapet	inv. regnskapet	
Disposisjonsfond	183 144 335	57 134 271	55 670 436	2 696 519	181 911 651
Bundne driftsfond	35 268 334	10 932 661	13 033 440	-	33 167 555
Ubundne investeringsfond	202 472 070	-	-	7 484 292	194 987 778
Bundne investeringsfond	1 915 653	14 310 531		1 315 494	14 910 691
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	422 800 392	82 377 464	68 703 877	11 496 305	424 977 675

Bundne fond	Beholdning		Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning
	01.01.				
Bundne driftsfond					
Selvkostfond		10 017 173	25 002	4 158 371	5 883 804
Gavefond m/egen bankkto*		170 843	9 322	180 165	0
Øremerka tilskudd, herav:					
Administrasjon stabene		1 219 534	117 034		1 336 568
Teknikk og samfunnsutvikling		10 304 509	3 738 773	4 437 981	9 605 301
Skole og barnehage		1 908 834	1 168 322	1 082 388	1 994 768
Kultur og oppvekst		6 998 743	4 713 820	2 358 194	9 354 369
Helse og omsorg		4 648 695	1 160 389	816 342	4 992 742
Sum		35 268 334	10 932 662	13 033 440	33 167 555

Bundne investeringsfond					
Øremerka statstilskudd		600 159	5 887	0	606 046
Gavefond		0		0	0
Øvrige bundne investeringsfond		1 315 494	14 304 645	1 315 494	14 304 645
Sum		1 915 653	14 310 532	1 315 494	14 910 691

Disposisjonsfond	Beholdning		Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning
	01.01.				
Overordnet ledelse		2 270 316	800 193	650 000	2 420 509
Administrasjon stabene		13 137 716	3 149 836	1 126 957	15 160 595
Teknikk og samfunnsutvikling		27 667 549	12 549 935	2 825 988	37 391 496
Skole og barnehage		19 441 459	2 414 071	8 414 662	13 440 868
Kultur og oppvekst		24 837 302	16 904 765	1 423 639	40 318 427
Helse og omsorg		21 446 812	0	6 479 105	14 967 707
Finansiering		74 343 182	21 315 470	37 446 602	58 212 050
Sum disposisjonsfond		183 144 335	57 134 270	58 366 955	181 911 651

* Gavefond m/ bankkonto- bankkto avsluttet i 2018- fond videreført under helse og omsorg/kultur

Note 6 - Spesifikasjon av fond

Fond	Saldo 1.1.2018	Endring 2018	Saldo 31.12.2018
Overordnet ledelse			
256500106 Etablering veiselskap - K-sak	50 000	0	50 000
256500111 Boligprosjekt Langesundshalvøya	392 870	0	392 870
256500112 K-sak 120/17 Ansettelsesprosess - rekruttering ny rådmann	150 000	-150 000	0
256000200 Rådmannens utviklingsmidler	1 677 446	300 193	1 977 639
Sum overordnet ledelse	2 270 316	150 193	2 420 509
Stabene			
251011240 Forvaltning P360 Grenland	332 583	117 034	449 617
256011210 Driftsfond Ansvar 112* Arkivavdelingen	1 419 839	8 813	1 428 652
256011220 Driftsfond IKT - store svingninger	1 498 621	-1 224 774	273 847
256011230 IKA-Kongsberg - Avlevering arkivmateriale	302 898	0	302 898
256511210 K-sak 77/11 - Arkivdepot	580 000	0	580 000
251011302 1/100G Bedriftsintern attføring	216 121	0	216 121
251011304 VOX-midler	147 000	0	147 000
251011341 Lærlinger	523 830	0	523 830
256011310 Driftsfond Ansvar 113* Personalavdelingen	3 953 073	1 160 509	5 113 582
256011313 Bedriftsintern attføring	0	604 524	604 524
256011314 Lærlinger	0	567 986	567 986
256510303 Opplæringscenteret	674 278	0	674 278
256511310 K-sak 88/10 Driftsrapport.2.t.- Kompetansefond	855 233	0	855 233
256511311 Seniorpolitiske tiltak	338 735	-42 112	296 623
256511312 Ref.sak 50/17 Utvikle Grenland som studiested	30 000	-30 000	0
256511313 Kst 120/16 inkluderende arbeidsliv	500 000	0	500 000
256511341 Kst 14/10 Årsmelding, Samhandlingsreformen	638 118	0	638 118
256011410 Driftsfond Ansvar 114* PLØK	1 020 403	533 004	1 553 407
256111410 Forsikringsfond	1 055 101	-55 071	1 000 030
256111412 P.1010 Omstillingsarbeid 2019-2021	0	500 000	500 000
256511410 K-sak 33/03, P.6002/1368 Økonomisystem,efaktura,ehandel	271 417	0	271 417
Sum stabene	14 357 250	2 139 913	16 497 163
Enhet for samfunnsutvikling og teknikk			
256020000 Driftsfond Teknisk og Eiendom	2 688 140	-429 289	2 258 851
256520000 K-sak 75/06 - Rekrutteringstiltak	400 000	0	400 000
256520001 K-sak 120/16 Boligsosialhandl.plan utjevne sosiale ulikheter	0	2 000 000	2 000 000
256520010 F-sak 75/85 - Maskinfond	1 843 031	769 446	2 612 477
251020140 IUA - Bufferfond	1 164 741	17 704	1 182 445
251020141 IUA - Akkumulert driftsfond	1 286 366	-24 979	1 261 386
256020101 HMS/Utstyrsfond	300 000	63 506	363 506
256020130 Disposisjonsfond Feiing	27 245	0	27 245
251020201 Midler vedr. Tangenfort og Steinvika-p.nr 1132	0	300 765	300 765
256020200 Tilskuddsmidler- Servicebygg Rognstranda/Krogshavna	1 818 000	-406 041	1 411 959

Årsmelding 2018

256520210	Kst 14/11 Årsmelding 2010-Adkomst Rønholt 3 mill	150 000	0	150 000
251020501	Stengsler i strandsonen	16 592	0	16 592
251020504	Skogsavgiftsfond	66 663	-66 663	0
251020505	Næringsutv.grisgr.strøk (konsavg.Tole)	23 068	0	23 068
251020506	Grekoni - Grenland Offshore	100 000	0	100 000
251020507	Bredbånd	3 750 000	-3 400 000	350 000
251020508	Kartlegging ørretfiske tilskudd mottatt 2018	0	25 000	25 000
256020501	Driftsfond. Ansvar 205* Samfunnsutvikling	5 735 468	1 488 281	7 223 749
256020502	Driftsfond Ansvar 20580 Næringsarbeid	658 812	29 182	687 994
256020503	E-skatt	900 000	0	900 000
256520501	Dampskipskaia Langesund-regulering	500 000	0	500 000
256520502	Kystplan - regulering	700 000	0	700 000
256520504	K-sak 62/16 Områdeplan for Langrønningen	500 000	0	500 000
256520505	K-sak 18/18 reg.plan Langesund ytre	0	785 210	785 210
256520506	K-sak 51/18 Områdeplan Grasmyr	0	986 817	986 817
256520507	K-sak 32/18 reguleringsplan Gassveien, Fv 353	0	1 600 000	1 600 000
256520508	K-sak 32/18 Øyhopping	0	201 490	201 490
256520509	K-sak 51/18 Etterbruk Croftholmen	0	100 000	100 000
251020600	Tilpasningstilskudd (tidligere 251020400)	0	1 119 339	1 119 339
251020681	Tapsfond etableringstilskudd (tidligere 251020440)	507 722	7 702	515 424
251020682	Etableringstilskudd fra Husbanken (tidligere 251020441)	3 389 357	1 321 925	4 711 282
256020603	Bufferfond vedlikehold (tidligere 256020300)	2 044 341	0	2 044 341
256020604	Kvalitetspris renhold (tidligere 256020302)	30 000	-30 000	0
256020605	Bufferfond BBE - drift (tidligere 256020401)	1 450 248	0	1 450 248
256100200	Rådmannens ledergruppe - Bufferfond Energi	2 038 797	-1 046 758	992 039
256120600	Rådmannens ledergruppe - Bolig/husleiefond (tidligere 256100201)	3 477 517	0	3 477 517
256120601	Rådmannens ledergruppe - Prosjektfond (tidligere 256100202)	114 343	0	114 343
256120602	Rådmannen Utviklingsmidler . P.1240 Husleie (tidligere 256100204)	367 623	0	367 623
256520600	F-sak 75/85 - Maskinfond Byggdrift (tidligere 256520300)	1 862 984	3 612 103	5 475 087
256520601	Rådhuskomiteen (tidligere 256520301)	61 000	0	61 000
251025510	Selvkost Renovasjon	4 162 582	-2 624 304	1 538 278
251025520	Selvkost Vannforsyning	1 128 709	-1 128 709	0
251025530	Selvkost Avløp	4 032 972	-405 358	3 627 614
251025540	Selvkost Septik	692 910	25 002	717 912
Sum enhet for samfunnsutvikling og teknikk		47 989 231	4 891 371	52 880 601

Skole og barnehage

251030003	P.1030 - Utvikling/kompetansetiltak barnehage	523 135	-520 000	3 135
251030004	P.1032 Min.spr.barnehage - språkstimulering	296 095	0	296 095
251030005	P.1011 Kompetanseutv.barnehager - statstilskudd	203 201	290 143	493 344
251030009	Stipend	57 050	0	57 050
251030011	P.1436 Stimuleringsmidler rammeplan barnehage	0	60 000	60 000
251030012	P. 1388 Videreutdanningsmidler private barnehager	0	70 558	70 558
251030013	Liv og Røre i barnehagene	0	93 105	93 105
251030014	Tilskudd bemanningsnorm i bhg (Falkåsen)	0	465 116	465 116
256030001	Driftsfond - Grunnskole	8 160 095	-2 141 700	6 018 395
256030002	Driftsfond - Barnehage	5 125 206	-4 109 075	1 016 131

Årsmelding 2018

256030003	Elektronisk plattform - Adm/skole/bhg	191 923	0	191 923
256030004	P.1421 - IKT-løft i skolen	1 581 694	-350 000	1 231 694
256030005	P.1034 - Skoledelen Flyktninger	339 865	0	339 865
256030009	Oppgradering uteområder barnehagene B2013	82 000	0	82 000
256030011	Paletten	408 548	0	408 548
256530002	K-sak 99/10,P.1052 Kvalitetsutvikling i skolen	67 939	0	67 939
256031001	PPT	437 583	499	438 082
251032101	Folkehelseprogram - minijungel	10 000	0	10 000
251032102	SKOLEBALL 140118-PROSJ.1341	17 750	-17 750	0
256032101	Driftsfond Grasmyr ungdomsskole	143 908	144 814	288 722
256032201	Driftsfond Herre skole og Sfo	278 196	96 801	374 997
251032300	Fagstøtte lønn, rest integreringstilskudd	177 954	0	177 954
256032301	Driftsfond Langesund Barneskole og Sfo	519 994	0	519 994
251032401	Lektor 2	80 000	-80 000	0
251032402	Naturlig skolesekk	93 792	-93 792	0
256032401	Driftsfond 324* Langesund ungdomsskole	-173 792	173 792	0
256032501	Driftsfond Rugtvedt skole og Sfo	0	0	0
251032601	P.1338 Folkehelseprogram - musikkprosj.Rønholt	4 564	0	4 564
256032601	Driftsfond Rønholt skole og Sfo	160 378	40 341	200 719
256032602	P.1319 - BUK midler	9 607	0	9 607
256032701	Driftsfond Stathelle barneskole og Sfo	958 849	-894 845	64 004
251033101	Øvingslærer (avsatt 05, bruk 08)	186	-186	0
251033102	Integreringstilskudd prosj. 1998	59 713	-53 117	6 596
251033103	Videreutdanning prosj. 1388	67 851	0	67 851
256033101	Driftsfond Sundby barnehage	364 379	-32 626	331 753
256533101	K-sak 32/18 uteområder barnehage	0	50 000	50 000
251033202	Tilskudd tospråklig assistent	34 814	-34 814	0
256033201	Driftsfond Uksodden barnehage	28 550	42 946	71 496
256033202	Øvingslærermidler	33 188	-33 188	0
256533201	K.sak 32/18 uteområde	0	50 000	50 000
256033401	Driftsfond Rønholt barnehage	104 716	-10 394	94 322
256533401	K-sak 32/18 uteområder	0	31 537	31 537
251033501	Øvingslærere (avsatt 2005)	20 646	-20 646	0
251033502	Tilretteleggingsmidler p. 1388	0	39 153	39 153
256033501	Driftsfond Falkåsen barnehage	200 276	120 518	320 794
256533501	K-sak 32/18 uteområder barnehage	0	50 000	50 000
251033601	Øvingslærer (avsatt 2005)	130 599	-130 599	0
251033602	Integreringstilskudd prosj. 1969 og 1970	131 485	-131 485	0
251033603	P.1388 tilretteleggingstilskudd, studenter	0	50 000	50 000
256033601	Driftsfond Grasmyr barnehage	39 883	669 989	709 872
256533601	K-sak 32/18 uteområder barnehage	0	50 000	50 000
251033701	Integreringstilskudd	0	80 295	80 295
251033702	Tilretteleggingsmidler p.1388	0	19 952	19 952
256033701	Driftsfond Nustad barnehage	378 474	0	378 474
256533701	K-sak 32/18 uteområder	0	50 000	50 000
Sum skole og barnehage		21 350 294	-5 914 658	15 435 636

Årsmelding 2018

Kultur og oppvekst

256040001	Driftsfond Oppvekst og kultur	5 976 716	2 427 193	8 403 909
256140001	Kompetansefond folkehelsearbeid	426 742	0	426 742
256540001	Kst 14/10 Årsmelding.Tilskudd idrettsanlegg	381 250	0	381 250
256540004	K-st.80/17 Handlingsplan for Langøya - fase 2.	50 000	0	50 000
256540005	K-st 104/17 Sosial ulikhet	0	296 175	296 175
251040101	Skagerakfestivalene	831 752	356 377	1 188 129
251040102	Sjakkannlegg Langesund sentrum	19 586	-19 586	0
251040103	Skilting Museer	10 132	0	10 132
251040104	Bambleboka	58 022	572	58 594
251040105	Gave fra Johs. Johansen	25 000	0	25 000
251040106	Gullsekken	18 208	-18 208	0
251040107	P.1120 Den kulturelle skolesekken (overf.fra skole)	10 862	-10 862	0
251040108	Hogst og kulturlandskap Langøya	149 219	106 825	256 044
251040109	Delfinansiering Spillemiddelprosjekt	500 000	-372 984	127 016
251040110	Forstudie Saltsyde Langøya	30 000	0	30 000
251040111	Kulturskolen.gave fra kulturskoleutvalget	0	55 367	55 367
251040112	P. 4163 Barnefattigdom utstyrssentral	0	19 872	19 872
251040113	P.4164 Spillkork	0	69 996	69 996
256040101	Kystkultursenter	25 022	0	25 022
256040102	Inntekter Jubileumbok	61 150	0	61 150
256040103	Lønns-og utgiftssaldering kultur	368 262	26 982	395 244
256040104	Jubileumsmarkering Bamble kulturskole	0	70 882	70 882
256040105	Oppgradering Sentrumsgårdenkulturhus	0	75 000	75 000
256540101	Tilskudd - reserverte	91 000	0	91 000
256540102	R07 Langøya	30 000	0	30 000
256540103	R07 Kulturprosjekter, Kystkultur	292 878	63 606	356 484
256540105	Tilskudd til disposisjon lag og foreninger	68 661	74 086	142 747
256540106	K-sak 86/14 og frmsksak 32/16 Musikk-og festivalbytiltak	150 000	45 347	195 347
256540107	K-sak 32/18 nærmiljøtiltak p.1065	0	296 840	296 840
251040202	Funk.hem tilskudd 2 EM	0	1 377 530	1 377 530
256040200	Enslige mindreårige flykninger	2 760 563	4 391 327	7 151 890
251040301	Fattigdom	31 653	0	31 653
251040304	Pepperkakeauksjon	35 400	0	35 400
251040305	Fattigdomstiltak - fritidsaktiviteter	100 000	-100 000	0
251040306	Uønsket svangerskap	5 821	-5 821	0
251040307	Styrking av helsetjenester	824 955	-287 609	537 346
251040308	Psykt bra	41 301	0	41 301
251040309	Frivillighetsplan	31 333	-31 333	0
251040310	SLT	9 792	0	9 792
256040301	Driftsfond 403*	740 675	0	740 675
256040303	Friskverntilbud (opprettet 2018)	0	250 000	250 000
256540301	K sak 32/ 18 Inventarutgifter Ungdom og fritid	0	200 000	200 000
251040401	Tilskudd enkeltflykninger	2 831 596	1 003 259	3 834 855
256040401	Flyktningearbeid	13 018 166	6 175 718	19 193 884
251040503	Talenthuset	300 000	0	300 000
251040504	Tilskudd kompetanseheving på sosialområdet -fått 12/2018	0	350 000	350 000

Årsmelding 2018

256040501	Prosjekt 1126 Talenhuset, midler Statsbudsjett 2017	90 991	0	90 991
256040502	Sosialhjelp flyktninger	0	374 235	374 235
256040503	P.1112 bruktbutikk	0	706 158	706 158
251040701	Lønnsmidler til 2013 fra Psykiatri	552 122	-150 000	402 122
251040706	Unge og voksne med sammensatte hjelpebehov	152 208	-152 208	0
251040707	FB - Forskning/Innovasjon	53 803	-9 583	44 220
251040708	Tilskuddsmidler LOS	234 000	-234 000	0
251040709	Sam.handl.prosj. kommune og sykehuset Telemark	200 000	-200 000	0
251040710	IPS-modell	0	550 000	550 000
256040701	Disposisjonsfond Frisk Bris	166 851	7 577	174 428
256040702	Frisk Bris, Prispenger fra Fylkesmannen,P.1116	100 000	0	100 000
256040703	Frisk Bris, Ungdom - folkehelsepris	38 374	0	38 374
Sum kultur og oppvekst		31 894 066	17 778 730	49 672 796

Helse og omsorg

251050001	Kompetansemidler psykososialt kriseteam	213 780	0	213 780
251050002	Opplæringsmidler - Fylkesmannen	247 195	0	247 195
256050001	Driftsfond Helse og Omsorg	18 099 086	-6 870 852	11 228 234
256050004	Driftsfond ansvar 50000	1 000 000	0	1 000 000
256050008	Driftsfond 50008 Hovedkjøkkenet	3 500	0	3 500
256550003	Kompetansefond Helse og Omsorg	773 200	0	773 200
256550007	Kst 14/10 Årsmelding.Bufferfond for tilskudd og kostn.ressurskrevende brukere	261 665	0	261 665
251050102	Eldredagen - Gave	3 976	0	3 976
251050103	Legatmidler Clarksenteret	230 980	0	230 980
251050120	Nysteinveien 42 - Arv 2017	1 198 943	0	1 198 943
251050131	Herresenteret - Gave (tidligere 251050301)	6 957	93	7 050
256050101	Driftsfond 501* Langesund sone	61 000	0	61 000
256050110	Driftsfond 501* Hjemmetjenesten øst (tidligere 256050201)	68 265	0	68 265
256050120	P.6117, Kontor Vest-Bamble Aldershjem (tidligere 256050401)	8 000	0	8 000
251050501	Avlastningsavd.Bamble Helsehus - Gave	26 739	-26 739	0
251050502	Bamble Sykehjem - Gavekonto	79 125	32 094	111 219
251050503	Den kulturelle spaserstokken	79 700	-58 088	21 612
251050510	Midler fra helsedirektoratet	200 000	-165 809	34 191
251050511	Ekstra tilskudd for lærling	0	31 500	31 500
256050502	Driftsfond 505* Bamble Helsehus	13 500	0	13 500
251050601	Kosthold/fysisk aktivitet barnehagene	23 131	-23 131	0
251050602	Tilskudd fra Helsedir.til demensplasser dagavd.	962 980	138 998	1 101 978
251050603	Treningstilbud kreftpasienter	5 000	-5 000	0
251050604	Tilskudd fra Fylkesm.kartlegg/prosj. turvei	35 000	-21 850	13 150
256050601	Driftsfond 506* Rehabilitering	6 000	0	6 000
251050702	Velferdstiltak Brukere P.1104	1 000	-1 000	0
251050703	Videreutdanning	97 144	-97 144	0
251050704	Frisk Bris	46 000	130 000	176 000
251050705	Fylkesmannens videreutdanningsmidler - psykisk helse	148 393	-148 393	0
251050706	Boligsosialt arbeid/miljøvaktmester p.1391	130 000	-130 000	0
251050707	Likemannsprosjekt	100 000	-100 000	0

Årsmelding 2018

251050708	Overskudd brukerbetaling prosjekt 1631	38 829	-38 829	0
251050709	Forum for Psykisk helse- og rusarbeid i Telemark P.1091	0	125 983	125 983
251050710	P.1423 Erfaringskonsulent	0	449 958	449 958
251050711	Psykologistilling	0	410 000	410 000
256050701	Driftsfond 507* Psykisk helsearbeid	517 342	613 120	1 130 462
256050702	Rusteam	227 754	-227 754	0
251050801	Nustad gård/overbygg vedkløyving	6 380	-6 380	0
256050801	Driftsfond funksjonshemmede voksne	27 500	-27 500	0
256050802	Driftsfond Miljøarbeidertjenesten	60 000	33 880	93 880
256550801	Bambleklubben K-sak	20 000	0	20 000
251050901	Tilsk.Fylkes.helsestasj.voksne-prosj 1693	100 000	-100 000	0
251050902	Legevaktkonto1503.19.37059	46 497	-46 497	0
251050903	Obligatorisk akuttkurs, prosj.1601	186 100	-118 539	67 561
251051001	Krogshavn - drift beboere p.1632	147 435	0	147 435
251051021	Bokollektiv Stathelle (tidligere 251050201)	175 299	0	175 299
251051030	Leieinntekter "Lillestua" VBA (tidligere 251050401)	68 083	0	68 083
251051031	Vest Bamble Alderhjem (tidligere 251050402)	55 000	0	55 000
251051032	VBA/Overskudd p. 1634 (tidligere 251050403)	101 850	0	101 850
256051011	Driftsfond Krogshavn omsorgsenter	300 000	0	300 000
Sum helse og omsorg		26 208 328	-6 247 879	19 960 449

Finans

256590005	Driftsfond	0	2 578 274	2 578 274
256590006	Midler vedtatt brukt av driftsfondet i HP 2019-2022	32 288 757	-1 830 757	30 458 000
256590013	Kst 63/13 Driftsrapp.2.t.,Omstillingsfond disp. av rådmann	1 631 400	0	1 631 400
256590014	Kst 80/13 ØP 2014-2014, Investeringsfond	4 534 793	-4 534 793	0
256590015	K-sak 51/18,mulig behov for ekstra kapitalinnsprøyting Skjærgårdshallen (ny Ksak	0	2 000 000	2 000 000
253090270	Finanskapital,langsiktig plassering iht.finansstrategi	168 256496	0	168 256 496
256590001	Langsiktig investert kapital,realvekst avsatt fra avkastningen	7 280 000	3 870 000	11 150 000
256590003	Finansbuffer	26 295 822	-18 213 857	8 081 965
253010112	P.6197 Utvikling Frier Vest	7 287 500	-5 300 000	1 987 500
253090901	Udisponerte kapitalmidler	26 928 074	-2 184 292	24 743 782
255010101	P.6511 Ivarsand (tidl. 255020222)	32 526	420	32 946
255020211	P.6920 Parkering Rakkestad	409 277	5 467	414 744
255020221	P.6902 Gytelva friområde	13 001	0	13 001
255020601	P.6931 Utbyggingsavtale Findal Utvikling (tidligere 255020404)	145 355	0	145 355
255090211	Inv.fond for differanse innbet. startån til nedbet.året etter	1 315 494	12 989 151	14 304 645
256520503	P.6197 - Utvikling Frier Vest	2 312 410	0	2 312 410
Sum finans		278 730 905	-10 620 387	268 110 518

Sum fond		422 800 392	2 177 283	424 977 675
-----------------	--	--------------------	------------------	--------------------

Årsmelding 2018

Note 7 - Kapitalkonto

	DEBET		KREDIT
Saldo 1.1.2018 (underskudd i kapital)	0,00	Saldo 1.1.2018(kapital)	355 228 733
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	9 976 555	Aktivering: fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	118 147 900
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	51 688 215	Oppskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0		
Salg aksjer/andeler	0	Kjøp av aksjer/andeler	198 562
Nedskrivning aksjer/andeler	0	Oppskrivning av aksjer/andeler	0
Redusert egenkapitalinnskudd KLP	0	Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	3 316 755
Avdrag på utlån - investeringsregnskapet	22 325 778	Utlån - driftsregnskapet	40 920
Avdrag på utlån - driftsregnskapet	95 385	Utlån - investeringsregnskapet	33 511 713
Avskrivning på utlån - driftsregnsk.	30 579	Avdrag på eksterne lån	45 675 792
Avskrivning på utlån - investeringsregnsk.	94 420		
Bruk av lånemidler	158 383 029		
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	43 886 783	Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	0
Endring pensjonsmidler (reduksjon)	0	Endring pensjonsmidler (økning)	110 970 824
Urealisert kurstap utenlandslån	0	Urealisert kursgevinst utenl.lån	0
Balanse 31.12.2018 (kapital)	380 610 457	Balanse 31.12.2018(underskudd i kapital)	0
	667 091 200		667 091 200

Note 8 - Anleggsmidler

Bokført verdi pr. 31.12.2018

	05ÅR	10ÅR	20ÅR	40ÅR	50ÅR	TOMTER	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 1.1.18	46 927 936	69 966 987	230 379 859	1 080 841 815	334 914 003	62 954 095	1 825 984 695
Akkumulerte/reverserte nedskrivinger	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulerte ord. avskrivinger pr. 1.1.18	- 12 016 601	-30 919 184	- 71 176 679	- 352 778 826	- 88 015 027	-	-554 906 317
Bokført verdi 1.01.18	34 911 335	39 047 803	159 203 180	728 062 989	246 898 976	62 954 095	1 271 078 378
Tilgang i året	6 648 536	8 885 009	3 712 177	68 664 575	1 459 768	28 777 835	118 147 900
Avgang i året	-	- 56 700	-	- 2 234 181	-	-	-2 290 881
Delsalg i året	-	-	-	-	-	-7 685 674	-7 685 674
Årets ordinære avskrivinger	- 2 988 011	- 5 563 456	- 9 514 080	- 26 333 654	- 7 289 014	-	-51 688 215
Årets nedskrivinger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivinger	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.18	38 571 860	42 312 656	153 401 277	768 159 729	241 069 730	84 046 256	1 327 561 508

Note 9 - Langsiktig gjeld

Type gjeld

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Lån:		
Rentebinding > 1 år (fastrente)	548 357 910	50,43 %
Rentebinding < 1 år (flytende)	391 395 000	35,99 %
Sum rentebinding	939 752 910	86,42 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	147 631 822	13,58 %
SUM	1 087 384 732	100,00 %

Gjenværende løpetid- Porteføljens rentebindingstid og renterisiko

Rentebindingsintervall	Pålydende i NOK	Rente-bindingstid	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	539 026 822	0,27	49,58 %
1 to 2 år	215 000 000	1,28	19,77 %
2 to 3 år	0	0,00	0,00 %
3 to 5 år	219 357 910	4,14	20,17 %
> 5 år	114 000 000	9,88	10,48 %
SUM	1 087 384 732	2,26	100,00 %

Markedsrenter og porteføljens betingelser (ved utløpet av rapporteringsperioden)

Porteføljens og markedsrenter	(Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)							
	Vektet gjennomsnittrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
	1,91 %	1,85 %	0,75 %	1,41 %	1,55 %	1,46 %	1,93 %	2,21 %

Gjenværende løpetid - Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko

Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	236 128 000	0,47	21,72 %
1 to 2 år	215 000 000	1,28	19,77 %
2 to 3 år	155 267 000	2,45	14,28 %
3 to 5 år	132 000 000	4,34	12,14 %
> 5 år	348 989 732	12,19	32,09 %
SUM	1 087 384 732	5,15	100,00 %

Årsmelding 2018

Utgiftsførte avdrag/minimumsavdrag

	2017	2018
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet ihht budsjettet	34 622 000	36 339 166
Beregnet minimumsavdrag, forenklet metode	30 268 216	31 672 314
Avvik	4 353 784	4 666 852

Gjeldssammensetning

	2017	2018
Formidlingslån til videre utlån	163 931 400	173 722 916
VAR investeringer	310 868 386	322 803 060
Beregningsgrunnlag rentekompensasjon fra staten	112 227 000	108 999 000
Lånegjeld med rentekostnader som dekkes av kommunen	388 341 433	481 859 756
Sum	975 368 219	1 087 384 732

Memoriakonto vedtatt men ikke opptatte lån

	2017	2018
Vedtatte men ikke opptatte lån til ordinære investeringer	47 573 481	915 343

Note 10 – Selvkost

2018	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling
Etterkalkyle selvkost									
Gebyrinntekter	76 385 986	23 008 551	25 486 306	18 060 272	1 774 926	2 718 521	1 051 795	2 670 871	1 614 744
Øvrige driftsinntekter	10 062 756	1 212 369	4 624 138	3 771 485	15 703	1 985	430	406 617	30 029
Driftsinntekter	86 448 742	24 220 920	30 110 444	21 831 757	1 790 629	2 720 506	1 052 225	3 077 488	1 644 773
Direkte driftsutgifter	69 496 428	11 712 084	21 969 028	23 144 308	1 729 856	2 112 341	3 568 048	3 025 908	2 234 856
Avskrivningskostnad	15 340 204	8 969 948	5 328 148	686 084	0	0	0	356 025	0
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	7 536 216	4 500 793	2 796 633	171 989	0	0	0	66 801	0
Indirekte netto driftsutgifter	3 137 655	395 640	425 058	461 976	42 631	237 031	233 133	993 499	348 687
Indirekte avskrivningskostnad	267 604	43 930	68 242	51 781	7 382	13 776	24 746	36 224	21 523
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37 %)	74 292	12 215	18 409	6 687	2 281	4 645	9 007	12 943	8 105
Driftskostnader	95 852 398	25 634 609	30 605 517	24 522 825	1 782 149	2 367 794	3 834 935	4 491 399	2 613 171
Resultat	-9 403 656	-1 413 689	-495 073	-2 691 068	8 480	352 712	-2 782 710	-1 413 911	-968 398
Kostnadsdekning i %	90,2 %	94,5 %	98,4 %	89,0 %	100,5 %	114,9 %	27,4 %	68,5 %	62,9 %
Selvkostfond 01.01	10 017 174	1 128 709	4 032 973	4 162 582	692 910	0	0	0	0
+ Avsetning til selvkostfond	8 480	0	0	0	8 480	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	-4 314 850	-1 128 709	-495 073	-2 691 068	0	0	0	0	0
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (2,37 %)	173 001	0	89 715	66 764	16 522	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	5 883 804	0	3 627 614	1 538 278	717 912	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 01.01	-7 399 640	0	0	0	0	-358 833	-2 443 417	-2 525 778	-2 071 612
+ Inndekning av fremførbart underskudd	352 712	0	0	0	0	352 712	0	0	0
- Underskudd til fremføring	-5 449 998	-284 980	0	0	0	0	-2 782 710	-1 413 911	-968 398
- Kalkulert rentekostnad fremførbart underskudd (2,37 %)	-222 400	9 998	0	0	0	-4 325	-90 884	-76 616	-60 573
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	-12 719 326	-274 982	0	0	0	-10 446	-5 317 011	-4 016 305	-3 100 582
Gebyrinntekter	76 385 986	23 008 551	25 486 306	18 060 272	1 774 926	2 718 521	1 051 795	2 670 871	1 614 744
Gebyrgrunnlag	85 789 642	24 422 240	25 981 379	20 751 340	1 766 446	2 365 809	3 834 505	4 084 782	2 583 142

Årsmelding 2018

Finansiell dekningsgrad i % (gebyrinntekter/gebyrgrunnlag) 89,0 % 94,2 % 98,1 % 87,0 % 100,5 % 114,9 % 27,4 % 65,4 % 62,5 %

Regnskapsføring balanse	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling
+/- 2.51xxxx Selvkostfond	-4 133 369	-1 128 709	-405 358	-2 624 304	25 002	0	0	0	0
+/- 2.92xxxx Memoriakonto selvkostfond	5 319 686	274 982	0	0	0	-348 387	2 873 594	1 490 527	1 028 971
Regnskapsføring driftsregnskap	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling
1550 Avsetninger til bundne fond	25 002	0	0	0	25 002	0	0	0	0
1950 Bruk av bundne fond	-4 158 371	-1 128 709	-405 358	-2 624 304	0	0	0	0	0

Note 11 - Interkommunalt samarbeid

IUA TELEMARK

Interkommunalt utvalg mot akuttforurensning i Telemark

Driftsinntekter	1 176 495 *
Driftsutgifter	1 183 770
Avsatt til fond	37 257
Bruk av fond	44 532

*Herav 548.000,- i overføringer fra deltagerkommunene

Fond	Pr. 1.1.	Avsatt	Bruk	Pr.31.12.
IUA Bufferfond	1 164 741	17 704		1 182 445
IUA akkumulert drift	1 286 365	19 553	-44 532	1 261 386
	2 451 106	37 257	-44 532	2 443 831

Note 12 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Beholdning	Markedsverdi		Avkastning
	31.12.2018	31.12.2017	
Aberdeen eiendomsfond Norge IS/AS	28 917 747	28 285 031	633 014
Pareto Eiendomsfelleskap IS	8 446 488	8 247 597	198 573
Eiendom	37 364 235	36 532 628	831 587
Aberdeen Glob RM G2 SRI	0	7 972 440	-980 000
Aberdeen Glob RM G2	0	4 940	25 000
Landstowne DM LO SRI H2N Alt	15 781 918	18 339 022	-2 557 000
Sector Glob Equity Karnel H2N	15 823 485	17 906 412	-2 089 000
TT Emerging Markets Equity	7 204 085	0	-521 000
Globale Aksjer	38 809 488	44 222 814	-6 122 000
Blubay IG Euro Agg.H2N	45 889 937	46 635 583	-707 000
Bluebay Glob HY IH2N	0	10 048	0
Bluebay IG Euro I Agg H2N	0	11 294	0
Pimco Glob Bond Fund H2N	0	23 992	0
PIMCO Glob Bond Fund ESG H2N	45 241 001	45 684 614	-444 000
F.Templeton Glob Bond U USDH2N	16 954 241	16 765 631	173 000
Nordea Obl II	0	8 752	0
Globale obligasjoner	108 085 179	109 139 914	-978 000
Bluebay Glob HY iESG H2N	15 756 936	16 190 154	-420 000
High Yield Obligasjoner	15 756 936	16 190 154	-420 000
Arctic Norwegian EQ II	7 014 656	6 992 776	22 000
Bamble Sparebank - Emisjon 2014(Skagerak sp.bank)	1 594 669	1 535 129	25 567
Danske Invest Norske Aksjer Inst.II	7 070 341	7 258 910	-189 000
Norske Aksjer	15 679 666	15 786 815	-141 433
DnB Obligasjon (III)	84 291 842	83 416 744	884 000
Norske Omløpsobligasjoner	84 291 842	83 416 744	884 000
Holberg Likviditet	13 994 822	15 034 412	183 000
Kontanter	133	0	0
Pengemarked	13 994 955	15 034 412	183 000
Totalt	313 982 301	320 323 481	-5 762 846

Plasseringene er i hht til kommunens finansreglement.

Markedsrisiko er vurdert og omtalt i årsberetningen.

Note 13 - Revisjonshonorar

Revisjonshonorar til Telemark Kommunerevisjon IKS utgjorde i 2018 kr. 1.348.900,-.

Note 14 - Fordring/gjeld kommunale foretak

Frisk Bris Bamble KF

Kortsiktig fordring pr. 31.12.18	161 423
----------------------------------	---------

Kortsiktig gjeld pr. 31.12.18	150 000
-------------------------------	---------

Note 15 - Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

Refusjonskrav ressurskrevende brukere

Det er utarbeidet et refusjonskrav på 28,6 mill. kroner vedrørende ressurskrevende brukere som er innarbeidet i regnskapet for 2018 .

Dette skal godkjennes av revisjon før det oversendes Helsedirektoratet.

Svar på dette kravet kommer sommeren 2019 og endelig beløp blir kjent da. Eventuelle avvik blir tatt inn i regnskapet for 2019.

Note 16 - Investeringsoversikt

	<i>Tall i 1000 kroner</i>	Bevilgninger tom 2018	Regnskap tom 2018	Avvik tom 2018	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Budsjett inkl. endring	Regnskap 2017
ALLE		-124 255	-124 222	-33	0	0	0	25 725
Beredskap og brannssikkerhet		10 787	9 154	1 633	709	2 024	1 321	6 737
	Beredskap og brannssikkerhet	10 787	9 154	1 633	709	2 024	1 321	6 737
6034	BEREDSKAP: Utskiftningsplan Brann og beredskap (biler)	10 787	9 175	1 612	708	2 024	1 300	6 759
6039	BEREDSKAP: Bjørnls Telemark	0	-21	21	1	0	21	-21
6070	BEREDSKAP: IUA - Ombygging bil til Notodden Brann-og feiervesen	0	0	0	0	0	0	0
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan		59 523	35 529	23 994	12 237	0	17 072	3 387
	Kjøp og salg av utleieboliger	20 020	12 955	7 065	7	0	-12 088	-1 128
6131	BOLIG: RAMME: Boligsosial handlingsplan	0	0	0	0	0	-19 160	0
6158	BOLIG: Kjøp/salg kommunale utleieboliger	20 020	12 955	7 065	7	0	7 072	-1 128
	Boliger Nustadbakken	15 743	6 124	9 619	983	0	10 602	2 120
6150	BOLIG: Boliger Nustadbakken- (Rus&psykiatri)	15 743	6 124	9 619	983	0	10 602	2 120
	Boliger Nustadjordet	23 760	16 450	7 310	11 248	0	18 558	2 395

Årsmelding 2018

6136	BOLIG: Barnebolig (Avsluttet 2017)	876	876	0	0	0	0	0
6166	BOLIG: Boliger Nustadjordet (funksjonshemmede)	22 884	15 573	7 310	11 248	0	18 558	2 395
Oppgradering kommunale bygg		47 890	44 566	3 324	6 321	4 536	7 035	1 957
Oppgradering og ombygging kommunale bygg		46 384	43 882	2 502	5 842	3 780	5 734	1 752
6124	BYGG: Lagerhall Eik	300	0	300	0	0	300	0
6125	BYGG: Ombygging av tak, Vest Bamble Omsorgsboliger (avsluttet 2018)	1 200	1 442	-242	1 442	0	1 200	0
6134	BYGG RAMME: Oppgradering og ombygging kommunale bygg	35 624	35 276	348	3 941	3 780	1 624	973
6137	BYGG: Avfallsbod Halen Gård (avsluttet 2018)	250	304	-54	0	0	0	304
6189	BYGG: ENØK - tiltak i kommunale bygg	9 010	6 860	2 150	460	0	2 610	474
Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle		1 506	684	822	479	756	1 301	205
6151	BYGG: Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle	1 506	684	822	479	756	1 301	205
Finansielle investeringer		-544 959	-452 882	-92 076	-94 308	-101 010	-124 319	-28 747
Egenkapitalinnskudd Klp		2 362	2 363	-1	1	0	0	2 362
6930	FINANS: Egenkapitalinnskudd KLP	2 362	2 363	-1	1	0	0	2 362
Andre finansposter		-7 563	-7 563	0	31 863	0	31 863	43 529
6916	FINANS: Interne finanstransaksjoner	-7 334	-7 334	0	-3 434	0	-3 434	-2 000

Årsmelding 2018

6928	FINANS: Aksjer og andeler	-229	-229	0	0	0	0	-177
6973	FINANS: Overskudd / underskudd i investeringsregnskapet	0	0	0	35 297	0	35 297	45 706
	Bruk av lån	-539 758	-447 683	-92 075	-126 171	-101 010	-156 182	-74 638
6972	FINANS Bruk av lån	-539 758	-447 683	-92 075	-126 171	-101 010	-156 182	-74 638
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.		5 370	9 434	-4 064	7 376	2 070	3 311	2 059
	Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning	5 370	9 434	-4 064	7 376	2 070	3 311	2 059
6145	GRASMYR: Skoleutbygging Grasmyr (Prosjektet avsluttes pr. 31.12.2017)	2 059	2 059	0	0	0	0	2 059
6170	GRA: Framtidens ungdomsskole, Forprosjekt fase 2	3 311	7 376	-4 064	7 376	2 070	3 311	0
Startlån husbanken		0	0	0	0	0	0	0
	Startlån husbanken	0	0	0	0	0	0	0
6900	HUSBANK: Betaling av ekstraordinære avdrag på formidlingslån	0	53 240	-53 240	14 305	0	0	15 957
6912	HUSBANK: Mislighold formidlingslån	0	-238	238	-87	0	0	-50
6914	HUSBANK: Startlån i Husbanken - utlån	0	0	0	0	0	0	0
6919	HUSBANK: Ordinære avdrag på formidlingslån	0	-53 002	53 002	-14 218	0	0	-15 908
IKT investeringer		44 635	31 170	13 465	5 827	10 800	12 900	4 977

Årsmelding 2018

Rammebevilgning IKT-plan		34 649	26 973	7 676	3 860	4 200	4 979	3 982
6007	IKT: Teknisk løsning møterom	600	574	26	294	0	320	280
6008	IKT: Selvbetjent og meråpent bibliotek	595	540	55	540	0	595	0
6011	IKT Ramme - IKT Investeringer	3 605	0	3 605	0	4 200	-4 476	0
6014	IKT: MDM-løsning	1 000	377	623	0	0	623	377
6017	IKT: Portalprosjekt	1 533	1 549	-16	133	0	150	355
6018	IKT: Håndholdte enheter	572	572	0	191	0	191	293
6019	IKT: Arkivkjerne Noark5 fagsystemer - Forprosjekt	1 000	428	572	93	0	665	335
6020	IKT: Felles brukerstøtte - Nytt mandat ITG	825	826	-1	413	0	412	413
6022	IKT: Anskaffelse av administrasjonsprogram for kulturskolen	200	142	58	5	0	63	0
6024	IKT: Anskaffelse av felles trådløst nett	880	861	19	37	0	56	204
6026	IKT: Etablering av DR_site	770	495	275	495	0	770	0
6027	IKT: Innkjøpsverktøy KGV/KAV	794	63	731	63	0	794	0
6031	IKT: Nytt sak-/arkivsystem	5 161	5 031	130	25	0	156	173
6035	IKT: ERP Lønn-/Personal-/fakturering- /økonomisystem	10 721	9 714	1 007	122	0	1 129	425
6036	IKT: Identitetssystem - IAM	867	670	197	57	0	450	614
6037	IKT: Digitalisering av byggesak	3 771	3 771	0	216	0	1 510	359
6042	IKT: E-handel	338	30	308	0	0	308	0
6047	IKT: Digitalisering av tjenester - TOA	1 417	324	1 093	169	0	1 263	154
6054	IKT: Styringssystem	0	1 006	-1 006	1 006	0	0	0
Velferdsteknologi Helse og omsorg		8 986	3 053	5 933	1 038	6 600	7 136	780
6025	IKT: Velferdsteknologi Helse og omsorg	6 600	721	5 879	721	6 600	6 600	0

Årsmelding 2018

6052	IKT: Utvikling velferdsteknologi Helse og omsorg	2 386	2 332	54	317	0	536	780
	Digitalt løft Skole og barnehage	1 000	1 144	-144	929	0	785	215
6071	IKT: Forstudie - Digitalt løft i skole og barnehage	1 000	1 144	-144	929	0	785	215
	Muggsoppsanering av eldre arkiver	0	0	0	0	0	0	0
6009	VIR: Stathelle barneskole, lekeapparater2018	0	0	0	0	0	0	0
Kirkelig fellesråd		39 568	16 063	23 505	10 483	18 882	4 100	3 379
	Rammebevilgning Kirkelig fellesråd	2 400	1 952	448	552	20	-28 888	1 000
6060	KIRKELIG FELLESRÅD: Felles investeringsprosjekter, Ramme	2 400	1 952	448	552	20	-28 888	1 000
	Nye gravplasser Eik gravlund	30 418	11 254	19 164	9 074	14 112	28 238	379
6514	KIRKELIG FELLESRÅD: Eik Gravlund	30 418	11 254	19 164	9 074	14 112	28 238	379
	Kirkebygg	3 500	2 077	1 423	77	1 500	1 500	2 000
6132	KIRKELIG FELLESRÅD: Nødvendig vedlikehold kirkebygg (Langesund og Bamble kirker)	3 500	2 077	1 423	77	1 500	1 500	2 000
	Handikapprampe Herre kirke	1 250	668	582	668	1 250	1 250	0
6517	KIRKELIG FELLESRÅD: HC- rampe Herre kirke	1 250	668	582	668	1 250	1 250	0

Årsmelding 2018

	Utfylling/steinsetting Bamble kirke	2 000	112	1 888	112	2 000	2 000	0
6516	KIRKELIG FELLESRÅD: Utfylling Bamble kirkegård	2 000	112	1 888	112	2 000	2 000	0
KST		8 662	7 063	1 599	124	0	199	39
	Kulturhus sentrumsgården Langesund	2 500	905	1 595	124	0	196	33
6123	KST: Kulturhus sentrumsgården Langesund	2 500	905	1 595	124	0	196	33
	Sundbykåsa gård	6 162	6 158	4	0	0	4	6
6147	KST: Sundbykåsa gård	6 162	6 158	4	0	0	4	6
	Bredbåndutbygging	0	0	0	0	0	0	0
6149	Bredbåndutbygging Bamble kommune	0	0	0	0	0	0	0
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.		35 852	22 700	13 152	13 094	20 565	12 362	4 116
	Friluft- og miljøtiltak	8 852	3 846	5 006	1 492	3 525	-7 385	-655
6500	MILJØ: Investeringsramme parker og miljøtiltak	4 800	0	4 800	0	3 525	-10 000	0
6501	MILJØ: Maskiner og utstyr - Park	1 300	583	717	123	0	1 000	460
6510	MILJØ: Friluftstiltak, jmf. Friluftspan 2015-2019	0	9	-9	9	0	0	0
6511	MILJØ: Ivarsand Friområde/fond 25599601	0	0	0	0	0	0	0
6512	MILJØ: Sikring av Sandvika	100	64	36	82	0	118	-433

Årsmelding 2018

6709	MILJØ: Oppgradering Skjærgårdsparken m/spes.objekt	600	569	31	1 169	0	1 200	-600
6710	MILJØ: Båt skjærgårdsparken	419	324	95	0	0	0	-132
6712	MILJØ: Investeringer i veg og parkanlegg	1 633	2 294	-661	109	0	300	51
6920	MILJØ: Parkering Rakkestadstranda/fond 25599602	0	3	-3	0	0	-3	0
	Dampskipsbrygga Langesund	12 000	9 000	3 000	9 000	12 000	12 000	0
6513	MILJØ: Dampskipsbrygga Langesund	12 000	9 000	3 000	9 000	12 000	12 000	0
	Livlige og trivlige kommunestenter	15 000	9 855	5 145	2 602	5 040	7 747	4 770
6952	MILJØ: Livlige og trivlige Langesund, tettstedsutvikling	7 500	6 118	1 382	2 056	2 520	3 438	1 711
6953	MILJØ: Livlige og trivlige Stathelle, tettstedsutvikling	7 500	3 737	3 763	546	2 520	4 309	3 059
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg		28 055	19 512	8 543	-4 155	6 050	13 388	4 055
	Kjøp, opparbeidelse og salg av næringstomter	-1 618	-1 773	155	31	0	186	453
6904	NÆRING: Næringstomter, salgsinnt.	-2 258	-2 226	-32	31	0	-2	1
6941	NÆRING: Opparbeidelse av vei Rugtvedt industrifelt	640	452	188	0	0	188	452
	Frier vest as, næringsarealer	0	0	0	0	0	0	0
6197	NÆRING: Frier Vest	0	0	0	0	0	0	0
	Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter	8 400	8 798	-398	6 699	6 500	6 301	458

Årsmelding 2018

6120	NÆRING: Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter	1 700	2 099	-399	0	0	-399	458
6901	NÆRING: Tomt kystkultursenter	6 700	6 699	1	6 699	6 500	6 700	0
	Skjerkøya, kjøp og salg næringsstomer	21 273	12 488	8 785	-10 885	-450	6 900	3 143
6931	NÆRING: Skjerkøya, kjøp og salg næringsstomer	21 273	12 488	8 785	-10 885	-450	6 900	3 143

Boligutvikling, boligtomter, boligbygging		5 162	479	4 683	11 522	7 500	19 652	369
--	--	--------------	------------	--------------	---------------	--------------	---------------	------------

	Kjøp og salg av boligtomter	-7 529	-10 471	2 942	827	0	7 216	193
6135	TOMTER: Opprustning leiligheter Lenes Ås	-6 000	-2 751	-3 249	1 236	0	-2 013	0
6735	TOMTER: Boligfelt Kjærlighetstien	-4 029	-4 961	932	21	0	953	189
6907	TOMTER: Salg av boligtomter	0	-2 431	2 431	-430	0	5 448	-37
6908	TOMTER: Salg av boligtomter på Rakkestadfeltet	0	-378	378	0	0	378	0
6936	TOMTER: Utbygging Fagerliåsen boligfelt	0	0	0	0	0	0	0
6951	TOMTER: Skytebane	2 500	50	2 450	0	0	2 450	41
	Innløsning festetomter Rugtvedt	9 841	9 842	-1	9 842	7 500	9 841	0
6906	TOMTER: Innløsning Rugtvedt	9 841	9 842	-1	9 842	7 500	9 841	0
	Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter	1 600	1 109	491	854	0	1 346	176
6962	TOMTER: Boligfelt Bunestoppen	1 600	1 109	491	854	0	1 346	176
	Kjøp og salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle	1 250	0	1 250	0	0	1 250	0

Årsmelding 2018

6954	TOMTER: Kjøp av den gamle skolen på Stathelle	1 250	0	1 250	0	0	1 250	0
Vann, avløp, renovasjon		114 753	112 168	2 585	27 090	25 000	29 676	20 279
Investeringer iht Vann- og avløpsplan		114 753	112 168	2 585	27 090	25 000	29 676	20 279
6200	VAR: Inventar og utstyr vann	7 066	7 331	-265	2 855	0	3 000	2 462
6201	VAR: Ramme VAR-investeringer	-4 332	0	-4 332	0	25 000	376	0
6210	VAR: Rehabilitering vannledninger	42 800	39 984	2 816	11 744	0	12 000	5 575
6235	VAR: Pumpestasjon og basseng Åstadheia	8 375	8 480	-105	0	0	0	0
6236	VAR: Vannforsyning Langesundshalvøya	25	25	0	0	0	0	0
6300	VAR: Inventar og utstyr avløp	9 019	9 313	-294	461	0	1 000	3 853
6310	VAR: Rehabilitering avløpsnett	50 500	45 611	4 889	10 805	0	12 000	8 389
6338	VAR: Utvidelse av Salen renseanlegg	1 300	1 424	-124	1 225	0	1 300	0
Veg og trafiksikkerhet		20 447	20 823	-376	3 680	3 583	3 304	3 118
Veg- og trafiksikkerhetstiltak		18 497	17 617	880	2 134	3 583	1 804	1 893
6701	VEG: Maskiner og utstyr - Vei	1 814	2 663	-849	938	0	800	482
6706	VEG: RAMME:Veg/trafiksikkerhetstiltak	3 905	113	3 792	100	3 583	4	0
6707	VEG: Investering veg- og trafiksikkerhet	9 068	10 952	-1 884	402	0	300	1 411
6713	VEG: Gatelys	567	768	-201	0	0	0	0
6715	VEG: Ny adkomstvei til Hydrostranda	700	694	6	694	0	700	0
6722	VEG: Vegopprusting ved VA-anlegg	850	860	-10	0	0	0	0
6726	VEG: Gatelys ved VA-sanering	1 593	1 567	26	0	0	0	0
Aksjon skoleveg		1 950	3 206	-1 256	1 547	0	1 500	1 225

Årsmelding 2018

6740	VEG: Aksjon Skolevei	1 950	3 206	-1 256	1 547	0	1 500	1 225
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler		0	0	0	0	0	0	0
	Investeringer finansiert av drift TE	0	0	0	0	0	0	0
6015	VIRKSOMHETEN: Biler til bygg/drift/vedlikehold (Løpende)	0	0	0	0	0	0	0
	Investeringer finansiert av drift OK	0	0	0	0	0	0	0
6004	VIRKSOMHETEN: Rehabilitering sceneteknikk Sentrumsgården	0	0	0	0	0	0	0
6086	VIRKSOMHETEN: Ny bil Strandgata 45	0	0	0	0	0	0	0
	Investeringer finansiert av drift HO	0	0	0	0	0	0	0
6082	VIRKSOMHETEN: Nytt kontor Krogshavn Bofelleskap	0	0	0	0	0	0	0
6085	VIRKSOMHETEN: Kontor og møterom Vest Bamble Aldershjem	0	0	0	0	0	0	0

